

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

საერთაშორისო რეცენზირებადი მულტილინგვური

სამეცნიერო ჟურნალი

„Scripta manent“

საქართველო

№3 (15)

2012

ჟურნალი დაფუძნებულია
ღია დიპლომატიის ასოციაციის მიერ

GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY
ГРУЗИНСКИЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ

Multilingual Reviewing International Scientific Magazine
Международный рецензионный мультилингвальный научный журнал

„Scripta manent“

GEORGIA

ГРУЗИЯ

№3 (15)

2012

OPEN DIPLOMATIC ASSOCIATION

АССОЦИАЦИЯ ОТКРЫТОЙ ДИПЛОМАТИИ

ISSN 1987-7390
UDK (უაკ) 81+82
S-41

სარედაქციო კოლეგია:

მაია ჩხეიძე

მთავარი რედაქტორი

რუსუდან თაბუკაშვილი

მთავარი რედაქტორის მოადგილე

ია ჩიქვინიძე

პასუხისმგებელი მდივანი

რედაქციის წევრები:

ვიტა ფურცელაძე, ჰანს რუდიგერ ფლუპი, კულაუ ხეიბიტოვა, სილვია ბოტევა,
ტანია ბრისჰამერი, ქეთევან გაბუნია, ია ბურღული, მარია მიხაილოვა,
ტატიანა მებრელიშვილი, ალბა ბრაცინო, ალესანდრა სპაღაფორა, გიორგი ყუფარაძე.

მისამართი:

საქართველო, თბილისი, 0175, კოსტავას 77, კორპუსი VI, სართული VIII

ტელ. : 36 51 76

E-mail : r.tabukashvili@gmail.com

ტექნიკური უზრუნველყოფა: კარინა ხარაზიშვილი

E-mail : k-kharazishvili@mail.ru

scripta.manentmagazine@gmail.com

ჟურნალის ელექტრონული ვერსია განთავსებულია ღია დიბლომატიის ასოციაციის ვებგვერდზე:
www.odageorgia.ge

Editorial Board:

Maia Chkheidze, Viola Purtseladze, Rusudan Tabukashvili, Ia Chikvinidze, Hans Rudiger Fluck, Kulpash Beibitova, Tania Grieskhammer, Ketevan Gabunia, Ia Burduli, Maria Mikhailova, Silvia Boteva, Tatiana Megrelishvili, Alba Graziano, Alessandra Spadafora, Georgi Kuparadze

Address: Kostava str. 77, 0175, Tbilisi, Georgia

Tel. : (995 32) 36 51 76

E-mail: r. tabukashvili@gmail. com

Electronic version: [www. odageorgia. ge](http://www.odageorgia.ge)

Редакционная коллегия:

Маия Чхеидзе, Виола Пурцеладзе, Русудан Табукашвили, Ия Чиквинидзе, Ганс Рудигер Флук, Кульпаш Бейбитова, Таня Грисхаммер, Кетеван Габуня, Ия Бурдули, Мария Михайлова, Сильвия Ботева, Татьяна Мегрелишвили, Альба Грациано, Алессандра Спадафора, Георгий Купарадзе

Адрес: Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел. : (995 32) 36 51 76

E-mail: r. tabukashvili@gmail. com

Электронная версия: [www. odageorgia. ge](http://www.odageorgia.ge)

რედაქციისაბან

ჟურნალი აქვეყნებს როგორც ტრადიციულ, ისე თანამედროვე ლინგვისტიკისა და ლიტერატურათმცოდნეობის ყველა მიმდინარეობაზე დაფუძნებულ თეორიულ თუ პრაქტიკულ ნაშრომებს და ადგილს უთმობს აგრეთვე რეცენზიებსა და თარგმანებს.

პროფესიონალ ლინგვისტთა და ლიტერატურათმცოდნეთა ნაშრომების გამოქვეყნების გარდა ჟურნალი მიზნად ისახავს ფილოლოგიის, როგორც ერთ-ერთი ძირძველი ჰუმანიტარული მეცნიერების პოპულარიზაციას მომავალ თაობებში. ჟურნალის რედაქლეგია განსაკუთრებული ინტერესითა და ყურადღებით ეკიდება დოქტორანტთა და ახალგაზრდა მეცნიერთა ნაშრომებს.

სარჩევი

ციური ახელედიანი

წინადადების სემანტიკა როგორც სასაუბრო ფრანგული ენის
გრამატიკული თავისებურება.....9

ქეთევან გაბუნია

დისტანციის ფუნქციონირება ნარატიულ რეპრეზენტაციაში.....13

რუსუდან გოცირიძე

ციფრული თამაშების პედაგოგიური უპირატესობები უცხოური ენების
სწავლების პროცესში.....18

ნინო გურგენიძე

რელიგიურ თეოლოგიურ ეტიმოლოგიურ კვლევა ფრანგულ და
ქართულ ენებში23

მარინა ზორანიანი

რეკლამა როგორც საქმიანი ინგლისური ენის სწავლების ავთენტური წყარო.....29

მარინა ზორანიანი

საქმიანი კორესპონდენციის ანალიზის სწავლების მნიშვნელობა სტილისტიკაში.....33

მარინე სიორიძე

«ფერის» ფრაზეოლოგია თანამედროვე ფრანგი მწერლების
ლიტერატურულ ტექსტებში37

თამარ ქაცანაშვილი

ხელოვნების თემატიკა ბოდლერისა და აპოლინერის შემოქმედებაში43

ილონა ქენქაძე

ირონიის პროპოზიცია და ილოკუცია სამეტყველო აქტში52

ნანა სტამბოლიშვილი, ლიკა ფარტენაძე

ენისა და კულტურის მაკონსტრუირებელი როლი ეროვნული
ხასიათის ფორმირებაში61

ლოლიტა თაბუაშვილი

არატერმინოლოგიური წარმოშობის ფრანგული ფრაზეოლოგიური
ერთეულების კლასიფიკაცია67

Contents

Tsiuri Akhvlediani	
Sentences Segmenting as Grammatical Features in Conversational French Language.....	9
Ketevan Gabunia	
Distance Functioning in Narrative Representation	13
Rusudan Gotsiridze	
Pedagogical Benefits of Digital Games for Language Learning	18
Nino Gourgenidze	
Etymological Research of Religious Toponyms in French and Georgian Languages.....	23
Marina Zoranyan	
Advertising as Authentic Source of Teaching Business English	29
Marina Zoranyan	
The Importance of Teaching Business Correspondence Analysis in Stylistics	33
Marine Sioridze	
"Coloure" Phraseology in a Literary Modern Texts by French Writers.....	37
Tamar Katsanashvili	
Thematique of the Art in the Work of Baudelaire and Apollinaire	43
Ilona Kenkadze	
Propositional and illocutionary components of irony in speech acts	52
Nana Stambolishvili, Lika Phartenadze	
The Constructive Role of Language and Culture in Building of National Character	61
Lolita Tabuashvili	
French Phraseological Units Classification with Nonterminological Origin	67

Содержание

Циури Ахвледиани Сегментирование предложения как грамматическая особенность разговорного французского языка	
Кетеван Габуня Функционирование дистанции в нарративной репрезентации.....	13
Русудан Гоциридзе Педагогические преимущества цифровых игр в процессе обучения иностранному языку	18
Нино Гургенидзе Этимологическое исследование религиозных ойконимов во французском и грузинском языках	23
Марина Зоранян Реклама как аутентичный источник обучения английскому языку	29
Марина Зоранян Важность обучения анализу деловой корреспонденции в стилистике	33
Марина Сиоридзе Фразеология «Цвета» в литературных текстах современных французских писателей	37
Тамар Кацанашвили Тематика искусства в творчестве Бодлера и Аполлинера	43
Илона Кенкадзе Пропозиции и иллокуция иронии в речевом акте	52
Нана Стамболишвили, Лика Фартенадзе Конструирующая роль языка и культуры в формировании национального характера.....	61
Лолита Табуашвили Классификация французских фразеологических единиц нетерминологического происхождения	67

წინადადების სეგმენტირება როგორც სასაუბრო ფრანგული ენის გრამატიკული თავისებურება

ციური ახვლედიანი
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ. 599 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediavi@yahoo.com

რეზიუმე

სასაუბრო ფრანგულ ენას თავისებურებანი გააჩნია როგორც ფონეტიკის, ასევე ლექსიკისა და გრამატიკის სფეროებში. ჩვენ შემოვიფარგლებით სასაუბრო ფრანგული ენის ისეთი გრამატიკული თავისებურების ანალიზით, როგორცაა წინადადების სეგმენტირება. სასაუბრო ფრანგული ენის სახელდობრ ამ გრამატიკული თავისებურების ანალიზი მნიშვნელოვნად მიგვაჩინია, რადგან ფრანგული ენის გრამატიკული წყობის ყველაზე მეტად მოძრავ ნაწილს სინტაქსი წარმოადგენს. სწორედ სინტაქსში შეინიშნება ის აქტიური პროცესები, რომლებიც არ უკავშირდებიან წინადადების რომელიმე განსაზღვრულ კომუნიკაციურ ტიპს: მათ შეიძლება ადგილი ჰქონდეთ წინადადების ნებისმიერ ნაწილში.

თანამედროვე ფრანგულ მეტყველებაში, ფრაზა, ერთი მხრივ, მიისწრაფვის დანაწევრებისაკენ, ანუ თავისი კავშირების წყვეტისაკენ, მეორე მხრივ კი, დანაწევრების შედეგს წარმოადგენს სეგმენტური წყობის მჭიდრო კავშირი, რადგან კონსტრუქცია მთლიანობაში განსაზღვრავს მის სემანტიკას და მისი კომპონენტების სინტაქსურ ფუნქციებს.

საკვანძო სიტყვები:

წინადადების სეგმენტირება, დანაწევრება, სინტაქსური ფუნქციები, ნაცვალსახელოვანი სიტყვები.

შესავალი

სასაუბრო ფრანგული ენა მუდამ იწვევდა მკვლევართა ინტერესს, რადგან მას გააჩნია ლექსიკურ-გრამატიკული თავისებურებანი, რაც ართულებს სიტყვათა და გაბმულ მეტყველებაში სიტყვათა კონსტრუქციების სწორ გაგებას ენის შემსწავლელთათვის.

ცნობილია, რომ ცოცხალ მეტყველებას აქვს საკუთარი წესები და კანონები, რომლებიც არ ემთხვევა ნორმატიული ენის წესებსა და კანონებს. ასეთი მეტყველება ისმის მეტროში, კაფეში, ქუჩაში და ა. შ. სიტყვათა ასეთი მიმდევრობები, რომლებიც არ ემორჩილებიან ნორმატიული გრამატიკის წესებს (უსრული ფრაზები, წყვეტილი მოულოდნელი პაუზებით, არასრული უარყოფითი ნაწილაკები და სხვ.), იწვევენ იმ ადამიანთა დაბნეულობას, რომლებიც ხვდებიან რა ენის მატარებელთა გარემოში და მიანიათ რა, რომ რიგიანად ფლობენ ფრანგულ ენას, მაინც ვერ ახერხებენ მათი საუბრის გაგებას.

ძირითადი ნაწილი

თანამედროვე ფრანგულ მეტყველებაში (როგორც დიალოგში, ასევე მონოლოგში) ფართოდაა გავრცელებული ე. წ. დანაწევრებული ფრაზები. ასეთი კონსტრუქციები, როგორც წესი, ორი ნაწილისაგან შედგებიან, რომელთაგან ერთი წარმოადგენს თითქოსდა დასრულებულს გრამატიკული ფორმისა და სემანტიკის პლანში, მეორე კი – სეგმენტს, წინადადების გაუვრცობელ წევრს. სეგმენტად გამოითანება წინადადების ყველა წევრი, გარდა ზედსართავით გამოხატული განსაზღვრებისა, დროისა და ვითარების გარემოებისა, რადგან მათ არ გააჩნიათ შესაბამისი შემცველ-ნაცვალ-

სახელები. ამიტომაც სეგმენტში შეიძლება წარმოდგენილი იყოს წინადადების ისეთი წევრები, რომელთა ფუნქციების შესრულებაც შეუძლიათ ნაცვალსახელურ სიტყვებს. წინადადების ასეთი წევრებია:

ქვემდებარე: Toi, tu te changes des deux autres. (G.Siménon);

დამატება: Le tour de passe-passe, tu l'as réussi. (J.Anouilh);

გარემოება: Le cinématographe, on ni est allé une fois;

შემასმენლის სახელადი ნაწილი : Vexée, tu l'étais absolument. (J.-P. Sartre).

ზემოჩამოთვლილი კონსტრუქციებიდან, სეგმენტის სახით, ყველაზე ხშირად გამოიყენება ქვემდებარე, რაც სავსებით ლოგიკურია, რადგან თითოეული წინადადება აუცილებლად ვარაუდობს მოქმედების შემსრულებელს, წინადადების სხვა წევრები კი შეიძლება არსებობდნენ, ან არ არსებობდნენ.

როგორც ფაქტიური მასალა აჩვენებს, ნაცვალსახელოვან სიტყვა-შემცველთა სახით შეიძლება გამოყენებულ იქნეს პირის ნაცვალსახელები, ჩვენებითი ნაცვალსახელები (“ça”, “cela”), ასევე ადვერბიალური ნაცვალსახელები, რომლებიც თანამედროვე ფრანგულ ენაში პირის ნაცვალსახელთა ჯგუფში შედიან, “en”, “y”. რაც შეეხება ამ უკანასკნელებს, ისინი ცვლიან არა მხოლოდ ირიბ დამატებას, არამედ პირდაპირ დამატებასაც, რომელიც წარმოდგენილია არსებითი სახელით, განუსაზღვრელობისა და ნაწილობითობის მნიშვნელობით:

Qu'est-ce que tu en penses, de ma petite Françoise? (J.Anouilh)

Et vous en avez vu, vous, des jardins ... anéantir par la guerre? (M.Druon)

პრედიკატიულ ჯგუფში ხშირად იხმარება ჩვენებითი ნაცვალსახელები “ce”, “ça”, როგორც საკუთარი მნიშვნელობით, ასევე მხოლოდითი რიცხვის მე-3 პ. პირის ნაცვალსახელის შემცველის სახითაც:

C'est ça, ton idée. (Ph.Hériat)

ასევე შესაძლებელია “ça”-ს გამოყენება მრავლობითი რიცხვის არსებითი სახელის ან განუსაზღვრელ არტიკლიანი არსებითი სახელის ნაცვლად:

Il est mort.

- Non, non, les gens, ça ne meurt pas comme ça, même infirmés. (R. Sabatier)

მსგავს მაგალითებში “ça” შეეფარდება ადამიანის აღმნიშვნელ არსებით სახელს და ამასთანავე არ ასრულებს არავითარ სტილისტიკურ დატვირთვას.

აღსანიშნავია, რომ სეგმენტად გამოიყვანა მხოლოდ მნიშვნელოვნობის მქონე მეტყველების ნაწილები. კონსტრუქციათა სეგმენტირებასთან დაკავშირებულია გამონათქვამის აგების ისეთი ნიშანი, როგორცაა მეტყველების ნაწილთა მიმდევრობა; შესაძლებელია სამი პოზიციის არსებობა: პრეპოზიცია, პოსტპოზიცია და სეგმენტის ინტერპოზიცია.

სეგმენტის პრეპოზიცია გამოიყენება პრედიკატიულ ჯგუფში:

Ta mère, elle est trop complaisante (Ph. Hériat)

სეგმენტირებული ქვემდებარე გამოტანილია წინადადების თავში, ამასთანავე მისი ტონი აღმავალია, პრედიკატიული ჯგუფის ტონი კი – დამავალია, როგორც თხრობითი წინადადებისა.

ბუნებრივია, პოსტპოზიციური სეგმენტი მოსდევს პრედიკატიულ ჯგუფს. ინტონაციურად ასეთი წინადადება ერთწევრიანია და ხასიათდება აღმავალ-დამავალი ტონით, ამასთანავე პოსტპოზიციაში მყოფი სეგმენტი წარმოითქმის დაბალი, თანაბარი ტონით:

Bon, je les oublierai, les assiettes. (Ph. Hériat)

ინტერპოზიციაში სეგმენტი ჩართულია შემასმენლის ჯგუფში, წყვეტს რა ზმნას ინფინიტიური დამატებისაგან ან გარემოებითი სიტყვებისაგან:

Ca leur est égal, à eux, de nous entraîner dans la bagarre. (H.Troyat)

ინტონაციური თვალსაზრისით, ეს კონ-

სტრუქციები წარმოდგენილია როგორც ორ-
წევრიანი ფრაზები, პირველ ნაწილში აღმა-
ვალი ტონით და მეორე ნაწილში – დამავა-
ლი ტონით. მიუხედავად იმისა, რომ პრედი-
კატიული ჯგუფი გამოყოფილია სეგმენტი-
საგან გრაფიკულად (მძიმით), სეგმენტი ინ-
ტონაციურად მაინც ეკერის პრედიკატიულ
ჯგუფს და მასთან ერთად ქმნის სინტაგმას.

სასაუბრო მეტყველებაში იქმნება სხვა,
უფრო რთული კონსტრუქციებიც:

Moi, je ne la regrette jamais, la vie. (Sartre)

ამ მაგალითში სეგმენტი განლაგებულია
პრედიკატიული ჯგუფის ორივე მხარეს და
შეიცავს ქვემდებარესაც და დამატებასაც.

შესაძლებელია წინადადების ერთი და
იმავე წევრის ორივე სეგმენტის გამოტანა.
ჩვეულებრივ, ეს ეხება ქვემდებარეს:

Mac, c'est un caïd, lui (R.Sabatier)

რაც შეეხება ორმაგ პრეპოზიციურ და
ორმაგ პოსტპოზიციურ სეგმენტებს, ისინი
წარმოდგენილია, როგორც წესი, წინადადე-
ბის ორი სხვადასხვა წევრით – ქვემდებარ-
ით და დამატებით (ან გარემოებით) :

Et les hommes ... Ils aiment ça, eux, les hommes.
(H.Troyat)

პრეპოზიციურ სეგმენტირებულ კონ-
სტრუქციათა ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს
თავისებურებას წარმოადგენს მათი გაფორ-
მება უწინდებულ არსებითი სახელით ან
ნაცვალსახელით, მიუხედავად დამოუკიდე-
ბელი ნაცვალსახელის სინტაქსური ფუნქ-
ციისა, რომელსაც შეესაბამება პრედიკატი-
ული ჯგუფის სეგმენტი:

Moi, le ski, tu sais que ca ne m'amuse pas beau-
coup. (H.Troyat)

“Moi” იხსნება პრედიკატიულ ჯგუფში
როგორც პირდაპირი დამატება, სეგმენტის
“moi” კი - მიუთითებს ქვემდებარეს.

ამგვარად, სეგმენტი მჭიდროდაა დაკავ-
შირებული პრედიკატიულ ჯგუფთან, ეყრდ-
ნობა რა მას. სახელდობრ პრედიკატიულ
ჯგუფში იხსნება სეგმენტის გრამატიკული
მახასიათებლები; პრედიკატიულ ჯგუფთან

ეს კავშირი ურთიერთგანპირობებულია. ეს
არის კავშირი, რომელიც უაღრესად მნიშ-
ვნელოვანია წინადადების იმ წევრებისათ-
ვის, რომლებიც წარმოდგენილია მესამე
პირით, სეგმენტში კი – არსებითი სახელით:
სეგმენტში იხსნება წინადადების იმ წევრის
სემანტიკა, რომელიც პრედიკატიულ ჯგუფ-
ში ნაცვალსახელითაა გამოხატული:

Ils sont drôles, les medecins. (Ph. Hériat)

დასკვნა

ამრიგად, თანამედროვე ფრანგულ მე-
ტყველებაში ფრაზა, ერთი მხრივ, მის-
წრაფვის დანაწევრებისაკენ, ანუ თავისი
კავშირების წყვეტისაკენ, მეორე მხრივ კი,
დანაწევრების შედეგს წარმოადგენს სეგ-
მენტური წყობის მჭიდრო კავშირი, რადგან
კონსტრუქცია მთლიანობაში განსაზღვრავს
მის სემანტიკას და მისი კომპონენტების
სინტაქსურ ფუნქციებს.

ლიტერატურა

1. Abecassis M. (2008): Le français parle. Paris
2. Colin J.-P. (2010): Argot et français populaire. Paris
3. Gadet F. (1992): Le Français populaire. Paris.

Sentences Segmenting as Grammatical Features in Conversational French Language

Tsiuri Akhvlediani

Tbilisi State University

Humanitarian science faculty

36, Chavchavadze ave., 0179, Tbilisi, Georgia

Tel.: 599 508 607

E-mail: tsiuriakhvlediavi@yahoo.com

Abstract

Conversational French language has specialties in phonetic, lexic and grammar. We will limit to the analysis of the grammatical special feature of conversational French as the segmenting sentence. Analyzes of this specialty in conversational French language is defensive because the most moving part grammar in French language is syntax. We can observe here active processes, which not connected to any communicative type of sentence: they could be place in any part of it (sentence).

In the modern French speech, from the one hand, the breakup of phrase means breaking up of its ties, but from other hand, the result of this breakup is connection of segmented construction, because construction in common composes its semantic and syntactic functions of its components.

Keywords:

sentence segmenting, breakup, syntactic functions, pronouns.

ского языка, как сегментирование предложения. Анализ этой грамматической особенности разговорного французского языка является вполне оправданным, так как наиболее подвижной частью грамматического строя французского языка является синтаксис. Именно здесь наблюдаются активные процессы, которые не связаны с каким-либо определенным коммуникативным типом предложения: они могут иметь место в любом разделе предложений.

С одной стороны, в современной французской речи расчленение фразы означает разрыв ее связей, но с другой стороны, следствием расчленения является тесная связь сегментированного построения, т. к. только конструкция в целом определяет ее семантику и синтаксические функции ее компонентов.

Ключевые слова:

сегментирование предложения, расчленение, синтаксические функции, местоименные слова.

Сегментирование предложения как грамматическая особенность разговорного французского языка

*Ахвледиани Циури Александревна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
пр. И. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 599 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediavi@yahoo.com*

Резюме

Разговорный французский язык имеет особенности как в области фонетики, так и в лексике и грамматике. Мы ограничимся анализом грамматической особенности разговорного француз-

Fonctionnement de la distance dans la représentation narrative

Ketevan Gabunia

Université d'Etat Ivané Djavakhichvili de Tbilissi

Faculté des Sciences Humaines

36 av. Tchavtchavadzé , 0179, Tbilissi, Georgie

Tel.: 599 201 099

E-mail: keti_gabunia@yahoo.com

Resumé

La réflexion porte sur le fonctionnement de la distance dans la représentation narrative en soulignant son rôle dans l'interprétation du texte littéraire. Il s'agit de déterminer si le narrateur reste « proche » des faits racontés, essayant alors de réduire au maximum l'inévitable médiation du récit, ou si, au contraire, il « prend ses distances » par rapport à l'histoire, proposant au lecteur moins les faits en eux-mêmes que la façon dont il les voit. De la même façon qu'un tableau ne nous apparaît pas avec la même précision selon la distance qui nous sépare de lui, une histoire n'offrira pas la même apparence selon la distance que le narrateur choisit de prendre par rapport à elle. La recherche met bien en évidence l'utilisation de la théorie sémiotique dans l'analyse du texte littéraire en soulignant l'avisement de la distance à travers des théories de la narratologie puisque le fonctionnement de la distance présente profondément le texte comme le structure narratif.

Mots-clés:

proximité, distance, objectivité, subjectivité, maximum de distance, minimum de distance, psycho-récit.

Introduction

La distance (avec la focalisation) est. l'un des deux modes essentiels de la représentation narrative, son rôle est. très important dans l'interprétation du

texte littéraire. L'objet de notre recherche est établir le fonctionnement de la distance et son rôle dans l'interprétation du texte comme le structure narrative. La distance renvoie au degré d'implication du narrateur dans l'histoire qu'il raconte. Il s'agit de déterminer si le narrateur reste « proche » des faits racontés, essayant alors de réduire au maximum l'inévitable médiation du récit, ou si, au contraire, il « prend ses distances » par rapport à l'histoire, proposant au lecteur moins les faits en eux-mêmes que la façon dont il les voit. De la même façon qu'un tableau ne nous apparaît pas avec la même précision selon la distance qui nous sépare de lui, une histoire n'offrira pas la même apparence selon la distance que le narrateur choisit de prendre par rapport à elle.

Partie principale

Si le narrateur reste « proche » des faits évoqués (comme le spectateur restant près du tableau), il proposera un récit précis et détaillé, donnant l'impression d'une très grande fidélité, donc d'une très grande objectivité. Si, au contraire, le narrateur « s'éloigne » de la réalité des faits (comme un spectateur se tenant à distance du tableau qu'il observe), il proposera un récit flou, donc infidèle et subjectif. Dans le premier cas, le récit attirera l'attention sur l'histoire ; dans le second, sur le narrateur. L'opposition entre « proximité » et « distance renvoie donc à l'opposition entre « objectivité » et « subjectivité ». Elle s'inspire de l'ancienne distinction entre le mode mimétique (qui s'emploie à « montrer ») et le mode diégétique (qui préfère « raconter »). Les Anglo-Saxons, à la suite d'Henry James, parlent de *showing* et de *telling*.

Les choix concernant la distance vont déterminer le mode de représentation des trois strates qui composent tout récit :

- les événements ;
- les paroles ;
- les pensées.

Un récit ne peut, parler d'une chose. La distinction « proximité » / « distance » va donc affecter chacun de ces trois domaines.

Concernant les événements, si le narrateur décide de privilégier la proximité, il choisira de « montrer » plutôt que de « rencontrer ». Souvent le narrateur renonce aux sommaires au profit des scènes détaillées et de l'action en train de se faire. Afin de permettre au lecteur de « visualiser » l'événement, il aura recours à des descriptions précises. En revanche, à distance du narrateur se signalera à travers la pratique du résumé et une tendance à substituer aux faits le commentaire sur les faits. Lorsque Flaubert, à la fin de *Madame Bovary*, consacre plusieurs pages à décrire la mort d'Emma, il privilégie la proximité. En revanche, lorsqu'il évoque le destin de la petite Berthe en quelques lignes, il opte pour la distance. Au-dessous il y a un exemple de proximité à *Madame Bovary* :

« Sa poitrine aussitôt se mit à haleter rapidement. La langue tout entière lui sortit hors de la bouche ; ses yeux, en roulant, pâlissaient comme deux globes de lampes qui s'éteignent, à la croire déjà morte, sans l'effrayante accélération de ses côtes, secouées par un souffle furieux, comme si l'âme eût fait des bonds pour se détacher. Félicité s'agenouilla devant le crucifix, et le pharmacien lui-même fléchit un peu les jarrets, tandis que M. Canivet regardait vaguement sur la place. Bournisien s'était remis en prière, la figure inclinée contre le bord de la couche, avec sa longue soutane noire qui traînait derrière lui dans l'appartement. Charles était de l'autre côté, à genoux, les bras étendus vers Emma. Il avait pris ses mains et il les serrait, tressaillant à chaque battement de son cœur, comme au contre-coup d'une ruine qui tombe. A mesure que le râle devenait plus fort, l'ecclésiastique précipitait ses oraisons : elles se mêlaient aux sanglots étouffés de Bovary, et quelquefois tout semblait disparaître dans le sourd murmure des syllabes latines, qui tintaient comme un glas de cloche.

Tout à coup, on entendit sur le trottoir un bruit de gros sabots, avec le frôlement d'un bâton ; et une

voix s'éleva, une voix rauque, qui chantait :

Souvent la chaleur d'un beau jour

Fait rêver fillette à l'amour.

Emma se releva comme un cadavre que l'on galvanise, les cheveux dénoués, la prunelle fixe, béante.

Pour amasser diligemment

Les épis que la faux moissonne,

Ma Nanette va s'inclinant

Vers le sillon qui nous les donne.

L'aveugle ! s'écria-t-elle.

Et Emma se mit à rire, d'un rire atroce, frénétique, désespéré, croyant voir la face hideuse du misérable qui se dressait dans les ténèbres éternelles comme un épouvantement.

Il souffla bien fort ce jour-là

Et le jupon court s'envola !

Une convulsion la rabattit sur le matelas. Tous s'approchèrent. Elle n'existait plus. »

(Flaubert, *Madame Bovary*)

Il y a encore un exemple de distance à l'avenir de la petite Berthe :

« Quand tout fut vendu, il resta douze francs soixante et quinze centimes qui servirent à payer le voyage de Mlle Bovary chez sa grand-mère. La bonne femme mourut dans l'année même ; le père Rouault étant paralysé, ce fut une tante qui s'en chargea. Elle est pauvre et l'envoie, pour gagner sa vie, dans une filature de coton. »

Concernant les paroles, le narrateur dispose d'une série de techniques que nous empruntons à Genette pour classer sur une échelle allant du maximum de distance au minimum de distance. La distance correspondant, on l'a vu, au flou et à l'imprécision, on commencera par présenter les récits de paroles les plus vagues et les plus généraux pour finir par ceux qui restituent les mots prononcés le plus fidèlement possible.

- **Le discours narrativisé** résume les paroles du personnage en les évoquant comme n'importe quel événement. Le récit demeure donc très éloigné des mots effectivement prononcés ; il se contente d'une référence très vague à leur contenu.

- **Le discours transposé**, rapportant les pa-

roles du personnage au style indirect, est un peu plus proche de l'exactitude des propos des émis ; les mots prononcés par le personnage demeurent cependant filtrés par la voix narrative.

- **Le style indirect libre** n'est qu'une variante du discours transposé (respectant la concordance des temps, il ne s'en distingue que par l'omission de la formule introductive) ; les propos évoqués gagnent cependant en autonomie.

- **Le discours rapporté**, citation exacte (en général entre guillemets) des paroles du personnage, abolit toute distance.

- **Le discours immédiat** (en attendant l'invention d'une nouvelle technique ?) autorise le maximum de proximité. Il s'agit d'un style direct libre (présenté sans verbe introducteur). Seul le contexte permet de comprendre qu'il s'agit des paroles d'un personnage et non-des propos du narrateur.

A titre d'exemple, examinons les variations que subira un énoncé si on utilise tour à tour ces différentes procédures :

- "Il lui apprit son mariage pour le lendemain" (**discours narrativisé**) ;

- « Il lui apprit qu'il se mariait le lendemain » (**discours transposé**) ;

- « Il l'informa de sa décision. Il se mariait le lendemain » (la phrase est au **style indirect libre**) ;

- « Il lui dit : 'Je me marie demain' » (**discours rapporté**) ;

- « Jean rencontra Paul. Je me marie demain. Quelle drôle d'idée ! pensa Jean » (discours immédiat : la déclaration de la seconde phrase ne peut, vu le contexte, qu'être attribuée à Paul).

Concernant les pensées, il existe un débat assez complexe entre les poéticiens. A D. Cohn qui, dans *La Transparence intérieure*, défend l'idée que la représentation de la vie psychique est l'objet d'un traitement spécifique de la part du récit, Genette répond dans *Nouveau Discours du récit* : « Le récit ne connaît que des événements ou des discours qui sont une espèce particulière d'événement, la seule qui puisse être directement citée dans un récit verbale. La 'vie psychique' ne peut être pour lui que de l'un,

ou de l'autre ». Autrement dit, Genette pense que le récit de pensées ne se distingue pas fondamentalement du récit de paroles. La pensée n'étant, à ses yeux ; qu'une « parole silencieuse », les techniques recensées pour transcrire les paroles permettent aussi bien de rapporter les pensées : un personnage qui pense n'est jamais qu'un être qui se parle à lui-même.

Si la coexistence des systèmes de Genette et de Cohn pose problème, c'est qu'ils ont une façon différente d'aborder la question de la distance et de la proximité et, surtout, la fâcheuse tendance à utiliser des termes identiques pour désigner des réalités différentes.

Pour D Cohn, qui distingue trois façons de représenter la vie psychique dans le roman, le choix entre distance et proximité n'est pas lié à l'utilisation de tel ou tel mode, mais se pose pour chacun d'eux.

- Le psycho-récit est la présentation par un narrateur omniscient de la vie intérieure d'un personnage. Il sera dit à dissonance marquée lorsqu'il privilégie la distance, c'est-à-dire lorsque le narrateur se désolidarise explicitement __ par une évaluation subjective __ du personnage dont il décrit l'intériorité, et à consonance marquée lorsqu'il favorise la proximité, c'est-à-dire la neutralité. Comparons les deux énoncés suivants :

"Le pauvre homme pensa qu'il était perdu" (1);

"Il pesa qu'il était perdu" (2)

si, dans le premier exemple, le narrateur se démarque de la vie intérieure qu'il décrit en évaluant négativement l'acteur romanesque (« le pauvre homme »), il se fait le plus discret possible dans le second en se laissant absorber par son personnage sur lequel il n'émet aucun jugement.

- Le monologue narrativisé renvoie au style indirect libre. Selon qu'il opte pour la distance ou la proximité, il sera dit à tonalité ironique ou à tonalité non ironique :

« Le pauvre homme s'arrêta net. Où ce chemin menait-il ? Fallait-il continuer ? » (1)

« Il s'arrêta net. Où ce chemin menait-il ? Fallait-il continuer ? » (2)

Dans le premier exemple, c'est l'évaluation négative du personnage dans la phrase qui précède le passage au style indirect libre (« le pauvre homme ») qui permet de définir le monologue narrativisé comme ironique. Dans le second, c'est la neutralité du narrateur quant au personnage dont il évoque les pensées (« il ») qui signale la proximité.

- Le monologue rapporté désigne le discours intérieur du personnage cité littéralement. Il peut être présenté ironiquement (1) ou avec neutralité (2) :

« *Le pauvre homme pensa : « 'Je suis perdu' »* » (1) ;

« *Il pensa : « 'Je suis perdu' »* » (2).

Ici, c'est la phrase introductive qui permet de savoir si le narrateur privilégie la distance ou la proximité.

- Le monologue autonome (monologue intérieur) est, selon D. Cohn, une variante du monologue rapporté. Il s'agit toujours d'une citation directe des pensées du personnage, mais avec effacement du narrateur qui les rapporte :

« *Il s'arrête net. Je suis perdu. »* »

La seconde phrase ne peut, vu le contexte, que renvoyer aux pensées du personnage. Ici encore, c'est la façon dont le personnage est désigné dans la phrase précédente qui permet de déceler une éventuelle ironie du narrateur.

ce que les Anglo-Saxons appellent le ton d'un texte (tone). On pourrait y ranger l'ironie de Flaubert - par exemple lorsqu'il fait le portrait du pharmacien Homais, dans *Madame Bovary*. Dans ce sens, le terme renvoie surtout au point de vue du narrateur sur son histoire ou ses personnages et englobe ce que certains critiques appellent les intrusions d'auteur: « [Il] jeta un coup d'oeil sur son costume, un peu plus riche que ne le permettent en France les lois du goût » (Balzac, *Gambara*). En un sens voisin, on verrait se dégager un point de vue, une « vision du monde », de la cohérence et de la tonalité des images, des métaphores repérables dans un texte.

Dans un sens un peu moins étendu, enfin, on signalerait comme le font aujourd'hui encore les dictionnaires anglo-saxons (Abrams, 231-236) les différents points de vue tels qu'ils se dégagent d'un récit à la première ou à la troisième personne. Un récit en JE semble limiter le point de vue à celui de JE. Un récit en IL/ELLE permet d'offrir un point de vue plus large. Dans tous ces cas, cependant, ainsi que l'a remarqué Genette, le point de vue a partie liée avec le narrateur [La voix narrative, I], avec celui qui raconte l'histoire, et ressortit donc au problème de l'énonciation narrative. Nous analyserons le point de vue plus tard.

Littérature

Conclusion

Toutes traditions confondues, c'est le terme de point de vue qui est le plus couramment utilisé. Au sens large, certains parlent de point de vue pour qualifier les récits dans leur ensemble. Tout texte narratif témoigne d'un point de vue particulier. Il y a autant de points de vue que de textes. On comprend aisément que le terme n'a que peu d'intérêt dans ce sens. Mieux vaudrait ne l'employer que lorsque l'on peut voir, dans un texte, se dégager un point de vue avec « une fonction manifeste et cohérente » (Rousset, 30).

On parlerait alors de point de vue pour désigner

1. Adam J. M. (1994) : *Le texte narratif. Traité d'analyse textuelle des récits*, Paris : PUF.

2. Baroni R. (2007) : *La tension narrative. Suspense, curiosité et surprise (Poétique)*, Paris : Ed. du Seuil.

3. Marti M.(2003): *Nouvelles approches de la voix narrative (Narratologie 5)*, Paris. L'Harmattan.

4. Maingueneau D. (1996) : *Les termes clés de l'analyse du discours (Mémo 20)*, Paris : Seuil.

5. Jouve V (2001) : *La poétique du roman*, Paris, Armand Colin

6. Rabau S. (2000) : *Fictions de présence : la*

narration orale dans le texte romanesque du roman antique au XXe siècle (Bibliothèque de la Revue de littérature comparée), Paris : H. Champion.

7. Ricoeur P. (2005) :, « La fonction narrative», ETR 80, Paris.

დისტანციის ფუნქციონირება ნარატიულ რეპრეზენტაციაში

კეთევან გაბუნია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

ჭავჭავაძის 36, 0179, თბილისი, საქართველო

ტელ: 599 201 099

E-mail: keti_gabunia@yahoo.com

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია დისტანციის ფუნქციონირება და მისი როლი მხატვრული ტექსტის, როგორც კოდირებული სისტემის, დეკოდირებაში და მისი მნიშვნელობა მხატვრული ტექსტის სტრუქტურაში. ნარატოლოგიური თეორიების საფუძველზე განსაზღვრულია დისტანციის კლასიფიკაცია, დადგენილია ამ ცნების როლი თხრობის ლინეარულობის რღვევაში, ჩატარებული კვლევის საფუძველზე დადგენილია, რომ დისტანცია ემსახურება იმის განსაზღვრას, თუ რამდენად ახლოსაა ავტორი მოთხრობილ ამბავთან ან პირიქით, რამდენად მოგვითხრობს ავტორი ამბავს, რომლის მომსწრეც თვითონ არის. სტატიის მიზანია მხატვრული ტექსტის ანალიზისთვის გამოვიყენოთ სემიოტიკური თეორია, დისტანცია განვიხილოთ ნარატოლოგიურ ჭრილში და განვსაზღვროთ მისი როლი მხატვრულ ტექსტში, რამდენადაც აღნიშნული ცნების საფუძვლიანი გაცნობა სიღრმისეულად

წარმოაჩენს ტექსტს, როგორც ნარატიულ სტრუქტურას.

საკვანძო სიტყვები:

სიახლოვე, დისტანცია, ობიექტურობა, სუბიექტურობა, დისტანციის მაქსიმუმი, დისტანციის მინიმუმი, ფსიქო-მოთხრობა.

Функционирование дистанции в нарративной репрезентации

Габуня Кетеван Учаевна

Тбилисский Государственный Университет

Факультет гуманитарных наук

Пр. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия

Tel.: 599 201 099

E-mail: keti_gabunia@yahoo.com

Резюме

В статье рассмотрено функционирование дистанции и ее роль в художественном тексте как кодированная система, декодирование и ее значение в структуре художественного текста. На основе теории нарратологии определена классификация дистанции и установлена ее роль линейности повествования, на основе исследований было установлено, насколько автор близок к повествованию, а так же наоборот и как он передает увиденное. Целью данной статьи является использование семиотической теории для анализа текста, рассмотрение дистанции с нарратологической точки зрения и определение ее роли в художественном тексте.

Ключевые слова:

Мессидж, код, перформанс, компетенция, фокализация, дистанция.

Pedagogical Benefits of Digital Games for Language Learning

Rusudan Gotsiridze
Georgian Technical University
Liberal Arts Department
77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel.: 893 301 342
E-mail: rusudgo@yahoo.com

Abstract

Recent years have seen a growing interest in the pedagogical benefits of digital games for language learning. Playing digital games is said to be motivating to students and to benefit the development of social skills, such as collaboration, and metacognitive skills such as planning and organisation. An important potential benefit is also that digital games encourage the use of the target language in a non-threatening environment. Simulations have been promoted for use in language learning for decades, first in the original, paper-based form and later as computer-based activities. They are said to benefit learners by promoting language use in highly specific contexts (as opposed to abstracting it for analysis and practice) in line with the concept of situated cognition. Simulations are said to promote metacognitive strategy use and to foster strategic and communicative competence by helping learners assess the characteristics of a language-use situation, set communicative goals, plan responses and control the execution of their plans.

Keywords:

collaboration, metacognitive skills, communicative goals, Information Society, cognitive skills, feedback.

Introduction

Present day educational structures, put in place in the late 19th century and the first half of the 20th century, are based on the classical idea of encyclopaedic knowledge and a simplistic view of education

as the mere direct transmission of that knowledge (J. P. Gee. 2007). But now the industrial age has been overtaken by the information age, in which a new model of society (the Information Society) requires new skills and competencies. Learners today need training that covers topics such as the development of cognitive skills, problem solving skills, information retrieval and filtering, and the acquisition of knowledge in new domains. And this not only requires the development of new skills, but also calls for new ways of interacting with information

Main Body

GENERATION OF THE INTERNET, VIDEO-GAMES AND MOBILE COMMUNICATIONS

Learners today are used to receiving information from various sources in parallel, in rich and attractive multimedia formats, in a participative and interactive manner and always at great speed. The TV generation has given way to the generation of the Internet, videogames, and mobile communications. In many cases the slower, more structured, unidirectional approach of a class (or even of a digital document) is totally at variance with modern learners' normal way of doing things and arouses a sense of antagonism and demotivation

Meanwhile, videogames have been developing in recent years until they are now one of the most important branches of the entertainment industry, and the idea of using them for educational purposes has been gaining more and more ground (R. Van Eck. 2006). The very elements that we blame for distracting our learners may be the ideal vehicle to reach them the arguments put forward by many academics in the field for bringing games into education go beyond the simple idea that "if they like games and hate classes, let's use games to teach with". If we take such a simplistic view we run the risk of merely reproducing traditional content under a multimedia

wrapper instead of studying and taking advantage of the new and exciting features of the medium.

This trend, commonly referred to as Edutainment, came to prominence in the nineties, when multimedia computers became widely available to households. Towards the end of the same decade the term Edutainment began to lose much of its credibility as the market became saturated with poorly designed games (both in educational and entertainment terms) (S. Papert. 1998). Studies researching into which elements make videogames appealing highlight factors such as mechanisms for controlled and perceptible progress, immersion in an abstractly represented world, multimodality and, especially, a very short feedback cycle that allows players to develop theories and put them to the test in such a way that they receive an immediate answer from the game that allows them to find out whether or not their theory was correct (R. Koster. 2004), (T.Malone1981).

DIGITAL GAMES AS A POWERFUL RESOURCE IN EDUCATION

All these elements are, at the same time, desirable characteristics of an effective learning process. From our point of view games can be a powerful resource in education, but not if used indiscriminately. Therefore one of the first things to do is to determine what kind of games have an educational value, in which cases the development costs are worth funding, who the target audience groups are, and what subjects they are to help teach.

Recent years have seen a growing interest in the pedagogical benefits of digital games for language learning. Playing digital games is said to be motivating to students and to benefit the development of social skills, such as collaboration, and metacognitive skills such as planning and organisation. An important potential benefit is also that digital games encourage the use of the target language in a non-threatening environment. Willingness to communicate has been shown to affect language acquisition in a number of ways and it is therefore important to investigate if there is a connection between playing games and learners' interaction in the target language. All aspects of the learning environment

(including the ways in which the semiotic domain is designed and presented) are set up to encourage active and critical, not passive, learning. In other words, computer games engage learners and involve in the tasks at hand.

Willingness to communicate has been found to influence the frequency with which learners engage in second language communication (Clement, Baker, & MacIntyre, 2003; Yashima, 2002). Willingness to communicate is also regarded a crucial factor in ultimate proficiency levels in foreign language production (Kang, 2005); the more use of the foreign language, the more likely that foreign language proficiency will develop. Consequently, willingness to communicate has been proposed as a fundamental goal of foreign language learning and instruction (MacIntyre, Baker, Clément, & Conrod, 2001; MacIntyre, Baker, Clément, & Donovan, 2003; MacIntyre et al., 1998).

The games in many “learn English” software programs go to a very advanced level – including character and role playing games. Many people become so involved in the games that they no longer realize the point is to find words or build them – it becomes just like any other game. However, while you're busy playing, your brain is storing away all the words, sounds, and grammar rules you're seeing. Games are also an excellent way for children to learn English. If you start them at a young age, many kids won't even realize they're playing educational games. There are games geared for any interest children may have – you may be able to find fun games that allow your children to “feed” words to colorful dinosaurs, or others where your children practice clothing terms by dressing their computer characters. Simulations have been promoted for use in language learning for decades, **first in the original**, paper-based form and later as computer-based activities. They are said to benefit learners by promoting language use in highly specific contexts (as opposed to abstracting it for analysis and practice) in line with the concept of situated cognition (Brown, Collins, & Duguid, 1989). Simulations are said to promote metacognitive strategy use (Bullard, 1990)

and to foster strategic and communicative competence by helping learners assess the characteristics of a language-use situation, set communicative goals, plan responses and control the execution of their plans (Gastão Salie's, 2002). They have also been promoted as tools for fostering cross-cultural communication (Crookall, Coote, Dumas, & Le Gat, 1987; Crookall & Oxford, 1990; Nemitcheva, 1995). In addition, having students take on roles in a simulation can reduce the fear of making mistakes and thus lower affective barriers to acquisition (Jones, 1982; Nemitcheva, 1995). Simulations are learner-centered insofar as they give students the opportunity to resolve problems without the 'authoritative persuasion' of a teacher (Freiermuth, 2002, p. 187). They can also make coursework more engaging by providing instrumental motivation that arises 'out of the function, the duties, the responsibilities and circumstances in which the participants find themselves' (Jones, 1982, p. 10).

Computer-based simulations in particular can provide content for language learning that is 'naturally rich in associations' via cohesive, meaningful contexts (Purushotma, 2005, p. 84). They can also present scenarios in real time and give instantaneous feedback (Jones, 1986). Computer simulations can help bridge the distance between students and the target-language culture and thereby provide realistic sociocultural contexts for language learning (Schwienhorst, 2002). With respect to **anective barriers**, computer simulations incorporating synchronous chat can also motivate learners who would be normally shy in face-to-face interaction to take part more actively (Freiermuth, 2002).

Regarding the use of computer simulations in particular, Balajthy (1984), Carrier (1991) and Coleman (2002a) agree that students should work in small groups to foster cooperative learning and to enhance opportunities for language use.

Conclusion

Videogames may be a very powerful educational tool if used properly, but this does not mean that

anything remotely resembling a videogame is going to have educational value, nor does it mean that we should convert all our educational content into videogames.

Given its technological nature, digital game is a field in which it is much easier to deploy interactive digital content (in comparison with a school environment) and where designers are under pressure to find mechanisms with which to overcome the classical concept of e-Learning.

Literature

1. Balajthy E. (1984): Computer simulations and reading. *The Reading Teacher*, 27(7), 590–593
2. Brown J., Collins A., & Duguid P. (1989): Situated cognition and the culture of learning. *Educational Researcher*, 18(1), 32–42
3. Bullard N. (1990): Briefing and debriefing. In D. Crookall & R. Oxford (Eds.), *Simulation, gaming and language learning* (pp. 55–67). New York: Newbury House
4. Carrier M. (1991): Simulations in English language teaching: A cooperative approach. *Simulation & Gaming*, 22(2), 224–233
5. Clement R., Baker S. C., & MacIntyre P. D. (2003): Willingness to communicate in a Second Language: The effects of context, norms, and vitality. *Journal of Language and Social Psychology*, 22(2), 190–209
6. Coleman D.W. (2002): Guest editorial: Simulation and computer-assisted language learning. *Simulation & Gaming*, 33(2), 179–180
7. Crookall D., Coote A., Dumas D., & Le Gat A. (1987): The ISAGA GAME: Inquisitive speaking and gameful acquaintance: A mix of tongues and communicating across cultures. In D. Crookall, C.S. Greenblatt, A. Coote, J. Klabbers & D. Watson (Eds.), *Simulation-gaming in the late 1980s* (pp. 57–63). Oxford: Pergamon
8. Crookall D., & Oxford R. (1990): *Simulation, gaming, and language learning*. New York: Newbury House

9. Freiermuth M. (2002): Connecting with computer science students by building bridges. *Simulation & Gaming*, 3(3), 299–315

10. Gast ~ao Salie' s, T. (2002): Promoting strategic competence: What simulations can do for you. *Simulation & Gaming*, 33(3), 280–283.

11. J. P. Gee (2007): «Good videogames and good learning: collected essays on video games». New York: Peter Lang Publishing

12. Jones G. (1986): Computer simulations in language teaching – the kingdom experiment. *System*, 14(2), 171–178

13. Jones K. (1982): Simulations in language teaching. Cambridge: Cambridge University Press

14. Kang S.-J. (2005): Dynamic emergence of situational willingness to communicate in a second language. *System*, 33(2). 277-292

15. R. Koster (2004): „Theory of Fun for Game Design“. Paraglyph. ISBN: 1932111972

16. T. Malone (1981): „What makes computer games fun?“ *Byte*. 6(12): pp 258-276.

17. MacIntyre P. D., Baker S. C., Clément R., & Conrod S. (2001): Willingness to communicate, social support , and language-learning orientations of immersion students. *Studies in Second Language Acquisition*, 23(03). 369-388

18. MacIntyre P. D., Baker S. C., Clément R., & Donovan L. A. (2003): Talking in order to learn: Willingness to communicate and intensive program. *Canadian Modern Language Review*, 59(4), 589–607

19. MacIntyre P. D., Dörnyei Z., Clément R., & Noels K. A. (1998): Conceptualizing willingness to communicate in a L2: A situational model of L2 confidence and affiliation. *The Modern Language Journal*, 82(4), 545-562

20. Nemtcheva N. (1995): The psychologist and games in the intensive foreign language game-based course. In D. Crookall & K. Arai (Eds.), *Simulation and gaming across disciplines and cultures* (pp. 70–74). Thousand Oaks, CA: Sage Publications

21. S. Papert (1998): „Does Easy Do It? Children, Games, Learning“. *Game Developer Magazine*, June: pp 87-88

22. Purushotma R. (2005): Commentary: You're not studying, you're just *Language Learning & Technology*, 9(1), 80–96

23. Schwienerhorst K. (2002): Why virtual, why environments? Implementing virtual reality concepts in computer-assisted language learning. *Simulation & Gaming*, 33(2), 196–209.

24. R. Van Eck (2006): „Digital game-based learning: It's not just the digital natives who are restless“. *EDUCAUSE Review*. 41(2): pp 16-30

25. Yashima T. (2002): Willingness to communicate in a Second Language: The Japanese EFL context. *The Modern Language Journal*, 86(1), 54-66.

ციფრული თამაშების პედაგოგიური უპირატესობები უცხოური ენების სწავლების პრო- ცესში

რუსუდან გოცირიძე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 593 301 342
E-mail: rusudgo@yahoo.com

რეზიუმე

სტატიის თემაა ციფრული თამაშების როლი უცხოური ენების სწავლების პროცესში. ბოლო დროს დიდი ინტერესი აღინიშნება ციფრული თამაშებისადმი მათი პედაგოგიური უპირატესობების გამო. ციფრული თამაშები უზრუნველყოფს მოსწავლეთა მოტივაციას და სოციალურ და მეტაკოგნიტურ უნარ-ჩვევათა განვითარებას. სიმულაცია (იმიტაციური მოდელირება) უცხოური ენების სწავლების პროცესში თავდაპირველად გამოიყენებოდა ქალაქში მოგვიანებით კი მან მნიშვნელოვანი ადგილი დაიმკვიდრა კომპიუტერულ აქტივობაში. სიმულაცია უზრუნველყოფს მეტაკოგნიტუ-

რი სტრატეგიის გამოყენებას და მოსწავლეთა სტრატეგიული და კომუნიკაციური კომპეტენციის ამაღლებას.

საკვანძო სიტყვები:

თანამშრომლობა, მეტაკოგნიტური უნარ-ჩვევები, საკომუნიკაციო მიზნები, ინფორმაციული საზოგადოება, კოგნიტური უნარ-ჩვევები, უკუკავშირი.

Педагогические преимущества цифровых игр в процессе обучения иностранным языкам

Гоциридзе Русудан Арчиловна

Грузинский технический университет

Департамент либеральных наук

Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 593 301 342

E-mail: rusudgo@yahoo.com

Резюме

В статье рассматривается вопрос педагогических преимуществ цифровых игр в процессе обучения иностранным языкам. В последнее время

отмечается интерес к цифровым играм из-за их педагогических преимуществ. Цифровые игры обеспечивают мотивацию учащихся и развитие социальных и метакогнитивных навыков. В процессе обучения иностранным языкам симуляция (имитационное моделирование) сперва применялось на бумаге, а позже оно заняло важное место в компьютерной активности. Симуляция обеспечивает использование метакогнитивных стратегий и повышение стратегических и коммуникативных стратегий учащихся.

Ключевые слова:

сотрудничество, метакогнитивные навыки, коммуникативные цели, информационное общество, когнитивные навыки, обратная связь.

რელიგიურ ოიკონიმთა ეტიმოლოგიური კვლევა ფრანგულ და ქართულ ენებში

ნინო გურგენიძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო

უნივერსიტეტი

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა დეპარტამენტი

ნინოშვილის ქ. №35, 6010, ბათუმი,

საქართველო

E-mail: ngourgenidze@yahoo.fr

ეტიმოლოგიური კვლევის ფონზე შეიძლება დავადგინოთ, თუ რამ განაპირობა რელიგიური სახელდების ჩვენამდე ამ ლექსემათა სახით მოღწევა, დამოკიდებულია თუ არა მსგავსი ტიპის სახელდება ოიკონიმების ჩამოყალიბებასა და განვითარებაზე.

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია ფრანგულ და ქართული რელიგიური ოიკონიმები, ორი ენის შეპირისპირებითი ანალიზის საფუძველზე. ოიკონიმთა ფუნქცია მოცემული ტერიტორიის მითითებაა. რელიგიური ონიმების დროს სახელდებებს სარწმუნოებასთან დაკავშირებული ლექსემები განაპირობებს. ჩვენი კვლევის მიზანია, განვსაზღვროთ ტერიტორიული ნომინაციებისა და რელიგიური ონიმების ურთიერთმიმართება, თუ რომელმა დენოტატმა რის საფუძველზე განაპირობა სახელდების ჩამოყალიბება.

საკვანძო სიტყვები:

ოიკონიმები, რელიგიური ოიკონიმები, თეონიმები, რელიგიური ონიმები.

შესავალი

ყოველ ერს გააჩნია ისტორია, რომელიც აღწერს ერის წარმოშობას, განვითარებასა და კულტურას, ერის დასაბამს დღემდე. სიცოცხლის რაობა და მისი წარმოშობა უდიდეს საიდუმლოს წარმოადგენს. ღვთის გარეშე ამ საიდუმლოს ახსნა, ვარაუდების სფეროა. რელიგიას, განურჩევლად რწმენისა, უდიდესი მნიშვნელობა აქვს და დომინანტური ადგილი უჭირავს პიროვნების, ეთნიკის, ზოგადად ერის ჩამოყალიბებაში.

ძირითადი ნაწილი

რელიგიის წარმოშობას წინ უსწრებდა რელიგიამდელი ხანგრძლივი პროცესები, სხვადასხვა რწმენა. საფრანგეთში ისე როგორც დასავლეთ ევროპის ბევრ ქვეყანაში სახელმწიფო რელიგიად აღიარებულია კათოლიციზმი. ხუროთმოძღვრების მიხედვით ადგენენ ერის სიდიადეს. საყდრები და ეკლესია-მონასტრები ამტკიცებენ ერის სიმდიდრეს, საფრანგეთში ერთ-ერთ ღირშესანიშნაობას, უძველესი, სხვადასხვა საუკუნეების მიჯნაზე აგებული საყდრები და ტაძრები წარმოადგენს. (მატობრიანი, 2010: 68).

მაგალიათად: **La Basilique du Sacré-Coeur de Montmartre** (ბაზილიკური კონსტრუქციის მონმარტის წმინდა გულის ტაძარი), ნომინაციაში მოიხსენიება ტოპონიმი „მონმარტი“, რაც მის კერძო ადგილმდებარეობაზე მიუთითებს, ეტიმოლოგიურად Montmartre (ლათინური წარმოშობის სიტყვაა mons Martyrum), (**მონმარტი**) ტანჯვა-წამების გორას ნიშნავს-Mont (მთა) Martyre (წვალება), სიმბოლურად უკავშირდება პარიზის პირველი ეპისკოპოსის წმინდა დენისის წამებას არსებულ ბორცვზე. ლეგენდის მიხედვით წმინდა დენისი გაქრისტიანებამდე წარმართი იყო და ამის საფუძველზე, რჯულის შეცვლის საბაბით, ძველმა თანამოაზრეებმა წამებით მოკლეს მონმარტის მადლობზე. (წმინდა დენისის ხსენების დღეა 9 ოქტომბერი). სტრუქტურულად მოხდა ონიმა **-mont** -ისა

და სიტყვა **matryre**-ის გაერთიანება და ერთ ოიკონიმად ჩამოყალიბება. **Mont+martyre= Montmartyre**, შემდეგ მოხდა ხმოვანი y-ის კვეცა და მივიღეთ “Montmartre“. რაც შეეხება ონიმას „წმინდა გულს“ (Sacré-Coeur), სიმბოლურია, რადგან, სადაც ახლა ტაძარია აგებული, იქ შეეწირა ეპისკოპოსის გული ქრისტიანულ რელიგიას. ამრიგად, მონმარტის წმინდა გულის ტაძარი, ისტორიულ წყაროზე და ოიკონიმზე აგებული ნომინაციაა, რომელიც ცხადად მოგვითხრობს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ეპიზოდს საფრანგეთის ისტორიიდან.

La cathédrale Saint-Pierre de Beauvais - ბოვის წმინდა პეტრეს სახელობის ტაძარი. (XIII – XIV სს). ყველაზე მაღალი ტაძარი ევროპაში. საფრანგეთში ტაძრების ნომინირება ძირითადად ხდება წმინდანების სახელეობით, რომელსაც ემატება ოიკონიმია, რათა განისაზღვროს ერთი და იმავე სახელობის ტერიტორიული მდებარეობა. **La cathédrale Saint-Pierre de Nantes**, (ნანტის წმინდა პეტრეს სახელობის ტაძარი), **La cathédrale Saint-Pierre de Montpellier** (მონპელიეს წმინდა პეტრეს სახელობის ტაძარი).

ეტიმოლოგიურად ტაძრის ნომინაცია ანტროპონიმზე დაფუძნებულია, რომელსაც ემატება ტერიტორიის სახელდება. სტრუქტურულად შემდეგნაირად გამოიყურება პატრონიმს (საკუთარ სახელს) + ონიმა = რელიგიური ოიკონიმი. საფრანგეთის ტერიტორიაზე ტაძრის ნომინაციას ხშირ შემთხვევაში განაპირობებს პირდაპირ წმინდანის სახელი, რომელსაც ემატება ოიკონიმია, თეონიმთა დიფერენციისათვის. მაგალითად: **Saint-Barthélémy; Saint-André-de-Cubzac; Saint-Pierre-Poudge; Saint-Paul-de-Baïse ; Saint-Pé-de-Léren**.

არსებობს სხვადასხვა რელიგიური ტერმინით ნაწარმოები თეონიმები, რომელთა ნაწილი ბერძნული წარმოშობის სიტყვა **basilica**-ზე დაყრდნობით შეიქმნა. მას თან ახლავს წმინდანების სახელი, იმისდა მიხედ-

ვით, თუ რომელი წმინდანის სახელობისაა აღნიშნული საყდარი. სიტყვა **ბაზილიკა** აღნიშნავს ღვთის მსახურისადმი მიძღვნილ ძეგლს, ნაგებობას. შემდეგ მოხდა ონიმების ფრანგული ერთეულით შეცვლა და მიიღეს სხვადასხვა ტაძრების ნომინირება, როგორცაა **Bazailles XIIs** (située dans le département de Meurthe-et-Moselle et la région Lorraine); **Église Saint-Martin de Bazeilles –VII s.** (situé dans le département des Ardennes et la région de Champagne-Ardenne); **Église de Bazaiges –XVII s** (situé dans le département d’Indre); **Église de la Bazoque _XIII s** (située dans le département de l’Orne et la région Basse-Normandie).

შუა საუკუნეებში ყველაზე ხშირად საყდრის აღსანიშნად გამოიყენებოდა ტერმინი **მონასტერი** (ლათ. monasterium). ძველ ფრანგულში იყენებდნენ ლექსემებს moustier და motier, რაც ტაძარს აღნიშნავდა, დღეს კი ითარგმნება როგორც monastère - მონასტერი. ადგილს, სადაც მონაზვნები თავს იყრიდნენ და წყვეტდნენ სხვადასხვა საკითხებს, ძველ ფრანგულში ნაგებობას „le moutier“ ერქვა. ლექსემიდან გამომდინარე ხშირად ვხვდებით ტაძრებს, რომელთა სახელდებებში ხშირადაა ნახსენები სიტყვა მონასტერი. ფუძე „mon“ იშვიათად “mène“. მაგალითად: **Montérolier - (Seine-Maritime), Montrol-(Haute-Vienne), Monistrol-(Haute-Loire), Montarlot-(Franche-Comté), Ménestreau**. სტრუქტურულად თეონიმების საწარმოებლად აღებულია სიტყვა „მონასტერი“ „monastère“-ის ფუძე, ემატება ტოპონიმის მაწარმოებელი სხვადასხვა აფიქსები - **lier; -ol; -eau; -ot**.

ვხვდებით აგრეთვე ძველ, პროვანსალური ენიდან ნახესხებ სიტყვას **monge ღვთის მორჩილი**, და მისგან ნაწარმოებ ოიკონიმებს. მაგალითად: **Lamongerie (Corrèze), Lamontgie (Puy-de-Dôme) et Lamonzie (2 communes en Dordogne)**. აგებულების მიხედვით დედათა მონასტრები, მოიხსენიება ლექსემა **monge**-დან წარმოებული თეონიმებით. სტრუქტურულად ამ სახით ვითარდება: la -მდედრო-

ბითი სქესის განსაზღვრულ არტიკლს, ემატება არსებითი სახელი და ბოლოსართი -ie.

ბევრია სიტყვისაგან „**Dieu**“ - ღმერთი, წარმოებული ეკლესია-მონასტრების სახელები. მაგალითად: **La Chaise-Dieu (Haute-Loire, du latin casa, maison), Le Mont-Dieu (Ardennes), Lieudieu (Isère), Port-Dieu (Corrèze)**.

ფრანგული თეონიმების კვლევის დროს არ გვხვდება სიტყვა ჯვართან დაკავშირებული ტოპონიმური ერთეულები, სავარაუდოდ, ძველ ფრანგულ ენაში, მოსახლეობა ხშირად le carrefour- გზაჯვარედინის ნაცვლად, იყენებდნენ სიტყვას la croix-ჯვარი, ამიტომაც იმ დროისათვის, ლექსემა ჯვარმა დაკარგა „წმინდა“ რელიგიური მნიშვნელობა. სწორედ ამის გამო ეკლესია-მონასტრების სახელებებში არ გამოიყენება არსებითი სახელი „**ჯვარი**“.

რაც შეეხება ქართულ რელიგიურ ოიკონიმებს, მათ თავიანთი სპეციფიკური ეტიმოლოგია გააჩნიათ. ქრისტიანობა, ქართლში სახელმწიფო რელიგიად IV საუკუნეში გამოცხადდა. ეს მოვლენა დაკავშირებულია მოციქულთასწორის, საქართველოს განმანათლებლის, წმ. ნინოს სახელთან, წმ. მეფე მირიანთან და წმ. დედოფალ ნანასთან. საკუთარი რელიგიის დაცვა ქართველ ხალხს საუკუნეების განმავლობაში საკუთარი სისხლისა და სიცოცხლის ფასად უხდებოდა, რამაც დღემდე შემოინახა ქართული ხუროთმოძღვრება. (ჯავახიშვილი, 1979:32) **ანჩისხატი** - ანჩისხატის თავდაპირველი სახელწოდებაა „პირი ღვთის“ ხატი, რადგან მაცხოვრის სახეზე ტილოს მიღებით, ხატი თვით სასწაულებრივ ამოიტვიფრა, ხელთუქმნელი ხატია. მოკვდავის ხელი ხატის შექმნაში არ ჩარეულა. პირი ღვთის ხატმა უამრავი ავადმყოფი განკურნა და სასწაული მოახდინა, რის გამოც მთელი „ედესია“ (საბერძნეთი) ქრისტიანულად მოიქცა. პირი ღვთის ხატი დიდის ლიტანიობით ედესიიდან გადაასვენეს კონსტანტინოპოლ-

ში და დაასვენეს წმინდა სოფიას ტაძარში (VIII-IXს)(გაბიაშვილი, მამაცაშვილი, ღამბაშიძე, 2007:28).

საბერძნეთში ზოგიერთმა იმპერატორმა დევნა აღძრა წმინდა ხატის თაყვანისცემლების მიმართ. ამ დროს „პირი ღვთის“ ხატი საიდუმლოდ გადმოასვენეს კაბადოკიის მახლობლად „ანჩის“ (მდინარე ჭოროხის ხეობაში) საეპისკოპოსო ტაძარში. შემდგომ კი თამარ მეფემ ხატის განახლება და მცხეთაში გადმოსვენება მოითხოვა, „პირი ღვთის“ ხატმა საქართველოშიც უამრავი სასწაული მოახდინა. სწორედ ანჩიდან ჩამოსვენებულ ხატს სახელი შეეცვალა და მას შემდეგ მოიხსენიებენ როგორც „ანჩისხატს“, ანუ ხატი ანჩიდან. ეტიმოლოგიური კვლევის საფუძველზე დავადგინეთ, რომ ტაძრის სახელდება ანჩისხატმა განაპირობა, თვით ხატის სახელი კი – ტერიტორიულმა მდებარეობამ. ამიტომაც შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ „ანჩისხატი“ ოიკონიმური წარმოშობისაა. სტრუქტურულად ორი ლექსემისაგან შედგება „ანჩი“ და ხატი“, მათ შორის არსებული ასო „ს“ აფიქსი ქართულ ენაში კუთვნილებას გამოხატავს (ქალაქი-ს, ბათუმი-ს) და მივიღეთ „ანჩი-ს-ხატი“.

გერგეტა/გერგეთა¹ - ყოვლადწმიდა სამების ტაძარი XIV საუკუნის ძეგლია. ჩვენი ერის სულიერ ცხოვრებაში სამების ტაძარს ყოველთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭებოდა. საუკუნეების განმავლობაში ხევის ისტორიაში თითქმის ყველა მნიშვნელოვანი მოვლენა მასთან იყო დაკავშირებული. არსებობს ლეგენდა სამების ტაძრის საყდრის მშენებლობის შესახებ. ხევში არსებობს ასეთი გადმოცემა: ქართლის, კახეთისა და იმერეთის მეფეებს ერთმანეთში დავაჰქონიათ, თუ სად უნდა აშენებულიყო წმიდა სამების ტაძარი. მაშინ მცხეთაში ერთ ბერიკაცს მათთვის მოუხსენებია: „მეფენო, ფურ-ბერწი დაჰკალით და მისი სამგორველი (მენჯის ნაწილი) სოფლის ბოლოს

1. ორივე ფორმა მართებულია

დააგდეთ, მოვა შავი ყორანი და სადაც მას გამოსხრავს, სამებაც იქ ააშენეთო“. მეფეები ასეც მოქცეულან. ყორანი მოფრენილა და წაუღია სამგორველი. მდევრად ხალხიც თან გაჰყოლია. ანანურის თავზე ყორანს დაუსვენია და აქ სამების ნიში აუგიათ. ყორანი აქედან ბიღარის მთაზე (ჯვრის უღელტეხილი) დაფრენილა და აქაც ჯვარი აღუმართავთ. აქედან კი გერგეტში, „ელგემის“ ნიშთან (ნიში, ფრანგული სიტყვაა une niche - რაც კედელში შეღრმავებულ სათავსოს აღნიშნავს) გადაფრენილა, ცოტა დაუსვენია, ბოლოს სამების მთაზე დაუგდია სამგორველი და ძვალიც იქ გამოუხრავს(ბედოშვილი, 2001:94). უძველესი დროიდან სამების ტაძრის ყმებად გერგეტელები ითვლებოდნენ, მათ ჰქონდათ ეკლესიის მოვლა-პატრონობის პატივი. მიმდებარე მიწები მთლიანად მონასტრის საკუთრებას წარმოადგენდა.

ჩვენი ქვეყნისთვის სახიფათო და განსაცდელებით აღსავსე წლებში ეკლესიის უდიდეს სიწმიდეებს, მათ შორის, წმიდანინოს ჯვარს და მაცხოვრის სამსჭვალს გერგეტის ყოვლადწმიდა სამების ტაძარი იცავდა. სახელწოდება „გერგეტის“ მოხსენიებას კი განაპირობებს ის ადგილმდებარეობა, სადაც ტაძარია აღმართული. ოდითგანვე სოფელი გერგეტი მდინარე თერგის მარცხენა მხარეს იყო გაშენებული. ტაძრის სახელდება ოიკონიმიტაა განპირობებული, ტერიტორიის სახელმა „გერგეტამ“ განაპირობა საყდრის ნომინაცია. ამიტომაც ეწოდა „**გერგეტის ტაძარი**“. ისტორიულ ნაწარმოებებში ხშირად მოხსენიებულია როგორც -ეთ სუფიქსიან სახელად გერგ-ეთ-ი, გერგეთი მოიხსენიება ი.ჭავჭავაძის „მგზავრის წერილებშიც“. მეორე ვერსიით, ის თეონიმური ანუ რელიგიურ-საკულტო შინაარსის სახელია. სავარაუდოა, რომ ის წარმოშობილია **წმინდა გიორგის** ჩეჩნურ/ჩახნურ კილოზე წარმოთქმის შედეგად. ჩეჩნურში, როგორც ცნობილია, წმ.გიორგი **Гььрга (Герга), Герг** ფორმით გადმოიცემა და მოცემული ნომინაცია პირდაპირ, უცვლელი ფუძითაა დამკ-

ვიდრებული ქართულ ენაში (**Герг-გერგეთი**). ჩეჩნეთ-ინგუშეთში განსაკუთრებით ბევრი ტოპონიმია შექმნილი ქრისტიანული წმინდანების სახელთა გამოყენებით. მაშასადამე **გერგეტი/ გერგ-ეთ-ი** შეიძლება გავიგოთ როგორც „**წმინდა გიორგის სალოცავი**“ (ბედოშვილი, 2001:96).

ისტორიული მონაცემებით არსებული ონიმა ტერიტორიის აღმნიშვნელად გამოიყენებოდა და შემდეგ აღაშენეს წმინდა სალოცავი. გამომდინარე წყაროებიდან, გერგეთი/გერგეტი რელიგიური სახელდებაა, მაგრამ თავდაპირველად მოხდა ტერიტორიის ნომინირება, რამაც განაპირობა თეონიმის (ღვთაებათა, წმინდანების სახელები) წარმოშობა.

გელათი – ქართული ხუროთმოძღვრული კომპლექსი, შუა საუკუნეების საქართველოს უმნიშვნელოვანესი ცენტრი. აგებულია ქ. ქუთაისის ჩრდილოეთ-აღმოსავლეთით, წყალწითელას ხეობაში. დაარსებულია 1106 წელს დავით აღმაშენებლის თაოსნობით. რაც შეეხება სახელდების ეტიმოლოგიურ წარმოშობას, სიტყვა „გელათი“ უშუალოდ უკავშირდება ბერძნულ სიტყვას „**ღენიპი**“-ანუ „**გენა**“, რაც ნიშნავს შობას. ქართულში გადმოვიდა სახეცვლილი ფორმით – „გენეტოს“, შემდეგ კი მივიღეთ „გაენატოს“. ცნობილია, რომ დღეს ქუთათური მღვდელმთავარი ატარებს გაენათელის ტიტულს – ქუთათელ-გაენათელი. „**გაენათი**“ სათავეს იღებს სიტყვა „გენა“-დან და პირდაპირ უკავშირდება ღვისმშობლის შობას“. ამიტომაც ტერიტორიას, სადაც აღაშენეს სამონასტრო კომპლექსი ეწოდა გაენათი – „**იშვა ღვთისმშობელი**“, შემდეგ ასო“ა“ ამოვარდა და მივიღეთ გენათი, საბოლოოდ კი – გელათი. ეს უკანასკნელი ცვლილება შესაძლებელია ფონეტიკური არტიკულაციით იყოს გამოწვეული. ამრიგად, სამონასტრო კომპლექსი „გელათი“ და ონიმა „გელათი“ თანადროულად წარმოიშვა. სტრუქტურულად განვითარების შემდეგი ეტაპები მივიღეთ: ღენიპი ანუ **გაენათი** – **გენათი** – **გელათი**. როგორც უკვე

ავლნიშნეთ ასოს “ნ” და „ლან“-ით შეცვლა შესაძლებელია ასოთა მსგავსების შედეგად მიღებული მცდარი ფორმულირებაა, რომელიც დამკვიდრდა როგორც ონიმა, ხოლო „ი“ სახელობითი ბრუნვის ნიშანია.

ცხემლვანა - დედათა მონასტერი აჭარაში. სოფლის ტერიტორია, სადაც ეხლა ტაძარია აგებული ცხემლებით იყო დაბურული, შემდეგ ნაწილი გაჩეხეს და იმ ადგილას საყდარი და სამონასტრო კელიები ააგეს. მიკროტოპონიმი „ცხემლვანა“ ფიტონიმზე დაფუძნებული ონიმაა. ცხელმ-ვანი, როგორც უკვე ვახსენეთ, ცხემლისაგანაა წარმოქმნილი, ხოლო სახელწოდება „ვანი“ – აკადემიკოს ოთარ ლორთქიფანიძის (2002:45) განმარტებით, ძველ ქართულად ნიშნავდა „სახლს“, „სადგურს“, „დაბას“, „საცხოვრებელს“. ითარგმნება როგორც „ცხემლებში გაშენებული საცხოვრებელი“. სტუქტურული აგებულებით ორი ლექსემისაგან შედგება, ორსიტყვიან – რთულ ოიკონიმს წარმოადგენს. ბოლო ხმოვნის –ცვალებალობა, კომუნიკაციაში გამოყენების სხვადასხვაობამ გამოიწვია და იმავე ფორმით დამკვიდრდა ენაში. **ცხემლვანი-„ცხემლვანა“.**

წირქოლი, იგივე **წირქვალი** – VIII საუკუნის ღვთისმშობლის სახელობის ეკლესია შიდა ქართლში (ქსნის ხეობა), დაბა ახალგორის ჩრდილოეთით მდებარე სოფელ წირქოლში, მდ. ქსნის მარჯვენა ნაპირზე. მიეკუთვნება გარდამავალ ხანას (VII–Xსს.). წირქოლი ოსური წარმოშობის სიტყვაა და მცენარეებისაგან გამეჩხერებულ, ქვიან ადგილს ნიშნავს. (წირქოლიანი ანუ ქვიანი) მას ზოგჯერ როგორც წირქვალი ამგვარად მოიხსენიებენ, სადაც სიტყვა **ქვა** მკაფიოდ უღერს. ტაძრის სახელიც ოიკონიმიდან არის წარმოებული და მას წირქოლის ღვისმშობლის სახელობის ტაძრად მოიხსენიებენ. სტრუქტურულად ფუძეს (წირქო) + ოიკონიმის მაწარმოებელი სუფიქსი (ლი), ამრიგად, ეკლესიის სახელდება ოიკონიმისაგან არის

წარმოებული (გაბიძაშვილი, მამაცაშვილი, ღამბაშიძე, 2007:950)

დასკვნა

ამრიგად, შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ ძირითადად ოიკონიმებს უკავია არსებითი ადგილი ტაძრების ნომინირებაში. ტერიტორიისა და საყდრების სახელდებები ურთიერდამოკიდებულებაშია. სწორედ, ტერიტორიული ონიმა განასხვავებს ერთი და იმავე სახელობის საყდარს მეორისაგან. მათი დეფინიცია ხდება ოიკონიმების სხვადასხვაობით. რელიგიური ოიკონიმების კვლევა მნიშვნელოვანი ინფორმაციის ფლობას მოითხოვს, მასში თანადროულადაა გაერთიანებული საქართველოს ისტორია, გეოგრაფიული მდებარეობა, რელიგიური ლექსიკოლოგიის ცოდნა. ხოლო, ფრანგულ ენაში არსებული რელიგიური სახელწოდებების უმრავლესობა წარმოებულია საყრდის და ქრისტიანობასთან დაკავშირებული სხვადასხვა შესატყვისი დენოტატებისაგან, (ეკლესია, მონასტერი, ტაძარი, ღმერთი, ბაზილიკა).

გარდა ამისა, ფრანგულ ენაში ისე როგორც ქართულში, გვხვდება წმინდანების სახელობის ტაძრები, რომელსაც განმსაზღვრელად თან ახლავს ტერიტორიული ონიმა, (**Notre-Dame de Paris- Notre-Dame de Reims**). აქედან გამომდინარე, ოიკონიმის როგორც ფრანგულში ისე ქართულ ენაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია ფრანგული თეონიმების განვითარებაში. ინტერდისციპლინარულ ჭრილში განხილული რელიგიური ოიკონიმები შესაძლოა ერის მემატიანედ ჩაითვალოს.

ლიტერატურა

1. ბელოშვილი გ. (2001): „ქართულ ტოპონიმთა განმარტებით-ეტიმოლოგიური ლექსიკონი“. თბილისი. ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა

2. გაბიძაშვილი ე., მამაცაშვილი მ., ლამბაშიძე ა. (2007): „საქართველოს მართმადიდებელი ეკლესიის ენციკლოპედიური ლექსიკონი“. თბილისი. დაბეჭდილია თემურ გაბიძაშვილის ფინანსური თანადგომით

3. გამყრელიძე თ., კიკნაძე ზ., შადური ი., შენგელაია ნ. (2008): „თეორიული ენათმეცნიერების კურსი“. თბილისი. თსუ

4. გეხტმანი გ., გეხტმანი ნ., ზარდალიშვილი გ., მესხი ე. (1965): „გეოგრაფიულ სახელწოდებათა ახსნა-განმარტება“. თბილისი. უნივერსიტეტის გამომცემლობა

5. ფონსუა ბ. (1974): „ქართული ენის ლექსიკოლოგია“. თბილისი, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა

6. Беленская В. Д. (1969): Топонимы в составе лексической системы языка. Москва (дисертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук)

7. Ковалув Г. Ф. (2003): Имена собствение в нашей жизни. Воронеж. ВГУ

8. Chateaubriand F. A. (2010): „Génie Du Christianisme“ V2, Kessinger Publishing

9. Spore P. (1979): «Études toponymiques I». Roanne, Horvath

10. Spore P. (1979): «Études toponymiques II». Roanne, Horvath

11. Coste J. (2006): «Dictionnaire des noms propres». Paris. Armand Colin

Etymological research of religious toponyms in French and Georgian languages

Nino Gourgenidze

Shota Rustaveli University

Humanitarian Department

35 Ninoshvili av., 6010, Batumi, Georgia

E-mail : ngourgenidze@yahoo.fr

Abstract

French and Georgian religious toponyms are discussed in the article on the basis of comparison of these two languages. The function of toponyms is to indicate the concrete territory. As for religious onyms nomination is conditioned by the lexemes connected with faith (religion). The aim of our research is to define the interaction between territory nominations and religious onyms and state the reason of naming the object.

Keywords:

religious toponyms, theonyms, religious onyms.

Этимологическое исследование религиозных ойконимов во французском и грузинском языках

Гургенидзе Нино Левановна

Батумский государственный университет им. Шота Руставели

Департамент гуманитарных наук

Ул. Ниношвили 35, 6010, Батуми, Грузия

E-mail : ngourgenidze@yahoo.fr

Резюме

В статье рассмотрены французские и грузинские религиозные ойконимы на основе двух языковых противопоставлений. Функция топонимов указание данных территорий. При религиозных онимах названия определяют лексемы, связанные с религией. Цель нашего исследования определить взаимоотношения территориальной номинации и религиозных онимов, какой денотат на каком основании определил номинацию предмета.

Ключевые слова:

религиозные ойконимы, теонимы, религиозные онимы.

Advertising as Authentic Source of Teaching Business English

Marina Zoranyan
Georgian Technical University
Department of Liberal Arts
77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel.: 593 783 826
E-mail: marinaziger@gmail.com

Abstract

The paper deals with advertising which is considered to be one of the authentic sources of teaching students Business English.

The most promising kind of ad for teaching purposes is magazine . Studying magazine ads not only contributes to the development of the learners' reading skills but also enriches their knowledge of the business world as it:

1.) provides an opportunity to deal with authentic facts and figures, when deriving information about the company and its product; and

2.) gives grounds to mastering the skill of writing ads, using those under study both as sources and as models.

Keywords:

authentic materials, advertisements, reading skills, emotive ads, cognitive ads.

Introduction

Authentic materials play an important role in teaching Business English to students. "Authentic material is any kind of material taken from the real world and not specifically created for the purpose of language teaching" (Ellis & Johnson, 1994: 158). In other words these are any texts written by native English speakers for native English speakers. The main source of authentic materials and activities is Internet.

There are various types of authentic materials such as articles from newspapers, magazines and

business English journals, advertisements, illustrations, commercial documents, etc. This type of materials helps the learners to get ready with the real life situations at working place. The paper views advertising as one of the sources of teaching students Business English.

Main Body

The development of business in Georgia is accompanied by a wide use of advertising which gives opportunity to obtain all kinds of advertisements. The latter, while possessing all the necessary characteristics of a business text, also have specific features which make them a valuable source of study in BE course. For teaching purposes the most promising kind of ad is magazine one as it is characterized by:

- socio-economic differentiation of target audiences;
- good quality of printing;
- continual life (in contrast to TV or radio commercials);
- prestige (in contrast to flyers);
- larger size of ads (in contrast to newspaper ones).

Studying magazine ads in class not only contributes to the development of the learners' reading skills but also enriches their knowledge of the business world as it

1) provides an opportunity to deal with authentic facts and figures, when deriving information about the company and its product; and

2) gives grounds to mastering the skill of writing ads, using those under study both as sources and as models.

When using ads as a teaching material it is necessary to take into consideration the following aspects:

- what constitutes the novelty of the particular commodity or service, or which of its qualities have the advertisers chosen to bring to the fore to make it stand out in the crowd of similar products/services;

- concept statement of the advertised product/service;
- image of the manufacturer;
- the aim of the ad in question (reminding of a product/service or of a manufacturer, launching a new product/service, popularization of an existing product/service);
- target audience;
- the reason for placing this ad exactly in the particular magazine.

Language analysis of ads is most fruitful if carried out on lexical, syntactic and stylistic levels. It

is interesting to note that apart from being a good source of economic and business terminology, ads also act as illustrators of the careful choice of word signals. Such words, being psychologically loaded, are expected to cause certain emotional reactions in the addressee (“sale”, “discount”, “new”, “improved”, “compare”, “only now”, “last chance”).

The study of the variety of stylistic devices used by the advertisers to attract the addressee’s attention is attractive in many ways. Various stylistic devices, such as puns, alliteration, epithet, metaphor, anaphor, gradation, etc., which are common in ads, help students of English realize the power of expression of direct or hidden messages and provide a good model for creating texts of their own based on similar devices. To illustrate the point it is worth considering the following examples:

1) Alliteration is meant to be attention-grabbing and its use usually makes any piece of writing memorable. It is a simple sound effect with the capacity to entertain and attract. This is why a lot of advertisements have alliterative slogans:

“Don’t **d**ream it. **D**rive it.” (Jaguar);

“**C**AMERON’S **C**RONIES **C**ASHING IN ON **C**REDIT **C**RUNCH.” (this is the strapline of an advertisement produced by Unite, a public service workers’ union in UK)

“The **s**weet **s**mell of **s**uccess” (an advertisement for cigarettes);

2) Pun: “Plaice to Meat” (an advertisement for a pub);

“When it pours, it reigns.” (Michelin tires);

“We Try Harder “(Avis);

“Just Do It” (Nike);

3) Anaphora:

“Choose Wisely. Choose Sony.”(The ad for Sony Handycam);

4) Metaphor: “Connecting People” (Nokia used this metaphor to convey the image of connecting people with their mobile phones instead of simply as a means of having a conversation.);

“Your Daily Ray of Sunshine” (This metaphor was used by Tropicana to promote its orange juice).

Syntactic study of ads requires the division into **emotive** (i.e. appealing to the addressee’s emotions) and **cognitive** ones (i.e. informing the addressee of the qualities of the product or service). This division determines the structural differences of sentences in the corresponding groups. In the case of emotive ads, interrogative and exclamatory sentences seem to be more common than statements, while in the case of cognitive ones, it is the reverse. For instance:

Cognitive: *Elizabeth Arden technology brings you a moisturizer so advanced, it answers skin’s every need.* (an advertisement for Modern SkinCare Daily Moisture by Elizabeth Arden).

Emotive: *Don’t imitate. Innovate.* (an advertisement for perfume and clothes by Hugo Boss).

Are you feminine enough?(an advertisement for cosmetics and clothes by Louis Feraud).

Another strong point of a business ad as a teaching source is its ability to provide material for the study of the national values aspect of business communication. The following two examples well illustrate the ability of advertisements to inform on the realities peculiar for the English speaking world:

1) *There’s only one Wolfgang Amadeus Mozart.*

*Only **four immortal presidents.***

*And only **90 Rhodes scholars** a year.*

*But in any given week, nearly 28 million quality adults watch **A&E.***

Great quality in great quantity.

(an advertisement for TV company A&E).

2) *Welcome to **Marlboro country.***

(an advertisement for Marlboro cigarettes).

Conclusion

Authentic texts or materials such as advertisements are beneficial to the language learning process since they increase students' motivation for learning and make the learner be exposed to the real language. They are always up-to-date and constantly being updated. They provide authentic cultural information and offer a more creative approach to teaching. Ads can be ideal material for teaching Business English as they comprise the elements of Business English: business content, language skills, and cultural aspect in a short and concise form.

Literature

1. Dudley-Evans T. & John M. J. (1998): Developments in English for specific Purposes. United Kingdom: Cambridge University Press
2. Ellis M. & Johnson C. (1995): Teaching business English. Oxford: Oxford University Press
3. Frendo E. (2008): How to Teach business English. England: Pearson Education Limited
4. Hutchinson T. & Waters A. (1996): *English for Specific Purposes*. Cambridge University Press
5. Kitkauskienė, L. (2006): General English and English for Specific Purposes (ESP). *Filologija*. T.14, Nr.2
- 6.) Rogers C. V. & Medley F. W. (1988): Language with a purpose: Using authentic materials in the foreign language classroom. *Foreign Language Annals*, 21(5), 467-478

რეკლამა როგორც საქმიანი ინგლისური ენის სწავლების ავთენტური წყარო

მარინა ზორანიანი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 593 783 826
E-mail: marinaziger@gmail.com

რეზიუმე

სტატია ეხება რეკლამას, რომელიც განიხილება როგორც საქმიანი ინგლისური ენის სწავლების ერთ-ერთი ავთენტური წყარო. სასწავლო მიზნით ყველაზე გამოსადეგია საეკონომიკური პუბლიკაციები. ჟურნალში გამოქვეყნებულ რეკლამებს არა მარტო სტუდენტების კითხვის უნარ-ჩვევების განვითარებაში შეაქვს წვლილი, არამედ მათ მიერ საქმიანი სამყაროს გაგებაში, რადგან ისინი: 1) უზრუნველყოფენ იმის საშუალებას, რომ სტუდენტებმა ამოიღონ ინფორმაცია კომპანიისა და მისი ნაწარმის შესახებ; 2) საშუალებას იძლევიან, რომ სტუდენტები დაეუფლონ რეკლამის დაწერას, გამოიყენებენ რა შესასწავლ რეკლამებს როგორც ნიმუშებს და მოდელებს.

საკვანძო სიტყვები:

ავთენტური მასალები, რეკლამა, კითხვის უნარ-ჩვევები, ემოციური განცხადებები, შემეცნებითი განცხადებები.

Реклама как аутентический источник обучения английскому языку

Зоранян Марина Георгиевна
Грузинский технический университет
Департамент либеральных наук
Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 593 783 826
E-mail: marinaziger@gmail.com

Резюме

Работа посвящена рекламе как одному из аутентичных средств обучения студентов деловому английскому. Наиболее многообещающий вид

рекламы – это журнальная реклама. Изучение журнальной рекламы не только вносит вклад в развитие навыков чтения у обучаемых, но и обогащает их знания о деловом мире, поскольку: 1. оно позволяет иметь дело с аутентичными фактами и цифрами при получении информации о компании и ее продукте; и 2. дает основу для приобретения навыка написания рекламы, используя изучаемую журнальную рекламу в каче-

стве источника и модели.

Ключевые слова:

аутентичный материал, реклама, навыки чтения, эспрессивная реклама, познавательная реклама.

The Importance of Teaching Business Correspondence Analysis in Stylistics

Marina Zoranyan

Georgian Technical University

Department of Liberal Arts

77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel.: 593 783 826

E-mail: marinaziger@gmail.com

Abstract

The paper deals with teaching analysis of business letter language in Stylistics. Following I.R. Galperin's classification, we consider the language of business letters to be a variant of substyle of official documents or "officialese". The main aim of this type of communication is to state the conditions binding two parties in an undertaking and it predetermines the peculiarities of the style. Certain recommendations are given on the issue of teaching students the analysis of business correspondence during their stylistic course.

Keywords:

business correspondence, business letter, communication, polysemantic words, terminological word-combinations.

Introduction

The analysis of the language of business letters is an essential part of teaching stylistics. The term "business letters" is associated with commercial correspondence for the most part as the most typical one; the subject matter of a business letter however may have nothing to do with financial matters of merchandise.

Following I.R. Galperin's classification, we consider the language of business letters to be a variant or substyle of official documents or "officialese". The letter is often evidence of an arrangement or a contract, and must therefore be written with care – even the shortest and most ordinary of letters may be of importance.

Main Body

It should be mentioned from the very start that it is quite impossible to translate all business phrases literally as each language has its own idiomatic forms and phrases. As the subject of routine business letters lacks variety, certain accepted types of business letters are analysed and discussed from the point of view of their language and style:

- the Enquiry
- Replies to Enquiries, Offers
- Orders and Execution of Orders
- Packing and Dispatch
- Payments in Foreign Trade
- Complaints

The main aim of this type of communication is to state the conditions binding two parties in an undertaking and it predetermines the peculiarities of the style. As in all other functional styles, the typical features of the language of business letters are viewed as a system of interrelated language means that serves the definite aim in communication.

Firstly, the most striking feature is pointed out, that is a special system of clichés and set expressions, by which the students can easily recognize this substyle. For example, *we hope to be given your most favourable terms, we expect a keen price, looking forward to hearing from you soon, your early reply will be appreciated, etc.* Here we also draw our students' attention to the use of abbreviations, conventional symbols and contractions so typical of business letters, e.g.: *LTD; F.O.B.; C.I.F.; VAT Attn.; C.C.; A.S.A.P.; VIP; \$; £*, etc. There are so many of them that there are special addenda in dictionaries to decode the above.

Since a good vocabulary is absolutely essential both in the target and the foreign language, another distinctive feature of business letters is singled out – that is the use of words in their logical dictionary meaning. There is no room for either contextual synonyms or polysemantic words, in this register; on the contrary terminological word-combinations and terms proper are widely used here: *price quotation,*

demurrage, to saturate the market, export-import transactions, force majeure, freight and packing cases, ex-works, market fluctuations, etc.

When we consider our material at this level of language it is necessary to define the difference between individual or non-consubstantial and consubstantial terms. To the former belong such terms as chartering, amortization, bursement account, cheque to bearer, freight, gross weight. Non-consubstantial terms are primarily used within confines of trade and commerce, while consubstantial ones are found in a non-terminological meaning in the general language. Thus, for instance, the word “security” can be used in many different ways, e.g.: “*The security of a happy home amazed him*”; “*He used his house as security to borrow the money*”; “*Security was tight during the President’s visit*”.

In order to keep terms and words of the general language apart, we use the principle of definitional verification worked out by N. B. Gvishiani (1986). The application of this principle is based on a careful comparison of definitions of lexical units of this kind in a General English monolingual dictionary, on the one hand, and a terminological dictionary on the other. This comparison shows that the way these lexical units are understood by the layman is different from the way they are used in the functional style called ‘officialese’.

To be able to write an efficient and simple business letter or to translate a contract from one language into another a specialist should seek for a convenient, rational and simple system of terms. For the sake of clarity of the system of official documents we should introduce our students into such system, where a word or word-combination stands for the whole set, i.e. a descriptor, e.g.:

- Extensification (the reduction of intensive production in the European Council of agricultural items which are in surplus);
- E-free (food without additives, especially artificial preservatives, colourings, etc.);

When analyzing business letters from the point of view of their lexico-grammatical peculiarities, special attention should be drawn to the following

characteristic features:

1. Wide use of material nouns in the plural, e.g.:

We appreciated your prompt handling of our urgent order, the oils were delivered today.

- *We have just received the expert’s report on the accident which occurred to the trucks transporting the greases between Chicago and Montreal.*

2. The use attributive word combinations with the words like type and pattern:

- *As the works shall be in full conformity with the supplier’s designs, we could send you handcraft-patterns.*

- *Enclosed is a draft contract for the delivery of the equipment for the profitable-type machine building plant.*

Of special interest are different lexical units, functioning as compound word equivalents. In business documents they can be confined to:

1. prepositional nominative units:
 - *in principle, in question, in general, in turn, under consideration, under the law, on demand etc;*
2. phrasal verbs:
 - *to turn out, to sum up, to make out, to write off, to charge of, to buy up, to hold up, to set about, etc;*
3. verbal collocations:
 - *to take into account, to take place, to take part, to meet a bill, to keep in mind, to give rise, etc.*

Much attention should be drawn to the syntactical patterns of business letters, namely to the wide use of attributes in postposition, which results in the brevity of the functional style in question:

- *the method of payment is inconvenient owing to the difficulties with its opening.*
- *the parties will conclude contracts important for taking all measures to settle amicably any disputes that may arise.*

The analysis of the material has shown that nominative structures predominate in business letters instead of verbal ones; thus the description of processes and actions is nominalised. It is due to the abundance of nominal structure that the brevity of style without any loss of information is achieved:

- *you should do something without any delay on terms stated by the Buyer... (compare: ...you should not delay on terms stated by the buyer);*

- *the existence of such circumstances on the territory of Nigeria shall be confirmed by a certificate (compare: ... such circumstances exist on the territory of Nigeria and this shall be confirmed by a certificate).*

The tendency to the nominative character of the description also results in the substitution of adverbs by prepositional nominative word-combinations: *accurately – with accuracy, very easy – with the greatest ease, etc.*

Here again the students' attention is drawn to some specific points. It is very important to explain that since the function of the matter of fact description is performed by the nominative units, the verb-operator with the generalizing meaning performs the function of the predicate. Russian and Georgian learners of English business letter writing should be very cautious when they use such verb operators as *to give, to imply, to perform, to effect, to lead to, to provide, to involve, to entail, to result in, to be attributed to, to be ascribed to, to obtain, to assure*, as their meaning and translation depend much upon the objective complement they take. Thus, for example:

- *to give a start to smth.* – *давать начало чему-либо* - რამის დაწყება;

- *to give a bail* – *находить поручителя* – თავმჯდობის მოძებნა;

- *to give effect to* – *приводить в действие* - ამოქმედება;

It should also be borne in mind that in business letters we come across a great variety of the so called **A is B** structures, i.e. simple 2-member sentences with the compound nominal predicate, which consists of a link-verb and a predicative expressed by an adjective or a prepositional phrase. Such structures are aimed at providing the matter of fact tone to the information delivered and the straightforward way of handling the subject:

- *In the meantime we will be glad if you will send us replacements for the contaminated articles as soon as possible.*

- *The goods are already on their way.*

Another important feature of officialese that is thoroughly considered in the course of our analysis is the impersonal character of business writing. This quality is revealed in the frequent use of passive constructions. The obligations and duties of the parties are generally rendered by means of passive voice constructions, for example:

- *Special handling is required for the packages.*

- *Small defects are repaired by the Buyers.*

- *The prices are quoted CIF.*

In connection with the general impersonal tone of expression, it should be noted that impersonal passive constructions are frequently used with such verbs as *suppose, assume, expect, conclude, point out*.

However, the emotive tone is not categorically excluded from business letters. There may be statements, which being backed up by irritation, strong belief or reaction to the situation, call for the use of some emotionally coloured words. It is normal and natural in these cases to use such words and word-combinations as *marvelous, wonderful, great trouble, with great regret, to be at a loss (to understand), an awkward position, etc.* We must agree however that overuse of emotionally coloured words in business letters will create the effect of personal involvement, concern or ambiguity which in the majority of cases should be avoided.

Conclusion

For detailed treatment of business documents (letters, memoranda of understanding, agreements, contracts), we suggest the students to write papers on particular aspects of the language of these documents (the terminological system, the stylistic functioning of modal verbs, the syntax of business documents, etc.). The aim is to analyse stylistic problems in a systematic manner, as we try to teach students to overcome in the course of their business letter writing practice.

Literature

1. Brissova E. & Shalifova O. (1997): *Do Your Business in Proper English (A Manual of Business English for Graduate Students)*. Samara
2. Galperin I. R. (1981): *Stylistic*. Moscow
3. Гвишиани Н. Б. (1986): *Язык научного общения (Вопросы методологии)*. Москва.
4. Holett V. (1994). *Business Opportunities*. Oxford
5. Davies P. & Pearse E. (2000): *Success In English Teaching*. Oxford Handbooks for Language Teachers. Oxford University Press

საქმიანი კორესპონდენციის ანალიზის სწავლების მნიშვნელობა სტილისტიკაში

მარინა ზორანიანი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 593 783 826

E-mail: marinaziger@gmail.com

რეზიუმე

სტატია ეძღვნება საქმიანი წერილების ენის ანალიზის სწავლებას სტილისტიკის კურსში. ი. რ. გალპერინის კლასიფიკაციის შესაბამისად ჩვენ საქმიან ენას ოფიციალური საბუთების ფუნქციური ქვესტილის ვარიანტად მივიჩნევთ. კომუნიკაციის ამ ტიპის მთავარი მიზანია შექმნას პირობები, რომლებიც აკავშირებენ საქმიანი ურთიერთობის ორივე მონაწილეს და განსაზღვროს ამ სტილის თავისებურებები. სტატიაში მოცემულია რეკომენდაციები იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა განხორციელდეს საქმიანი კორესპონდენციის ენის ანალიზის სწავლება სტილისტიკის შესწავლის პროცესში.

საკვანძო სიტყვები:

საქმიანი კორესპონდენცია, საქმიანი წერა, კომუნიკაცია, პოლისემანტური სიტყვები, ტერმინოლოგიური შესიტყვებები.

Важность обучения анализу деловой корреспонденции в стилистике

Зораян Марина Георгиевна

Грузинский технический университет

Департамент либеральных наук

Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 593 783 826

E-mail: marinaziger@gmail.com

Резюме

Работа посвящена обучению анализу языка делового письма в курсе стилистики. Следуя классификации И.Р. Гальперина, мы считаем язык делового письма вариантом подстиля официальных документов. Основная цель этого типа коммуникации заключается в том, чтобы установить условия, связывающие обе стороны в деле (бизнесе) и предопределить особенности данного стиля. В работе даны рекомендации по вопросу обучения студентов анализу деловой корреспонденции в ходе изучения стилистики.

Ключевые слова:

деловая корреспонденция, деловое письмо, коммуникация, полисемантические слова, терминологические словосочетания.

La phraséologie de «Couleur» dans les textes littéraires des écrivains français contemporains

Marine Sioridze

Université d'État Chota Roustavéli,

Département des études des langues européennes

35, rue Ninoshvili, 6010 Batumi, Géorgie

Téléphone portable: 599 240 656

E-mail: msioridze@yahoo.fr

Resumé

L'étude que nous venons de présenter montre que les textes littéraires sont assez riches en expressions phraséologiques contenant des éléments indiquant des couleurs ayant une connotation socioculturelle. Les connotations socioculturelles sont souvent liées à des stéréotypes, c'est-à-dire à des opinions toutes faites. La phraséologie étant extrêmement riche et représentant une sphère codée et stéréotypée de la langue présente un intérêt particulier car il véhicule à l'aide des moyens lexicaux l'évolution de la société. «Le stéréotype présente une constante autour de laquelle gravitent toutes les définitions» (Amossy 9). Le lexique des couleurs est riche de connotations affectives et socio-culturelles et pour cette raison présente un intérêt particulier pour la description de la sensibilité et de l'évolution sociale d'une époque et d'une culture.

Mots clés:

expression, idiomme, connotation, contexte, discours, société, stéréotype, culture.

Introduction

Notre étude actuelle porte sur les expressions idiomatiques aux **éléments constitutifs faisant référence** à des noms de couleurs vu le fait que chaque peuple crée des symboles colorés qui trouvent leur représentation dans la langue et surtout dans ses formes stéréotypées, fixes et figées. Il traduit les mentalités et les valeurs qui dominent la société tout au long de son histoire et laissent leur empreinte sur les expressions et les locutions courantes d'origine

familière, poétique ou savante que nous rencontrons souvent autant dans les conversations quotidiennes que dans les textes appartenant aux différents auteurs - journalistes et écrivains.

Le corpus étudié, composé de textes des écrivains français, nous offre des exemples pour illustrer les différents cas d'actualisation des expressions colorées en contexte allant de l'emploi de celles-ci dans leur sens usuel, comme le prouvent les exemples à des défigements de toutes sortes cités et commentés plus loin.

(1) *Nous sommes dans un foutu pétrin, c'est entendu: pas une raison, tout de même, pour se croiser les bras et leur laisser carte blanche!* (R. M. du Gard)

(2) *De quel autre raccord était-ce le prétexte? Mais un bon fils n'a point de méfiance: Ce que décidera ma mère sera parfait: je lui donne carte blanche.* (H. Bazin)

(3) *Pour les cas d'aide particulière, il laissait carte blanche à Annette, qui cependant lui en tenait registre régulier.* (R. Rolland)

Ce qui est commun pour les exemples cités, c'est le type de contexte dans lequel les expressions s'actualisent. Dans les cas présents, le contexte et notamment les éléments qui précèdent les expressions servent de marqueurs qui suggèrent l'interprétation idiomatique des syntagmes donnés.

(4) *Un pays de cocagne, en un mot. Absolument dépaysé, je passai au bleu la prière du matin - dans une cure, Seigneur!* (H. Bazin.)

(5) *De quoi ai-je l'air? Roudoudou, sentiment, fleur bleue, non merci! Perdre ma force, non, merci!* (H. Bazin)

(6) *... En vérité, il noyait là sa timidité de jeune bourgeois protestant, et sa nostalgie de petite fleur bleue et de jeune fille à la Francis Jammes.* (J.-J. Oberlé)

Dans les exemples cités, nous avons non seulement des éléments préposés qui déterminent

l'interprétation au sens idiomatique, mais également des éléments post-posés qui ajoutent à la lexie complexe une valeur connotative péjorative en association avec les lexèmes qui précèdent cette unité.

(7) *Je ne suis pas pauvre: Je suis un démuné, pour ne pas dire un déclassé. On ne s'inquiète pas des gens inquiétants. On ne s'inquiète pas... Ingratitude noire! on s'inquiète de moi quelque part. (H. Bazin.)*

L'exemple 7 illustre une situation où le contexte immédiat - On ne s'inquiète pas... *Ingratitude noire!* on s'inquiète de moi quelque part - suggère la compréhension de la collocation dans son sens usuel *ingratitude noire* c'est-à-dire *ingratitude la plus odieuse*, alors que le contexte plus éloigné nous fait comprendre qu'il ne s'agit pas vraiment d'ingratitude et que cette expression est utilisée à des fins stylistiques pour traduire l'ironie de l'auteur et mettre en valeur les différentes acceptions du verbe s'inquiéter actualisées en contexte, dont la première traduit plutôt une attitude positive - prendre soin, se soucier par affection, tandis que la deuxième veut dire - s'intéresser par méfiance, par curiosité.

Le même type de rapports peut être observé dans l'exemple 8 où les éléments qui précèdent et qui suivent l'unité phraséologique en contexte contribuent à l'actualisation de son sens usuel :

(8) *Le père disparu et remplacé, nous payâmes les pots cassés. Recrudescence de vexations. Nouvelles réformes. Folcoche nous a toujours considérés comme responsables des ennuis survenus à la maison. Or La Belle Angerie connaissait la série noire. Le scandale de la soutane blanche était apaisé que se produisit l'incident des armoires. (H. Bazin.)*

Le contexte pré-posé nous offre les marqueurs - recrudescence, ennuis survenus - qui suggèrent l'interprétation de *série noire* comme «suite d'événements pénibles», alors que les éléments post-posés expliquent de quelle sorte d'événements il s'agit: scandale, incident.

Partie principale

Parmi les manipulations discursives les plus fréquentes, nous pouvons souvent observer le cumul

du sens propre et du sens figuré ou, plus exactement, du figement et de l'idiomaticité d'un syntagme figé d'une part, et d'autre part, de l'autonomie partielle ou totale de ses composants obtenue par le processus de découpage différent qui rend à chacun des éléments une liberté syntaxique et sémantique totale ou relative, ce qui a comme conséquence un défigement partiel ou complet de cette unité.

(9) [...] *je n'ai pas eu de véritable famille et la haine a été pour moi ce que l'amour est pour d'autres. La haine? Est-ce bien sûr? Disons plutôt: je connais un petit garçon, je connais un adolescent qui forçait son talent et qui jouait au noir au temps de la Bibliothèque rose. (H. Bazin.)*

Cette phrase nous offre un exemple de juxtaposition de deux lexies complexes basée sur le jeu d'opposition de deux couleurs *noir* et *rose* ayant une forte connotation symbolique. Dans beaucoup d'expressions *noir* est employé dans son sens figuré symbolisant entre autres l'état dépressif, tristesse, malheur. Ce sens s'actualise dans les différentes unités phraséologiques où ce mot fonctionne comme adjectif, parmi lesquelles : *avoir (se faire) des idées noires, noirs soucis, noirs pressentiments, l'humeur noire, un jour noir, une série noire*, ou dans les locutions où il fonctionne comme substantif symbolisant également la mélancolie, le pessimisme, la tristesse - *en noir, au noir: voir tout en noir, pousser les choses au noir, avoir le noir*.

A son tour, *rose* est associé dans les expressions aux sentiments totalement opposés - optimisme, joie, gaieté comme par exemple dans les lexies : *voir tout en rose, être dans ses roses, tout n'est pas rose*. Ainsi, l'opposition de ces deux couleurs traduit l'opposition de sentiments contradictoires. Cette opposition en reprend une autre qui la précède en contexte - haine/amour. En même temps, l'expression *Bibliothèque rose* qui, à l'origine, indique une série de livres d'enfants, en association avec le mot *temps* dont elle est le complément de nom, prend par extension le sens *enfance* : temps de la *Bibliothèque rose* - enfance. Le sens *enfance* est soutenu encore par les lexèmes *enfant, adolescent*. Le défigement dans

ce cas n'affecte pas le côté formel, car la structure reste intacte, mais il se réalise au niveau sémantique grâce à l'opposition des sèmes des éléments constitutifs leur donnant une certaine autonomie sémantique d'un côté, et menant à l'acquisition d'un sens nouveau par une des lexies opposées, de l'autre côté.

Le même procédé d'opposition de deux lexies complexes dont les éléments constitutifs sont traditionnellement aux antipodes est quelquefois utilisé par l'écrivain dans le texte pour mieux les mettre en évidence et en faire mieux ressortir le contraste. L'exemple suivant illustre également un cas de défigement qui ne se produit que sur le plan sémantique n'affectant point la structure de l'expression. Ce type d'actualisation des expressions phraséologiques confirme le fait que «l'unité phraséologique, quelle que soit son extension formelle, comme toute unité linguistique, se prête à l'ambiguïté. Seul le contexte permet de la désambiguïser (ou non – si l'ambiguïté est délibérée), et contribue à la construction du sens» (Le Bel 61). Ainsi, les auteurs placent délibérément les expressions dans de pareilles conditions pour jouer sur leur caractère ambigu en cumulant leur sens propre et leur sens figuré ou plutôt le sens propre au figement et à l'idiomaticité de l'entité avec une certaine autonomie sémantique de ses constituants.

(10) *Mélynes est de famille catholique ... Il est venu à la religion réformée voici quelques années à peine ... Le scandale fut très grand parmi les siens. Mélynes est la bête noire, la brebis galeuse des hommes de son ancien bord. (F. Walder)*

(11) *Je n'ai pas changé d'opinion. J'espère fermement vivre assez pour pouvoir reprendre un jour la lutte contre le militarisme. Ça reste ma bête noire!.. (R. M. du Gard)*

(12) *La bête noire, l'opprobre de ce temps, le génie malfaisant de la franc-maçonnerie s'appelait M. Herriot, l'homme qui avait eu le toupet de dire, en plein congrès radical tenu par bravade en la bonne ville blanche d'Angers, que le coffrefort dans l'Ouest est souvent scellé d'une hostie. (H. Bazin.)*

Dans *bête noire* signifiant «personne que l'on

déteste, que l'on ne peut plus supporter», l'adjectif péjoratif connote l'antipathie qui existait déjà dans l'expression ancienne *être la bête de qqn*. La désambiguïstation s'effectue grâce au contexte dit explicite ayant un marqueur post-posé qui, possédant des sèmes communs avec l'unité phraséologique, contribue à l'actualisation, dans ces conditions, du sens idiomatique ou, comme dans ce cas-ci, plusieurs marqueurs qui explicitent le sens de l'unité en question, et permettent de le décoder. Le sens de l'expression «une personne détestable» est repris ultérieurement par le lexème *opprobre* – «sujet de déshonneur, de honte, d'ignominie», et le syntagme *le génie malfaisant*, qui contiennent également le sème «quelqu'un de mauvais» et confirment ainsi l'interprétation idiomatique de l'unité. Le syntagme figé *bête noire* forme une antithèse avec le groupe de mots libre contenant une métaphore *bonne ville blanche*. Ainsi, le sens idiomatique «personne mauvaise, détestable» de l'expression phraséologique est opposé au sens du premier adjectif - *bonne*, alors que la présence du second adjectif *blanche* mène à un certain défigement de la première expression, car, ensemble avec le premier adjectif, elle contribue à une lecture compositionnelle de celle-ci. L'opposition entre le noir et le blanc de cette antithèse sert à traduire une autre opposition plus générale, universelle, celle entre le mal et le bien. Ainsi du côté du mal sont rangés : *bête noire*, *l'opprobre de ce temps*, *le génie malfaisant de la franc-maçonnerie* dénotant tous la même personne – *M. Herriot*, *l'homme qui a eu le toupet de dire qqch.* et dotés tous d'une forte connotation négative. Du côté du bien se range une *bonne ville blanche* où, à première vue les deux adjectifs sont en redondance. Cependant, la présence du mot *franc-maçonnerie* indexant sur l'isotopie politique permet d'interpréter le lexème *blanche* non seulement comme caractère de ce qui est bon, mais plutôt comme royaliste, monarchique. Cette interprétation, à son tour, met en question la construction précédente et mène le lecteur à douter que vraiment il s'agisse d'un homme mauvais, découvrant ainsi l'attitude ironique de l'auteur.

De cette façon, on comprend la fonction affective de l'unité phraséologique qui «permet de faire plus que ce qu'elle permet de dire, de signifier [...]». C'est dans ce sens que l'on peut dire que les **énoncés phraséologiques** se trouvent à la frontière entre la langue et le discours, dans la mesure où leur interprétation oblige à **faire une lecture, en quelque sorte, métalinguistique**» (Le Bel 60).

L'exemple suivant s'inscrit également dans la liste des phrases dans lesquelles les expressions figurées forment une opposition.

(13) *Un premier militaire entre, solennel, précédé par une paire de gants blancs. Son manteau ressemble à une reliure austère et la double raie rouge du pantalon à de riches signets. À son flanc oscille la miroitante épée par quoi les «armes savantes» expriment leur nostalgie des armes blanches. Haut perché, règne le bicorné, qui hésite à s'affirmer couvre-chef de diplomate, d'académicien ou de gendarme endimanché. Mais les lunettes, cercles tangents, proclament que le bicorné est bien celui de l'X et, plus précisément, celui de Marcel, nouveau polytechnicien... (H. Bazin.)*

Dans ce fragment l'auteur emploie des expressions d'après le **même modèle afin d'obtenir le parallélisme** des structures formant une opposition. La première est basée sur une métaphore qui est bien lexicalisée depuis deux siècles, car les épées sont les attributs obligatoires de l'habit solennel des académiciens français, faisant ainsi allusion à la société savante, académique. De plus, l'expression *armes savantes* est utilisée pour désigner l'artillerie et le génie dont la formation exige une forte préparation scientifique et, notamment, celle en mathématiques, et autres sciences exactes, étant ainsi plus proches du domaine scientifique et opposée, **dans ce fragment**, à d'autres domaines militaires, suggérés par l'expression *armes blanches*. Cette opposition est soutenue par le contexte où les termes tels que : *militaire, pantalon à double raie rouge, épée, bicorné* indexent sur l'isotopie militaire, tandis que *reliure, signets* faisant allusion à un livre, ainsi que *académicien, l'X, polytechnicien* imposent l'isotopie

science. La confusion de ces deux domaines qui se traduit dans l'habit du personnage et la présence de **l'épée permet à l'auteur de jouer sur le sens des expressions** employées.

(14) *Le spectacle, pour moi ahurissant, de la banlieue vint me dédommager. [...] J'ai de solides préjugés esthétiques, et la plupart de ces maisons ne me semblent dignes que d'épiciers en retraite. [...] J'ignore encore que la prodigalité de l'espace est le premier des luxes bourgeois et que le prix du mètre carré de terre crayonnaise autorise des ceintures vertes, que ne peut s'offrir la «ceinture rouge». (H. Bazin.)*

La *ceinture verte* est un espace de verdure entourant une ville, alors que *ceinture rouge* est une distorsion de l'expression *banlieue rouge* c'est-à-dire la banlieue ouvrière de Paris, le rouge symbolisant le prolétariat. L'interprétation du mot *ceinture* comme banlieue est conditionnée par le contexte suggérant dans lequel nous avons déjà rencontré ce marqueur qui sert d'interprétant de l'expression modifiée.

Cette substitution devient également possible grâce à la présence dans les deux lexèmes du sème commun «qui entoure une ville» : 1. un espace de verdure qui entoure une ville ; 2. ensemble des agglomérations qui entourent une grande ville (*Petit Robert*).

L'étude que nous venons de présenter montre que les textes littéraires sont assez riches en expressions phraséologiques contenant des éléments indiquant des couleurs ayant une connotation socioculturelle. Comme nous l'avons vu, les connotations socioculturelles sont souvent liées à des stéréotypes, c'est-à-dire à des opinions toutes faites. Il y a des avantages à utiliser des mots à connotations socioculturelles dans un texte. Ces mots et expressions constituent en somme un argument de poids aux idées véhiculées, d'autant plus que cette oeuvre est une création qui critique les visions, les traditions et les habitudes de la société du XXe siècle. Ce fait se manifeste par la **manière d'écrire de l'auteur qui, en cassant les stéréotypes langagiers, exprime par cela aussi son attitude à l'égard de la société méprisée.**

Conclusion

L'étude que nous venons de présenter montre que les expressions figées à composants indiquant les couleurs ne sont pas rares dans les textes littéraires et servent souvent de matériel pour toutes sortes de manipulations discursives vu leur force connotative affective et socio-culturelle et la richesse des structures dont les mots de couleur font partie. Les expressions colorées véhiculant les stéréotypes, ces «représentations collectives» qui meublent notre esprit et «à travers lesquelles nous appréhendons la réalité quotidienne et faisons signifier le monde» (Amossy 9) permettent à l'auteur non seulement de construire le texte autour de «ces noyaux durs», mais aussi, en les cassant, de construire de nouveaux rapports entre les éléments du texte où alternent le doxal et le paradoxal, le figé et le défigé, le stéréotype et l'originalité, le social et l'individuel, la reproduction et la créativité.

Littérature

1. Amossy R. (1991): *Les idées reçues. Sémiologie du stéréotype*. Paris : Nathan
2. Bernet Ch. (1992): *Sur quelques expressions du français populaire d'aujourd'hui et leurs variantes en Grammaires des fautes et français non conventionnel*. Presses de l'École Normale Supérieure
3. Gonzalez R. Isabelle (2002): *Phraséologie du français*. Le Mirail: Presses universitaires du Mirail, Université de Toulouse
4. Khovanskaia Z, Dmitrieva L. (1991): *Stylistique française*. Visch. Škola, Moscou
5. Petit R. (2004): *Dictionnaire de la langue française*, sous la redaction de J. Rey-Debove et A.Rey. Paris
6. Rey A., S. Chantreau (1993): *Dictionnaire des Expressions et Locutions*. Paris: Le Robert
7. Rey I. G. (2002): *La Phraséologie du français*, Presses Universitaire du MIRAIL, Université de Toulouse. Le Mirail

«ფერის» ფრაზეოლოგია თანამედროვე ფრანგი მწერლების ლიტერატურულ ტექსტებში

მარინე სიორიძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო

უნივერსიტეტი

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
ნინოშვილის ქ. №35, 6010, ბათუმი,

საქართველო

ტელ.: 599 240 656

E-mail: msioridze@yahoo.fr

რეზიუმე

ნაშრომი, რომელსაც ჩვენ წარმოვადგენთ, გვიჩვენებს, რომ ლიტერატურული ტექსტები საკმაოდ მდიდარია “ფერის” შემცველი ფრაზეოლოგიური გამოთქმებით, რომლებსაც აქვთ სოციალურ-კულტურული კონოტაციები. სოციალურ-კულტურული კონოტაციები ხშირად დაკავშირებულია სტერეოტიპებთან. ფრაზეოლოგია მეტად მდიდარია და წარმოადგენს რა მოცემული ენის კოდირებულ და სტერეოტიპულ სფეროს, ავლენს დიდ ინტერესს, რათა მოახდინოს საზოგადოების ევოლუციის ტრანსპორტირება ლექსიკური საშუალებების დახმარებით. “სტერეოტიპი წარმოადგენს კონსტანტას, რომლის გარშემო ბრუნავს ყველა სხვა განმარტება“ (Amossy 9). ფერის ლექსიკა მდიდარია ემოციური და სოციალურ-კულტურული კონოტაციებით და ამის გამო წარმოადგენს განსაკუთრებულ ინტერესს, აღწერს რა ეპოქისა და კულტურის განწყობებს და საზოგადოებრივ ევოლუციას.

საკვანძო სიტყვები:

გამოთქმა, იდიომა, კონოტაცია, კონტექსტი, დისკურსი, საზოგადოება, სტერეოტიპი.

Фразеология «Цвета» в литературных текстах современных французских писателей

Марине Сиоридзе

*Батумский государственный университет
им. Шота Руставели*

Департамент гуманитарных наук

Ул. Ниношвили 35, 6010, Батуми, Грузия

Тел.: 599 240 656

E-mail: msioridze@yahoo.fr

Резюме

Исследование показало, что литературные тексты довольно богаты фразеологическими выражениями, содержащими элементы, показывающие цвет, имеющие социально-культурные

коннотации. Социально-культурные коннотации часто связаны со стереотипами, то есть готовыми представлениями. Фразеология является крайне богатой и представляет закодированную и стереотипную сферу данного языка и проявляет особый интерес, так как при помощи лексических средств она передает эволюцию общества. «Стереотип представляет константу, вокруг которой вращаются все определения» (Amossy 9). Лексика Цвета богата эмоциональными и социально-культурными коннотациями и по этой причине представляет особенный интерес для описания чувства и общественной эволюции эпохи и культуры.

Ключевые слова:

выражение, коннотация, контекст, дискурс, общество, стереотип.

ხელოვნების თემატიკა ბოდლერისა და აპოლინერის შემოქმედებაში

თამარ ქაცანაშვილი
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ი. ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ: 595 223 723
E-mail: t_katsanashvili@yahoo.fr

რეზიუმე

ჯერ კიდევ უძველეს ეპოქაში პოეტური ტექსტები აღწერილობით ხასიათს ატარებდა. მაგალითად შეგვიძლია დავასახელოთ ჰომეროსის მიერ აქილევსის ფარის აღწერა „ილიადაში“. პოეზიის დესკრიფციული ბუნება მხატვრობასა და სკულპტურასთან მის მჭიდრო კავშირზე მეტყველებს. ფრანგული პოეზიის მრავალი ნიმუში მოწმობს ამ ორი სფეროს სიახლოვეს. თანამედროვე ფრანგულ პოეზიაში ნახატის ფორმის ლექსებიც კი არსებობს (მაგალითად, აპოლინერის კალიგრამები, მალარმეს კამათლის გაგორება და სხვა). პოეტური ხერხებისა და მეტაფორების წყალობით, პოეზიას ძალუძს „დაგვიხატოს“ უმშვენნიერესი ტილოები. ამ თვალსაზრისით, იგი ლიტერატურის ყველაზე მხატვრულ ქანრად შეიძლება ჩაითვალოს.

ფრანგ პოეტთა შორის, რომელთათვისაც განსაკუთრებით ახლობელია ხელოვნების თემატიკა არიან შარლ ბოდლერი და გიომ აპოლინერი.

მიუხედავად იმისა, რომ ბოდლერი პირველ რიგში ცნობილია, როგორც ბოროტების ყვაველებისა და პარიზის სკლინის ავტორი, იგი არანაკლებ საინტერესო ხელოვნების კრიტიკოსია (რჩევები ახალგაზრდა ლიტერატორებს, ფიქრები ჩემს თანამედროვეებზე...). პოეზიისა და მხატვრობის ურთიერთკავშირის ნიმუშია მისი ლექსი „შუქურები“;

სადაც დელაკრუას, რემბრანდტის, გოიასა და სხვა მხატვართა ტილოებია გაცოცხლებული.

ბოდლერის მსგავსად, აპოლინერისთვისაც ახლობელია ხელოვნების თემა, რასაც არაერთი მისი ნაშრომი ადასტურებს. პოეზიისა და მხატვრობის ურთიერთკავშირის ნიმუშია ლექსი „ფანჯრები“, რომელიც რობერტ დელონეის ამავე სახელწოდების ტილოს ლექსად წარმოგვიდგენს.

ამრიგად, ხელოვნებას მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ფრანგ მწერალთა შემოქმედებაში, ხოლო მხატვრობასა და პოეზიას შორის პარალელების გავლებისას, უამრავი საინტერესო დეტალი იკვეთება.

საკვანძო სიტყვები:

პოეზია, მხატვრობა, შედარება, რეპრეზენტაცია, კრიტიკა.

შესავალი

ევროპულ პოეზიაში მხატვრული ნაწარმოებების კრიტიკასა და ხელოვანთა ცხოვრებისა და შემოქმედების აღწერას მრავალი ნაწარმოები მიეძღვნა. ხელოვნების თემა მეტად მჭიდროდ არის დაკავშირებული ფრანგ პოეტთა შემოქმედებასთანაც. მოცემულ სტატიაში საუბარია შარლ ბოდლერსა და გიომ აპოლინერზე, როგორც ხელოვნების კრიტიკოსებზე და პოეტებზე, რომელთა შემოქმედების მნიშვნელოვანი ნაწილი სწორედ მოცემულ თემატიკას ეხება.

ძირითადი ნაწილი

მსოფლიო ლიტერატურასა და პოეზიაში მხატვრობის თემატიკას, კერძოდ, მხატ-

ვრულ ნაწარმოებთა კრიტიკას, მხატვართა ცხოვრებისა და შემოქმედების აღწერას არაერთი ცნობილი ნაწარმოები მიეძღვნა.

მხატვრობას განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს ფრანგულ პოეზიაშიც. პოეზიის დესკრიფციული ბუნება ხელოვნების მოცემულ სფეროსთან მის მჭიდრო კავშირზე მეტყველებს. ფრანგული პოეზიის მრავალი ნიმუში მოწმობს ამ ორი დარგის სიახლოვეს. არაერთი პოეტის შთაგონების წყაროდ ქცეულა ესა თუ ის მხატვარი ან რომელიმე კონკრეტული ფერწერული ტილო. ფრანგულ პოეზიაში ნახატის ფორმის ლექსებიც არსებობს.

ფრანგ პოეტთა შორის, რომელთათვისაც მეტად ახლობელია ხელოვნების თემა, არიან შარლ ბოდლერი, გიომ აპოლინერი, პოლ ელუარი, სტეფან მალარმე და სხვები. დღეს ჩვენ ვისაუბრებთ ბოდლერზე და აპოლინერზე, როგორც ხელოვნების კრიტიკოსებზე და პოეტებზე, რომელთა შემოქმედების დიდი ნაწილი დაკავშირებულია ხელოვნებასთან, ძირითადად კი მხატვრობასთან.

ბოდლერმა საკუთარი შემოქმედების მნიშვნელოვანი ნაწილი დაუთმო ხელოვნების კრიტიკას და ამ მიმართულებით მრავალი საინტერესო ნაშრომი შექმნა. ბოდლერი არა მხოლოდ მხატვართა ნამუშევრებს აკრიტიკებს, არამედ მეტად ღირებულ კვლევებს უძღვნის ცნობილ თუ ნაკლებად ცნობილ მწერლებსა და მუსიკოსებს. მაგალითად შეგვიძლია მოვიყვანოთ ნაშრომები, სახელწოდებით: „რჩევები ახალგაზრდა ლიტერატორებს“, „ფიქრები ჩემს თანამედროვეებზე“, ცნობილი ესეე ვაგნერზე და სხვ.

მოცემულ სტატიაში, პირველ რიგში, გვინდა ვისაუბროთ ბოდლერის, როგორც ფერწერული ნამუშევრების კრიტიკოსის შემოქმედებაზე.

ბოდლერს, როგორც ხელოვნების კრიტიკოსს, ძირითადად მისი „სალონებით“ ვიცნობთ. აღსანიშნავია, რომ ფრანგულ ლიტერატურაში მოცემული ჟანრის ფუძემ-

დებლად დიდრო ითვლება. სწორედ დიდროს დამსახურებით შეიძინა აღნიშნულმა ჟანრმა წმიდა მხატვრული დანიშნულება. დიდროს კვალს მოგვიანებით მიჰყვნენ გოტიე, მიუსე და სხვები. ბოდლერის მხატვრულ გემოვნებაზე ჯერ კიდევ პოეტის მამამ და მისმა მეგობრებმა იზრუნეს. ახალგაზრდა შარლი კარგად ხატავდა და ამიტომ, არაფერია გასაკვირი იმაში, რომ მხატვრობის თემა განსაკუთრებულ ადგილს იკავებს მის შემოქმედებაში.

თავდაპირველად, სალონის მიზანი, მანამ, სანამ დიდრო მას შემოქმედებით ჭრილში წარმოგვიდგენდა, გამოფენაზე გასატანი ნამუშევრების პრეზენტაცია იყო პოტენციური დამთვალიერებლისათვის. ბოდლერის პირველი 1845 წლის სალონი ემორჩილება მის მკაცრად განსაზღვრულ ჩარჩოებს და ამიტომ განსაკუთრებული მხატვრული ღირებულებებით არ გამოირჩევა. პოეტი ჟანრებად აჯგუფებს და მშრალად აღწერს ნამუშევრებს, რომლებმაც მასზე გარკვეული შთაბეჭდილება მოახდინეს. აღნიშნულ სალონს პოეტი იწყებს მისი სათაყვანებელი მხატვრის, დე ლაკრუას მიერ შექმნილი ისტორიული ტილოების აღწერით. პოეტი შემდეგ საუბრობს ტილოზე „მადლენი უდაბნოში“, რომელსაც მოსდევს „მარკ ორლის უკანასკნელი სიტყვები“, „სიბილი ოქროს ტოტით“, „დაცვითა და ქვეშევრდომებით გარშემორტყმული მაროკოს სულთანი“ და ა.შ. აღნიშნულ სალონში ბოდლერი მკაცრად აკრიტიკებს ვერნეს, დეკამპს, ოსულიეს, ფლერის, შეფერს. კრიტიკოსი მოხიბლულია კოროს შემოქმედებით, ხოტბას ასხამს დე ლაკრუას.

კრიტიკის პროცესში ბოდლერი არა მხოლოდ მოსამართლედ, არამედ პედაგოგადაც გვევლინება. იგი განასხვავებს ნამდვილ მხატვრებს – მათ, ვისაც ძალუძთ სული შთაბერონ თავიანთ შედეგებს, ე.წ. „ფოტოგრაფებისაგან“, რომლებიც მხოლოდ რეალობის იმიტაციით არიან დაკავებულ-

ნი. ბოდლერის აზრით, ფერწერულ ტილოს უნდა შეეძლოს დამოვადიერებლის წარმოსახვის, ფანტაზიის გაღვივება. სწორედ უხილავი, იდუმალი, და არა რაიმე კონკრეტული ავლენს შემოქმედის ნიჭს, მის გენიას [Baudelaire. 1976: 305-311].

ბოდლერის სალონები მხატვრულ ელფერს 1846 წლიდან იძენს, როდესაც პოტი აყალიბებს საკუთარ მოსაზრებებს მოდერნულობასთან დაკავშირებით. მხატვრულ ტილოთა ტექნიკის ბოდლერისეული ახსნა ნამდვილ პოეტურ ანალიზად იქცევა. სტენდალის ნაწარმოებით „ფერწერის ისტორია იტალიაში“ მონუსხული პოეტისათვის რომანტიზმი მოდერნულობის გამოხატულებად იქცევა. იგი სალონში ამბობს: რომანტიზმი იგივე მოდერნული ხელოვნებაა და ინტიმურობას, სულიერებას, ფერს, უსასრულობისკენ ლტოლვას გულისხმობს, რაც ნებისმიერი მხატვრული ხერხით წარმოჩინდება. ბოდლერი მოდერნულობაში ხედავს ძველთან კავშირის წყვეტის, ინდივიდუალური კვლევის, კრეატივის, ინოვაციის ესთეტიკას. პოეტი ხაზს უსვამს აწმყოს მნიშვნელობას შემოქმედებით პროცესში. მისი აზრით, წარსული აწმყოს მოვლენების ჯაჭვია და მოდელად არ გამოდგება; ხელოვანი არ უნდა მიეჯაჭვოს წარსულს. მოდერნულობა აწმყოს შეილია და სწორედ აწმყო განაპირობებს მის მარადიულობას. ხელოვანის ვალია იყოს მოდერნული. ამავდროულად, მოდერნულობა არ ნიშნავს თანამედროვეობას, ანუ აწმყოთი კმაყოფილებას. იგი უპირველეს ყოვლისა, რეალობის მარადიულობად ქცევაა სილამაზის მეშვეობით [Baudelaire. 1976: 417-419].

რომანტიკოსთა მსგავსად, ბოდლერი მოდერნულობაში ხედავს შემთხვევითობას, დროებითობას, რომელიც უპირისპირდება მარადიულობას. ბოდლერი დროებითში ეძიებს მარადიულს, ცდილობს არსებული რეალობიდან ამოწეროს სილამაზე, რაც მისი პოეზიის პესიმიზმსა და ბოროტების

თემატიკას განაპირობებს. პოეტი ფიქრობს, რომ ესთეტიკა ეთიკის პირში არ არის და სილამაზის პოვნა შესაძლებელია ბოროტებაშიც, რაც პოეტის მოვალეობაა. აქედან გამომდინარე, ბოდლერის პოეზიაში, კონკრეტულად, მის კრებულებში: „ბოროტების ყვავილები“ და „პარიზული ტილოები“ სევდა ისაღვურებს.

1846 წლის სალონში ბოდლერი, როგორც კრიტიკოსი, მხატვრის გვერდით დგას და მიაჩნია, რომ ეპოქაში, როდესაც ხელოვნების შემფასებლები მხოლოდ ბურჟუები არიან, კრიტიკა მოკლებულია ყოველგვარ დიდაქტიკურ ღირებულებებს. ბურჟუა კოლექციონერია და მას მხოლოდ გამზადებული ტილო აინტერესებს, ხოლო ტილოს შექმნის პროცესი, რომელმაც ნამდვილი ხელოვანის ატელიეში, შესაძლოა წლობითაც კი გასტანოს, მისთვის ნაკლებად მნიშვნელოვანია. ბოდლერი მიიხვევს, რომ კრიტიკა ინტერესმოკლებულია შემოქმედისთვისაც, რადგანაც კრიტიკულ ნაწარმოებთა ობიექტები ძირითადად ის მხატვრები არიან, რომლებიც ცოდნასა და გამოცდილებას არა კრიტიკული ნაწარმოების კითხვით, არამედ სახელოსნოში დაუღალავი შრომით იძენენ. ამიტომ, მისი აზრით, კრიტიკის მიზანია არა რომელიმე მხატვრის შემოქმედების სამსჯავროზე გამოტანა, არამედ კრიტიკა, როგორც კრიტიკოსოს შემოქმედების ნაწილი და ამ უკანასკნელის ნიჭის დემონსტრირება.

ბოდლერი მიიხვევს, რომ ჭეშმარიტი კრიტიკოსი უნდა გრძობდეს შემოქმედის მაჯისცემას, მის განცდებს. პოეტი მიიხვევს, რომ კრიტიკულ ნაწარმოებში უნდა იგრძობოდეს ის ტემპერამენტი, რომელსაც ავლენს მხატვარი (იგივე იდეას ვხვდებით ზოლასთანაც). ბოდლერი ხელოვანისთვის აუცილებელ თვისებებზე საუბრისას ორ ტერმინს ასახელებს: ვნებას და გულუბრყვილობას. პოეტის აზრით, ამ ორი თვისებით უნდა იყოს შემკული ნამდვილი მხატვარი. გულუბრყვილობა, ტერმინი, რომელიც ჯერ

კიდევ დიდრომ ახსენა, გულისხმობს მხატვრის სპონტანურობას, ორიგინალობას, საგნების ახლებურად აღქმას. ვინაიდან ხელოვნების ნიმუში უნდა გვიჩვენებდეს შემოქმედის ინდივიდუალიზმს სრულყოფილების ძიების პროცესში, კრიტიკული ნაწარმოების მიზანი სწორედ ამ ინდივიდუალიზმის, შემოქმედის ძირითადი სათქმელის წარმოჩენაა.

ბოდლერისათვის რომანტიზმი მისაღწევი იდეალია. ამიტომაც აღაფრთოვანებს პოეტს დე ლაკრუას შემოქმედება. 1846 წლის სალონის მთავარი ფიგურა სწორედ დე ლაკრუაა. მხატვარი ბოდლერისთვის გმირი და მისაბაძი მაგალითია. პოეტი აღნიშნული სალონის ერთ-ერთ ნაწილში ორ რომანტიკოს ბელადს, დე ლაკრუასა და ჰიუგოს ადარებს ერთმანეთს. ამ უკანასკნელის შეფასებისას იგი საკმაოდ კრიტიკულია და აღნიშნავს, რომ ჰიუგო არის „მეტადრე გამრჯე მუშა, ვიდრე შემოქმედი“ [Baudelaire. 1976:431]. დე ლაკრუაზე საუბრისას კი ავტორი ამბობს, რომ „კარგი მხატვარი დიდი მხატვარი როდია“. მას მიიჩნია, რომ მხოლოდ მხატვრული ტექნიკის ცოდნა არ არის საკმარისი იმისათვის, რომ დიდი მხატვარი გერქვას. დე ლაკრუა, მიუხედავად რიგ შემთხვევაში უზუსტობებისა, არასოდეს არის ზედაპირული. მისი შემოქმედება დამთვალიერებლის გულის სიღრმემდე აღწევს და სულიერებაზე მეტყველებს. ბოდლერი ამბობს, რომ დე ლაკრუა ყოვლისშემძლეა მხატვრობაში. მას შეუძლია შექმნას ტილოები როგორც ისტორიულ, ასევე რელიგიურ თემებზე. უმნიშვნელო დეტალების გამოყენებით, მხატვარი ახერხებს გამოხატოს მელანქოლია, ვნება, მორალური ტკივილი... დე ლაკრუა ფერის ნამდვილი ჯადოქარია, რისი თვალსაჩინო მაგალითიცაა მისი ცნობილი ტილოები: „ჯვაროსნები კონსტანტინოპოლში“, „ქიოსის სასაკლაო“, „აღჟირელი ქალები“ და ა.შ.

ამრიგად, ბოდლერი დე ლაკრუაში ხედავს სრულყოფილებას. მისთვის გენია,

ნიჭი მხატვრისა იზომება იმ განცდებით, რომელსაც მოცემული შემოქმედის ნამუშევარი ბადებს დამთვალიერებელში. დე ლაკრუას ნიჭის მთავარი საიდუმლოა ჟესტები, მოძრაობები, ფერები, მელანქოლია, სიმსუბუქე, რომელსაც ხელოვანის ნებისმიერ ტილოში ვხვდებით. ბოდლერის განსაკუთრებულ აღტაცებას იწვევს ის, რომ დე ლაკრუა, მოცემული ეპოქის პეიზაჟისტების მსგავსად, რეალობის უსისხლძარღვო იმიტაციას არ გვთავაზობს.

ბოდლერი მხატვრებისაგან რეალობის ტრანსფორმაციას ელის. საკუთარ კრიტიკულ ნაშრომებში იგი თითქმის არ საუბრობს რეალიზმზე. უცნაურია... მაშინ, როდესაც პოეტი ლიტერატურაში აღიარებს ბალზაკს, როგორც მოდერნისტ მწერალს, რომლის ესთეტიკაც მთლიანად რეალისტურია, მისთვის მიუღებელია მხატვრობაში რეალიზმის ფლაგმანის, გუსტავ კურბეს ფერწერა. ბოდლერი არც პრე-იმპრესიონისტების შემოქმედებით არის აღფრთოვანებული. მეტიც, იგი მანეს ასეთი სიტყვებით მიმართავს: „თქვენ ერთადერთი ხართ საკუთარი შემოქმედების უუნარობაში“ [Baudelaire. 1973:497]. მაშასადამე, ბოდლერთან საკმაოდ პარადოქსულ მოსაზრებებს ვაწყდებით. ერთი მხრივ, პოეტი ქადაგებს მოდერნულობის აუცილებლობაზე, მეორე მხრივ, თავად ერთი კონცეფციის ერთგული რჩება.

რაც შეეხება პოეტურ ქმნილებებს, ბოდლერის უამრავი ლექსი პირდაპირ თუ შეფარვით, ეხება მხატვრობას. მაგალითად, სონეტი „მოგზაური ბოშები“ ჟაკ კალოს (1592–1635) გრავიურებს უკავშირდება; ლექსები „ტასო საპყრობილეში“ და „დონ ჟუანი ჯოჯოხეთში“ – დე ლაკრუას ტილოებს; ლექსი „სამკაული“ შესაძლოა კორჟეს, ვატოს ან ინგრესის ტილოებს ეძღვნებოდეს; სონეტი „ცუდი ბერი“, პიზის ფრესკაზე მიგვანიშნებს, ხოლო „ამური და თავის ქალა“ კოლაციუსის (1558–1616) გრავიურამ შთააგონა პოეტს.

ხელოვნების თემაზე შექმნილ პოეზიაში ბოდლერის მიზანი ნახატის აღწერა როდია. უბრალოდ, იგი ცდილობს ლექსით გამოხატოს ის ემოციები, რომელიც ამა თუ იმ ტილოს დათვალიერებისას ეუფლება. ამგვარი შემოქმედებითი მიდგომის ნიმუშია „შუქურები“, სადაც პოეტი მხოლოდ ერთ შემოქმედზე საუბრით არ იფარგლება და ცდილობს პოეზიით გააცოცხლოს სული, რომელიც ლექსში მოხსენიებულმა ხელოვანებმა საკუთარი ნამუშევრების გმირებს შთაბერეს. „შუქურები“ „სკლინისა და იდეალის“ მექვსე ლექსია. აქ ბოდლერი XV-XIX საუკუნეების ევროპული ხელოვნების კორიფეებზე: რუბენსზე, ლეონარდო და ვინჩიზე, რემბრანტზე, მიქელანჯელოზე, პიუჟენზე, ვატოზე, გოიაზე, დე ლაკრუაზე საუბრობს და მათ შემოქმედებას აღწერს.

ლექსის სათაური ჩამოთვლილ ბუმბურაზ მხატვრებთან ასოცირდება, რომელთა ტილოებიც სევდით დათრგუნულ ადამიანებს ბნელ ღამეს უნათებს. პოეტის არჩევანი შემთხვევითი როდია. ისევე როგორც ცხოვრებაში, მოცემული ლექსის პირველ ოთხ სტროფში XVII საუკუნეების ფლამანდიური (რუბენსი, რემბრანტი) და XV-XVI საუკუნეების იტალიური ფერწერის (დავინჩი, მიქელანჯელო) სილამე და ბაღდაძე მუდმივ ურთიერთმონაცვლეობაშია. პიუჟენ და ვატო, ერთი შეხედვით, რეალობის ურთიერთსაპირისპირო სურათებს ხატავენ. სკულპტორი რეალისტურად წარმოგვიდგენს ამქვეყნიურ გარეყვნილებას, ძალადობას, ხოლო ვატოს ფუნჯით მოხაზული ჰაეროვანი სცენების მიღმა სევდა და მეღანქოლია იმალება. გოია ბოდლერისათვის ცხოვრების სიმახინჯეთა მხატვარია, დე ლაკრუა კი, უპირველეს ყოვლისა, ფერის დიდოსტატია.

ლექსის ბოლო სამ სტროფში ბოდლერი მისტიციზმს ეძღევა. აქ არტისტული და პოეტური შემოქმედება აღქმულია როგორც ღტოლვა ადამიანებისა სულიერებისაკენ,

მარადისობისაკენ, ღვთისაკენ.

ამგვარად, ლექსში „შუქურები“ ბოდლერი გვთავაზობს XV-XIX საუკუნეების ევროპული მხატვრობის ერთგვარ სინთეზს. პოეტის მინიშნებები მკითხველის ცნობიერებაში სხვადასხვა ტილოს ამოტივტივებს. მაგალითად, და ვინჩიზე საუბრისას „ჯოკონდას“ უკანა ფონი გვაგონდება, რუბენსზე ეპიზოდით მისი „ანატომიის გაკვეთილი“ გვეშლება თვალწინ, დე ლაკრუას სისხლი მხატვრის ცნობილ ტილოზე „სარდანაპალი“ მიგვანიშნებს. მაგრამ ყოველივე ეს ნაკლებად მნიშვნელოვანია. მთავარია პოეტის მიერ საოცარი სიმძაფრით აღქმული, მხატვრებისა და სკულპტორების ინტიმური სამყარო, რომლის ერთგვარ პოეტურ სინთეზს ლექსის თითოეული სტროფი იძლევა.

ბოდლერის მსგავსად, გიომ აპოლინერისთვისაც მეტად ახლობელია ხელოვნების, კონკრეტულად მხატვრობის თემა. პოეტი მრავალი კრიტიკული ნაშრომის ავტორია. აპოლინერის „სალონები“ ძირითადად მაშინდელ პარიზულ გაზეთებში ქვეყნდებოდა. აქვე გვინდა ხაზი გავუსვათ იმ გარემოებას, რომ აღნიშნული პერიოდი ფრანგული კრეატივის მეტად აქტიური და ნაყოფიერი ხანაა. ერთმანეთს ენაცვლება ისეთი მიმდინარეობები, როგორიცაა: ფოვიზმი, კუბიზმი, ფუტურიზმი, აბსტრაქცია, ორფიზმი, დადაიზმი.

შეიძლება თუ არა მივიჩნიოთ აპოლინერი ხელოვნების კრიტიკოსად? უნდა აღინიშნოს, რომ თავისი ეპოქის კრიტიკოსებს, კოლექციონერებსა და ზოგიერთ მხატვარსაც კი ამ კითხვაზე უჭირდათ პასუხის გაცემა. მაგალითად, მალო და პიკასო მიიჩნევენ, რომ აპოლინერს მხატვრობისა არაფერი გაეგებოდა [Malraux. 1974:176].

ბოდლერისაგან განსხვავებით, აპოლინერი თეორიებს არ აყალიბებს და მხატვრული ტექნიკის ანალიზს არ გვთავაზობს; სამაგიეროდ, წინამორბედის მსგავსად, კრიტიკას ისიც შემოქმედებით ჭრილში განიხი-

ლავს და მასში შემოქმედის გრძობებისა და ვნებების გამოხატულებას ეძებს.

აპოლინერის კრიტიკა სუბიექტურია და ემოციით მიღებულ სიამოვნებაზეა აგებული. ამავედროულად, ვინაიდან პოეტი ძირითადად ჟურნალ-გაზეთებისთვის წერს, მისი კრიტიკული წერილები საკმაოდ ეკლექტიკურია და ხელოვნების სხვადასხვა სფეროს: ფერწერას, სკულპტურას, დეკორატიულ ხელოვნებას ეხება. საუკუნის დასაწყისში აპოლინერი გატაცებულია სიახლის, სილამაზის ძიებით, სილამაზისა, რომელსაც არაფერი აქვს საერთო წარსულთან, რომელიც არ ბაძავს რეალობას და რომელიც ანარეკლია შემოქმედის შინაგანი სამყაროსი. პოეტი აღფრთოვანებულია სიუჟეტისაგან თავისუფალი, ფორმებითა და ფერებით წარმოდგენილი ტილოებით.

მოგვიანებით აპოლინერი საკუთარი გემოვნების ხორცშესხმას კუბისტურ მხატვრობაში პოულობს და კუბისტ მხატვრებსა და მათ ნამუშევრებს არაერთ კრიტიკულ ნაშრომს უძღვნის. მაგალითად, 1913 წელს იგი აქვეყნებს ესსეს: „კუბისტი მხატვრები – ესთეტიკური მედიტაცია“. პოეტი კუბიზმში ხედავს მოდერნულობას, მას ხიბლავს ტილოების გეომეტრიზაცია: „*მხატვარს ისე ესაჭიროება გეომეტრია, როგორც მწერალს გრამატიკა*“ – ამბობს იგი [Apollinaire. 1980:101]. აპოლინერი აგრეთვე მიიჩნევს, რომ დიდ ხელოვანთა ვალია, იყვნენ სიახლის მუდმივ ძიებაში, რადგან, მისი თქმით, „*პოეტებისა და ხელოვანი ადამიანების გარეშე კაცობრიობის ყოფა მონოტონური და მოსაწყენი იქნებოდა*“ [Apollinaire. 1980:123].

აპოლინერი სიახლის მუდმივი მაძიებელია და მისი გემოვნებაც საკმაოდ ფართოა მოდერნული ხელოვნების ფარგლებში. აღნიშნული იმას არ ნიშნავს, რომ პოეტი არ აღიარებს წარსულის მნიშვნელობას ხელოვნებაში, უბრალოდ იგი თვლის, რომ ნამდვილმა შემოქმედმა უნდა მიაგნოს „სიწმიდეს, მთლიანობას, ჭეშმარიტებას“ და

ყოველგვარი ნორმებისა და აკადემიური წესებისაგან გათავისუფლებულმა, უნდა შეძლოს ძველის „ახლებურად“, საკუთარი სტილით, ორიგინალური ფორმით წარმოდგენა. საგულისხმოა, რომ აპოლინერი ტერმინს „მოდერნული“ „ახალს“ ამჯობინებს.

აპოლინერის სულიერ სიახლოვეს ხელოვნებასთან მისი მრავალი პოეტური ტექსტი მოწმობს (მაგალითად, მისი კუბისტური პოეზია), რომელთაგანაც ჩვენი ყურადღება გვინდა გავამახვილოთ ლექსზე „ფანჯრები“ და კრებულზე „კალიგრამები“.

ლექსი „ფანჯრები“ 1913 წლით თარიღდება. იგი პირდაპირ კავშირშია მოდერნული მხატვრობის მნიშვნელოვანი ფიგურის, რობერტ დელონის ამავე სახელწოდების ტილოთა სერიასთან. მაშინ, როდესაც ლექსისა და ნახატების სათაური კონკრეტულ რეალობას უკავშირდება, თავად ფერწერული ტილო შინაარსობრივად სრულიად მოწყვეტილია მას და წარმოდგენილი ფერთა კონტრასტით ერთგვარ არქიტექტურას ქმნის. ტილოს მთლიანი ზედაპირი და ჩარჩო დაფარულია ფიგურატიული ელემენტებით, რომლებსაც მეტნაკლებად გეომეტრიული კონტურები აქვს. ფერთა თამაში დამთვალიერებლის თვალში საოცარ ვიბრაციას იძლევა. მოცემული ტილო მხატვრული გამოხატულებაა თანამედროვე საზოგადოების რითმისა და მოძრაობისა და თანამედროვეობის სრულიად ახლებურ აღქმას გვთავაზობს. ხელოვნების ამ ახალ სტილს სახელწოდება თავად აპოლინერმა შეურჩია და ნაშრომში „ესთეტიკური მედიტაცია“ მას „ორფიზმი“ უწოდა. „ორფიზმი“, იგივე „პუანტილიზმი“ სამი ძირითადი ასპექტის მთლიანობაა. ესენია: ფიგურატიული ელემენტები, რომლებიც მთლიანად მხატვრის ფანტაზიის ნაყოფია, კონსტრუქცია, რომელიც აღნიშნულ ქმნილებებს შინაარსს სძენს და სიუჟეტს ქმნის და ჩრდილთა თამაში, რომელსაც ფერი განაპირობებს. აღნიშნული მხატვრობა აბსტრაქტულია და

მუსიკას გვაგონებს, რასაც მისი სახელწოდებაც მოწმობს. საერთოდ, მოდერნისტი ხელოვანები, მაღარმედან მოყოლებული, აღიარებდნენ მუსიკას, როგორც წმიდა არტიტულ ხელოვნებას. აღნიშნული სახელწოდება პოეტს რობერტ დელონისა და მისი მეუღლის, სონიას განსაკუთრებულად თბილმა ურთიერთობამ შთააგონა. საგულისხმოა, რომ დელონის ეკუთვნის თამამი განმარტებები მოდერნული მხატვრობისა, როდესაც ტილოს შექმნისას მთავარ ამოსავალ წერტილად ფერს ასახელებს. მხატვარი აცხადებს: „ფერია ფორმაც და სიუჟეტიც; ფერია თემაც, რომელიც სახეს იცვლის, ყოველგვარი ანალიზისგან დამოუკიდებლად; ფერი თავად მეტყველებს საკუთარ თავზე და როგორც მუსიკალური კომპოზიციის ნებისმიერ ეპიზოდში, მოყოლებული ბახის ეპოქიდან თანამედროვე ჯაზის ჩათვლით, იგრძნობა მუსიკის ძალა, ასევე ჭეშმარიტი ფერწერული ტილოს თითოეული ეპიზოდი დასტურია ფერის სიდიადისა“.

ტექსტისა და ნახატის ურთიერთშერწყმის ნიმუშია აპოლინერის „კალიგრამები“. კრებული, რომლის ქვესათაურია „ლექსები მშვიდობასა და ომზე“, 1918 წელს გამოქვეყნდა. „კალიგრამები“ აპოლინერის მიერ შექმნილი ნეოლოგიზმია, რომელიც მან ნახატის ფორმის ტექსტებს უწოდა. საგულისხმოა, რომ ფრანგულ ლიტერატურაში გრაფიკული ფორმის მსგავსი ტექსტები უკვე არსებობდა. მაგალითისთვის შეგვიძლია დავასახელოთ პანარის „ჭიქა“, რაბლეს „ღვთაებრივი ბოთლი“, მაღარმეს „კამათლის გაგორება“ და სხვა. აპოლინერის „კალიგრამებიდან“ ყველაზე ცნობილია „ყელსახვევი და საათი“, მაგრამ, ამჯერად ჩვენს ყურადღებას გავამახვილებთ ლექსზე „პაბლო პიკასო“, სადაც აპოლინერი მკითხველს ერთგვარ თამაშს სთავაზობს. ლექსი ქაღალდზე სხვადასხვა გეომეტრიული ფორმის განფენილ ტექსტს წარმოადგენს. ნაწარმოების ხიბლი იმაშია, რომ მკითხველი თავისუფალია

კითხვის დროს და ისევე როგორც კუბისტური ტილოს დათვალიერებისას, თავად „აკოწიწებს“ ლექსს.

ამგვარად, აპოლინერი არის პოეტი, რომელიც საოცარი ენთუზიაზმით ეგებება ყოველგვარ სიახლეს. იგი ერთგულია მხატვრობისა მატისი, დერენი, პიკასო, ბრაკი..., უკუაგდებს აკადემიზმის ნებისმიერ გამოვლინებას, ჰკიცხავს „მიმდევრებს“, აღფრთოვანებულია გამომგონებლებით. ამ კუთხით იგი უადრესად პროგრესული პიროვნებაა და საკუთარი შემოქმედებით, თავდაუზოგავად ცდილობს სკეპტიკოსი პუბლიკა თანამდროვეობას აზიაროს. თუმცა, აქვე უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ პოეტის გემოვნება საკმაოდ რადიკალურია. მას ხშირად ხიბლავს ნაწარმოებები, რომლებიც წარსულის ესთეტიკას მიეკუთვნება, პარალელურად კი ხელოვნების ულტრათანამედროვე ნიმუშებსაც ეთაყვანება.

დასკვნა

ამრიგად, მეოცე საუკუნე ხელოვნებათა შერწყმის, რეალობის ახლებური აღქმისა და ხედვის საუკუნეა. ეფუძნება რა რეპრეზენტაციას, პოეზია ლიტერატურის ყველაზე მხატვრულ ჟანრად შეიძლება მივიჩნიოთ. გამოხატვის სტილი, მეტაფორები, პოეტური თქმები – თითოეული ეს ხერხი ლექსის ნახატთან „ნათესაობაზე“ მეტყველებს და დანახვით აღქმაში გვეხმარება. პოეზიით რეალობის დანახვაზე საუბრისას, შეუძლებელია არ გავგახსენდეს რემბოს სიტყვები პოეტის სავალ გზასთან დაკავშირებით : „მე ვამბობ, რომ უნდა იყო ნათელმხილველი, იქვე ნათელმხილველად [...]პოეტმა უნდა განიცადოს სიყვარულის, ტანჯვის, სიგიჟის ყველა ფორმა; მან უნდა ეძებოს საკუთარი თავი, საკუთარ თავში უნდა დალექოს შხამის თითოეული წვეთი და შემოიტოვოს ის, რაც ყველაზე

ღირებულია. ამისათვის პოეტს ესაჭიროება ზეადამიანური ძალა, იგი ყველა სნეულზე სნეულად, ყველაზე დიდ კრიმინალად, ყველა წყეულზე წყეულად და ყველაზე დიდ მეცნიერად უნდა იქცეს! ვინაიდან პოეტი შეუცნობელს ეძიებს! და როდესაც დაიხვეწს აქამდე ისედაც ყველაზე მდიდარ სულს, იპოვის შეუცნობელს! ხოლო დაღლილობისგან ღონემისდილს თუკი წაერთმევა უნარი ხილვისა, სწორედ მაშინ იხილა“ [Rimbaud., 1991:348].

ლიტერატურა

1. Apollinaire G. (1980): Les Peintres cubistes – Méditation esthétiques. Hermann, Paris
2. Baudelaire Ch. (1976): Œuvres Complètes, volume II. Gallimard. Paris
3. Baudelaire Ch. (1963): Le peintre de la vie moderne. Le Figaro. Le 3 décembre
4. Baudelaire Ch. (1973): Correspondance, volume II. Bibliothèque de la Pléiade. Paris
5. Malraux A. (1974): La tête d’obsidienne. Gallimard. Paris
4. Rimbaud A. (1991): Œuvres. Classiques Garnier. Bordas. Paris
5. Sartre J.-P. (1964): Qu’est-ce que la littérature? Gallimard. Paris

Thematique of the Art in the Work of Baudelaire and Apollinaire

Tamar Katsanashvili
Tbilisi State University
Humanitarian science faculty
36 Chavchavadze aven., 0179. Tbilisi, Georgia
Tel.: 595 223 723
E-mail : t_katsanashvili@yahoo.fr

Abstract

World literature and poetry is abundant in prominent works devoted to art, particularly to art critique, meditation on art as a supreme expression of human creativity as well as to biographies and description of creative development of different painters. Art issues have ever enjoyed pride of place in French literature, too. Among the French poets especially worthy of note for their greatest devotion to art, Charles Baudelaire and Guillaume Apollinaire should be named.

Charles Baudelaire the renowned author of “*The Flowers of Evil*” (“*Les Fleurs du mal*”) and “*Paris Spleen*” (“*Le Spleen de Paris*”) should also be appraised as an art critic distinguished by his rather unusual manner. The poet devoted a considerable portion of his creative effort to art critics what resulted in a number of valuable and interesting articles.

Shall we reckon Apollinaire among art critics? It should be observed that many critics, art collectors and even some of the painters his contemporaries would have been embarrassed by the question. Unlike Baudelaire, Apollinaire would never advance any theories or suggest any research of painting techniques. At the same time, however, just like his predecessor, he, too, would discuss art critique against the same creative context trying to explore it for expressing any emotions or aspirations of the creator.

Thus, there are a lot of works by French poets, to testify special propinquity of these two arts, poetry and painting. Since it is a poet who most frequently explores the methods and techniques indispensable for painters, such as painting style, metaphoric images and all the other artistic effects aimed to assist in contemplating present-day reality and contribute to interpreting the latter adequately, poetry may fairly be regarded as an artistic genre.

Keywords:

poetry, Painting, compare, representation, critic.

Тематика искусства в творчестве Бодлера и Аполлинера

Кацанашвили Тамара Демуриевна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
пр. Чавчавадзе, 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел : 595 223 723
E-mail : t_katsanashvili@yahoo.fr

Резюме

С незапамятных времен поэтические тексты носили описательный характер. Примером тому служит описание щита Ахиллеса, приводимое Гомером в «Илиаде». Дескриптивная природа поэзии свидетельствует о ее тесной связи с ва-янием и живописью. Французская поэзия изобилует блестящими образцами, подтверждающими родство этих муз. В современной французской поэзии можно даже найти стихи, написанные «графически», в форме рисунка (к примеру, каллиграммы Аполлинера, «Бросок костей...» Малларме и др.). Прибегая к помощи поэтических приемов и метафор, поэзия создает для нас незабываемые живописные полотна. С этой точки зрения, поэзию можно считать наиболее живописным литературным жанром.

Среди французских поэтов, для которых особенно близка тема искусства, можно назвать

Шарля Бодлера и Гийома Аполлинера.

Хотя Бодлер известен нам, в первую очередь, как автор «Цветов зла» и «Парижского сплина», не меньший интерес представляет его деятельность в области художественной критики («Советы молодым литераторам», «Думы о моих современниках»...). Ярким образцом неоспоримой для поэта неразрывной связи поэзии с живописью служит его стихотворение «Маяки», в котором Бодлер оживляет полотна великих живописцев – Делакруа, Рембрандта и Гойи.

Аполлинеру тема искусства так же близка, как и Бодлеру; об этом свидетельствуют многие из его произведений («Салоны»). Связь поэзии с живописью поэт подтверждает своим стихотворением «Окна», представляющим собой поэтическое олицетворение одноименного полотна Роберта Делоне.

Таким образом, изобразительное искусство, в частности, живопись, занимает большое место в творчестве французских мастеров пера. Прослеживая параллели, пролегающие между живописью и поэзией, мы не перестаем открывать новые, не изведенные доселе детали их воистину неразрывной связи.

Ключевые слова:

французская поэзия, живопись, сравнение, критика искусства.

Propositional and illocutionary components of irony in speech acts

Ilona Kenkadze

Tbilisi State University

Humanitarian science faculty

1, Chavchavadze ave., 0179, Tbilisi, Georgia

Tel.: 599 912950

E-mail: kenkadzeilona@yahoo.com

Abstract

Irony as an interdisciplinary category which is a complex process covering the form, the meaning and the context of an utterance is a central problem for psycholinguistics, sociolinguistics, neurolinguistics, theory of communication, pragmatics.

The process of competent irony decoding and defining of its connotation is impossible without employing the theory of speech acts. That's why in modern linguistics, on the basis of concepts of pragmatics, speech acts theories have become very actual and important focusing on speaker's intention, context, proposition, illocutionary force, specific speech situations.

Therefore, almost all scholars looking into this dilemma of irony make their investigations in semantic, grammatical and pragmatic fields of speech acts. Our opinion coincides with the experience that irony is a particular strategy of verbal interaction which is characterised by the speaker's pragmatic intention to implicitly criticise the hearer in order to change his opinion

Keywords:

irony, speech act, interpretation, successful communication, proposition, illocutionary force, pragmatic field, specific context.

Introduction

An ironic utterance has always been attracting scholars, philosophers, linguists, anthropologists and was considered to be a figure of speech (a trope), or an aesthetic category, or a process depending on

who was researching the phenomenon. As part of its thorough analysis, irony is an interdisciplinary category which is in between philosophy, psychology, linguistics, philology. Thus, the study of the ironic meaning of the utterance of the speaker and the hearer who are engaged in the speech act is a central problem for psycholinguistics, sociolinguistics, neurolinguistics, theory of communication, pragmatics.

To achieve a successful communication, the main objective of any linguistic speech act, the speaker and the hearer participate in a complex process which covers the form, the meaning and the context of an utterance. Intercommunication has always been one of the main functions of a man's activity with the aim to achieve the hearer's adequate understanding and reaction to the utterance (in case of irony, it's a competent decoding of a complicated proposition and a response to the ironic illocution). The difficulty in the process of interpretation of irony lies in the presupposition factors, and communicative competence. That's why in modern linguistics, on the basis of concepts of pragmatics, speech acts theories have become very actual and important focusing on speaker's intention, context, proposition, illocutionary force, specific speech situations.

All the scholars and investigators looking into this dilemma make their investigations in semantic, grammatical and pragmatic fields of speech acts paying attention to such spheres of theories of irony as its social functions, development of its interpreting, context and irony itself.

The pioneers of the speech act theory are considered to be Austin, J.L. (1962), Grice, (1957), Searle (1969). They represent the traditional school of speech acts theory and claim that a speech act is a human interaction of social character that in a form of a request, an offer, a refuse, a compliment, a greeting, a thanking or the like is acted through words. According to Austin, J.L. (1962) the term speech act" is an act necessarily performed "in saying something". He also introduces the notion of so-called

perlocutionary acts claiming that the speaker's actions result in effects on the hearer with a certain intention or purpose. After their studies a great lot of important investigation of cognitive aspects of figures of speech but not yet sufficient has been made with considerable advances in the field, especially in the past 20 years raising the standards of the theory of the speech acts structure into the actions of "conversational competence" (Geis, M.L. 1995) from the one hand and from the other hand very often arguing the theory of how the speaker makes a request or an invitation or an assessment in a human interaction and how his intention is realised in a specific speech act. We will not go any further into the speech act theory as itself but will examine ironical utterances that literally say one thing but figuratively mean different one in perspective of speech acts.

Main Body

Irony, being a particular strategy of verbal interaction, is produced to achieve a goal through a pragmatic speech act in a certain context. From the pragmalinguistic point of view, we need to say a few words about ironic speech acts on their basic propositional and illocutionary levels.

Taking into consideration the fact that, traditionally, the conception of irony, as a rhetorical device, is to utter a remark meaning something different or opposite to what you mean (but it is not a simple interpretation of irony as a contradiction) and the fact that in addition to identifying the proposition of the speaker's utterance we also need to determine which speech act the speaker is engaged in or in other words, the structure of speech acts irony is used in, we can see that both these facts play an important role in analysis of propositional as opposed to illocutionary components of the speech act. D. Hymes (1967) called the ability of the speaker and the hearer to reveal the message and to interpret it using structural (grammatical forms) and functional (intentional) aspects of the language in a given con-

text a "communicative competence". So the speaker uses a certain speech act to achieve a certain ironic meaning in a certain context so that the hearer correctly interprets the utterance (the speaker makes aware the hearer of his opinion, emotion, thought i.e. both of them transmit and receive a wish, an idea or a feeling).

The main point is that the intention of the speaker and his motivation reflect his real psychological state and what he means by saying an utterance is not the same as what this utterance itself would normally mean. So the normal/standard meaning of the utterance is the subject study of semantics whereas the specific/occasional meaning of the utterance with background knowledge to decode it, is the subject study of pragmatics. It may be useful to recall that the speaker is successful if he generates and produces an ironic utterance and the hearer recognises it, interprets the intention of the message and then makes an appropriate/correct response to it (linguistic or behavioural). This pragmatic method of study of irony is essential as it is fulfilled in a real context of using the language and shows communicative situation which is accepted in the society.

Saying something different/opposite to what is meant is not to deceive the hearer or to lie to him but it is intended to be recognised in order to make distinctive the contrast between literal and ironical meanings of the utterance, or in other words mark the gap between the real state of affairs and the propositional intention of the speaker who violates maxim of quality. So, the speaker's irony "deceives" the hearer "into truth". (Kierkegaard, S. 1989) If we compare two descriptions of irony, (meaning opposite and meaning different) the definition of irony meaning something opposite is a little bit specific, while the definition of irony meaning something different is too general as it can be applied equally not only to irony but also to such figures of speech as metaphor, or metonym, or hyperbole where, for example, in the event of metonym (when we assume the part to be the whole or the whole to be the part) there is always possibility of its ironic interpretation.

However, the core difference between irony from the one hand and other tropes from the other hand is that the latter occurs at the predication level only. (Fernandez, J.W. 1991).

In this work we are interested in ironic utterances, or speech acts which contain irony. For example,

(1) I love that music

(2) Going to the concert will cheer you up.

Oh, I'm just in the mood for music!

(3) Your friend asked me to lend him a nice little sum of \$100,000

In the utterances (1) and (2) the origin of irony comes from the proposition, and the speaker's intention and the hearer's interpretation of the meaning of the sentence is opposite to what was expressed. These two examples represent assertive speech acts. (Assertive speech acts will be analysed below) In (1) both, the speaker and the hearer have the same knowledge of the situation when the music played is dissonant and the hearer interprets the saying not as a propositional negation but as the opposite lexical meaning of the words, when this "contrastiveness" is necessary and at the same time sufficient for him to imply the opposite meaning of what the speaker says. In (2) the hearer deals with the idiom "in the mood for", when there is no antonymous opposition to the idiomatic expression, so in this situation the hearer paraphrases the statement using propositional negation constructing the message as "Oh, I'm not at all in the mood for music". In utterance (3) irony bears a different and not an opposite interpretation of the meaning delivered when speaker's intention is explicit in comparing \$100,000 with "a nice little sum". This example represents impositive speech act (we will deal with this speech act further) which nowadays can have direct and indirect character.

Now we would like to analyse the following two examples:

(4) Could you do me a favour of shutting up?

(5) Could you help me to paint my house?

So what is the difference between these two indirect speech acts that makes (4) ironic and (5) non ironic. First of all, both sentences contain an in-

formative question as the explicit act and a request for the hearer to react as the implicit one. For these two questions to be a success the speaker must ask and the hearer must correctly decode and adequately react/answer them. But here comes the difference in the intention of the speaker and his psychological state when uttering these sentences which Searle (1969) introduced as "sincerity". As we mentioned above, in case of irony the intention of the saying and its meaning are opposite or different to each other. In the examples we are analysing the speaker has a wish for the hearer to conduct the action noted by proposition. In (5) the speaker is sincere in both his question and request so he honestly wishes the hearer to answer the question affirmatively or negatively showing his intention of cooperation or not and to carry out the request. This example is not ironic. As for (4) we can see that the speaker is sincere in his request to react but he is insincere in his question as he knows the answer. This example represents irony. In other words, if the speaker knows the answer to his question and so, this question is a rhetoric one, he violates sincerity condition.

Sincerity is present in every ironic speech act presupposed by the hearer and is very important in the process of irony decoding. In most cases of impositive speech acts there is a potential threat to the hearer as it causes the restriction of the freedom of his actions as he may not wish to carry out the act that the speaker requests. In such examples the speaker tries to formulate his request in a polite form (as in (5)). While in (4) there is a real threat to the hearer conducted by the speaker because of the hearer's undesired behaviour and the speaker's request is intended to be understood by the hearer as an order. Thus, irony and rhetorical question combination in (4) represents a perlocutionary effect of negative judgement, accusation and hearer's criticism. So the main illocutionary aim of irony used by the speaker is the hearer's disapproval/dissatisfaction for not meeting expectations, and not the praise/admiration of his success. As in "What a success!" said of a failure (Fernandez, J.W. 2001). Thus, violation of

expectations is a necessary condition for the irony to exist and for the hearer to comprehend it.

We need to mention here that there are situations where the maxim of quality is violated and the speaker is insincere, for example when he makes promises or invites somebody. In this case the speaker expresses the intention to act according to the promise he made but he may not have the real psychological and emotional state of this intention. The basic question here is what prompts the speaker to do this. And, how do we know that the speaker is insincere?

(6) Oh, do come to spend Christmas with us! Bring all six of the children and the darling dog, and plan to stay until after New Year's. (Leonard, 1959:184)

This kind of an invitation is insincere in most cases and the speaker's intention is false from the beginning of the utterance but he is trying to prevent the hearer from noticing this, saving his own face. Thus, this is a classical example of a non transparent insincerity because there is no discrepancy in the propositional content between the literal and the interpreted meanings of the utterance. As for transparent insincerity, it is explicit: when the speaker says something he wants his lying to be revealed. The context in such examples helps the hearer to correctly interpret the illocutionary goal of the speaker's intention. It often happens when the speaker's intention is to insult the hearer, e.g. "You are an ass". Haverkate, W.H, 1990.

As it is known, a rhetorical question represents an interrogative syntactic structure but doesn't ask for any information. So this kind of questions has discrepancy between the form (interrogative) and the function (not asking for information). That is to say, in cases of using irony in a rhetorical question the speaker violates the sincerity condition from the beginning of the utterance as he already knows the answer, as in example (4).

Analysing the above we can claim that it is impossible to decode irony without employing the theory of speech acts, as there are no examples of irony

connotation outside the speech act, the utterance becomes ironic only in the context. So, the question is how using words, articulation and intonation we say something that we don't mean or ask a question or make promises; what lies in between saying something true or false and meaning something different. These are, of course, questions of the "philosophy of language" (Searle, J.R. 1969) when we philosophically determine meaning and necessity; determine what is a statement or an apology or a thanking as general characteristics of language. Through these questions we come to the notion of pragmatics. As it is widely known, pragmatics studies speech acts and the context these speech acts are used in. It should be mentioned here that it is the context that detects the proposition of the utterance, that is essential to any language study, when it helps the hearer to determine the contrast between the speaker's intention and literal meaning of the words he uses and to understand the meaning of the utterance with regard to the proposition given in a context of a wish or a question or an objection. Austin (1962, 100) makes it clear that words need to be "explained" by the context in which they are used. One and the same sentence can conduct different illocutionary acts in different contexts. For example:

(7) I'll be there before you.

If we look at this sentence we will not be able to define which speech act it is, whether it is a warning or a promise or a remark or a suggestion until we know the context it is used in. "What these speech acts have in common is called their propositional content, what they differ in is called their illocutionary force." (Bierwisch, M. 1980).

Searle, J.R. (1976) proposed 5 classes of speech acts: assertives, directives, commissives, expressives and declaratives, each of them having the "propositional content" and the "illocutionary force." Although we should mention here that there can be other types of speech acts which are not classified within Searle's taxonomies. Bierwisch adds some more communication acts in face-to face interaction that have propositional and illocutionary content but

are not based on language – for example, a special type of dressing or a hand shake, when “the hearer” can interpret them as “the speaker’s” wish to communicate or intention to participate in the speech act. This can be also underpinned by the following: “irony is not exclusively, or even primarily, a particular kind of speech act. Rather, “irony” indicates a particular way of engaging in public (interpersonal) activity in general: speech (or writing) is only one of the activities that may be so engaged in.” (Cross, Andrew 1998:126, cited in Fernandez, J.W. 1991)

In J. R. Searle’s classification irony, in most cases, appears in assertives, i.e. in transmission of knowledge, but of course it can be performed in the rest classes as well, excluded declarative speech as there is no sincerity condition in declaration and this conflicts with ironic interpretation itself. “...ironische Handlungen können mit Hilfe aller Spreshakt-typen vollzogen worden” Eggs (1979:420).

In assertive speech acts the hearer has to accept speaker’s utterance as a true state of facts.

(8) He assured Robinson that he had no intention of leaving

(9) I promised Jones to take him to the meeting

In both examples of assertive speech act given above we deal with an action verb which specifies illocutionary content and with the phrase that reveals the propositional one.

When assertive speech act becomes ironic we have the example of the speaker expressing a judgement, attitude toward the facts mentioned (favourable for the hearer or not). It must be noted that irony of negative evaluation meaning something positive (admiration) happens more rarely than irony of positive judgement meaning criticism as there is always a possibility to be misunderstood even by a close friend. This happens because of violating of Grice’s two maxims – those of quality and politeness. Politeness comes to life when the speaker tries to save hearer’s face in the form of respect and when saying decides whether his intention is to be friendly, taking care of the hearer’s feelings or rude, causing a conflict. Such situations of face threat (criticism,

disapproval, accusation, or complaint) are very common in everyday life and play an important role in interpersonal communication. Thus, politeness becomes the question of the speaker’s communicative competence. “Do not say what you believe to be false” Grice (1975:46). First P. Grice shows maxims in standard implicature (maxim of quality - the utterance is true; maxim of quantity – the utterance contains sufficient information when the speaker is as informative as it is required; the maxim of relation – the utterance is relevant to the situation; and the maxim of manner – the utterance is clear for the hearer) and then explains how they are violated by the speaker to achieve his goal. So, we can assume here that there is no difference between ironical utterances being negative or positive, approving by blaming or blaming by approving, in both cases the hearer should accept the ironically implicated propositional meaning as a true state of facts. Every ironic speech act has its specific communicative goal or intention, emotional expressiveness and the context it is used in.

It should be mentioned that speech acts can be of articulatory, illocutionary and propositional character. The distinction between them is carried out according to the communicative intention of the speaker. For example, if we warn, threat somebody or order something, it is common to use articulatory one with intonation, and intensive accent that help the hearer to define the meaning of the utterance. If we operate with a pragmatic difference between what we say and what we mean by promising, mourning, asking or begging, we use an illocutionary action; and in case of using euphemism instead of vulgarity, involving logical proposition we can speak about propositional speech act having the same denotative meaning but different connotative one.

(10) I love people with good manners.

(11) I hate people with good manners.

Both assertive sentences are ironic but each of them is interpreted by the hearer in a different, specific way. In (10) the speaker has an intention to show the hearer his anger of the over-polite be-

behaviour of a certain person who doesn't belong to people with good manners. In (11) the speaker implicates that he loves people with good manners but presupposition here is that the person he is speaking about doesn't belong to this class. As it was mentioned above (11) being a negative irony example can cause some problems during interpretation process and can be misunderstood by the hearer as "Do I really hate such people?" We should always bear in mind that a successful decoding of the ironic speech act by the hearer is the main goal of the speaker.

Now a few words about using irony in directive speech acts with two main sub-acts : impositive and non-impositive. The difference between them consists of the fact that in the first sub-act the speaker forces the hearer to perform the action which is specified by the intentional state of proposition in favour of the speaker and in the latter the speaker makes the hearer to conduct for his own favour. That's why impositive sub-act examples are orders or requests and non-impositive speech acts mainly consist of warnings or advice.

(12) Very well, keep doing yourself harm!

In the given example of non-impositive directive speech sub-act there is no true state of facts at present but a state of facts in the future when the hearer interprets the saying as meaning something opposite described by the propositional content of the utterance, i.e the speaker wishes to prevent the hearer, in this example - a child, from carrying out the action. "Don't keep doing yourself harm!" The character of the utterance is affirmative but the interpretation of the utterance is negative.

Now follows an analysis of the next speech act-commissives when the speaker himself and not the hearer must perform an action as occurring in promises or offers using the following expressions: I promise, I assure you, and etc. Preconditions here are the ability of the speaker and the acceptability of the hearer to act. Following the above, when the speaker promises to carry out an action but presupposes that he is unable to do this; when the action he distinguishes is unacceptable for the hearer; and

when both the speaker and the hearer acknowledge this, the commissive speech act becomes ironic.

(13) Do you want me to throw you out of the room?

While making an ironic interpretation of the above example of the commissive speech act we can notice that the offer bears the character of a rhetorical question when the speaker's intention is to intimidate the hearer. In this case irony acquires the meaning different from what the speaker says and not the opposite one.

We have come to the last speech act we want to deal with when speaking about irony interpretation – expressive speech acts such as thanks or congratulations, during which the speaker's psychological state indicated by the propositional content and the speaker's and the hearer's socio-psychological relations become important for ironic intention. It is not easy to figure out the illocutionary aim of ironic utterances in expressive speech acts, as the speaker shows his negative emotion, for example using the word "Pardon" as a reaction to an insult. (R. Myers, 1978:62)

(14) I congratulate you on this stupid remark.

As we can see from the example, irony appears between speaker's words "congratulate" and "stupid remark" and for the hearer it is not necessary to have extralinguistic knowledge to decode this ironical intention. Psychological states of different kinds that the speaker tries to reveal while using irony in his expressive speech acts must be described as meaning something different and not opposite.

Irony is a complex speech act with critical attitude and exists in many types: verbal, dramatic, irony of fate, situational irony, anthropological irony (introduced by Geertz, C. 1968), inclusive-exclusive irony (Fernandez, J.W. 2001) or paradox irony (Taylor Huber, M. 2001) or ironic irony (Friedrich, P.1970). The difference between these ironic utterances lies in the intention of the speaker, whether he refers to himself, to a hearer, or a person who is not present at the speech act. For example, briefly analysing some of the main types of irony, verbal

irony is an intentional act aiming to catch the hearer by surprise with the sayings opposite or different in the meaning of what was said, irony of fate is an unforeseen process and dramatic irony appears there, where protagonist's expectations are in contrast with the describing events and the audience knows more than the character. All the above mentioned types of irony have a psychological layer of breaking expectations of the hearer when the speaker is looking for the ways of how to say something that he is obliged to say by the society that can't be said directly.

And one last thing should be taken into consideration is that "one person's irony is always possibly another person's sincerity" (Fernandez, J.W. 2001:13)

From the foregoing, we tried to demonstrate

1. that in the recent years irony has taken an important place in interpersonal communication between the speaker and the hearer.

2. that in ironic speech act the hearer is the object or/and addressee of the irony and that there are specific mechanisms that the speaker uses in his saying to make this speech act ironic. We can claim that the hearer as an addressee is always a human being while the object of the ironic utterance can be anything including the hearer himself.

3. that illocutionary ironic utterance has an implicitly negative value of the hearer

4. every ironic speech act is oriented on a specific context and is better analysed in dialogues as the speaker's aim is to criticise the hearer or to give the hearer a negative evaluation.

5. an ironic utterance is a speech act which constantly includes emotional and evaluative component of disapproval, annoyance, criticism.

6. the classification of speech acts can be used as an analytical instrument in irony decoding.

7. a speaker's motivation to use irony in his utterance is to express a negative judgement.

8. that there is an important question raised in cognitive science on language whether irony is used as a face-saving instrument or it is used to attack.

9. in order to broaden the knowledge of ironic

speech acts we need to integrate and combine the achievements of psycholinguistics, discourse analysis, sociolinguistics, pragmatics.

Conclusion

We can assume that irony is a non direct form of interpersonal communication which is characterised by the speaker's intention on the basis of extra linguistic factors (time, place, relationship of the speaker and the hearer) to criticise the hearer in order to change his opinion; and which requires a complicated decoding process for the hearer to understand the implicit meaning of the utterance. Irony is a complex device, which can be expressed on both, propositional and illocutionary levels of speech acts.

No one doubts that irony is a unique communicative phenomenon and an important part of a language, a thought and a human experience. But the problem is that in linguistics, there is no universal definition of irony; some problems regarding pragmatic features of irony need further investigation and are still to be clarified; there is no common opinion on the method of irony decoding that all the researchers would agree with; each scientist from linguistic, philosophical or psychological background offers different framework for the investigation of irony; current pragmatic theories do not analyse ironical speech acts as deeply as they deserve. And the last example in this paper is Freud's definition of humour. It is "a shock between two heterogeneous or incompatible worlds". And this can be applied to the speech act of irony too.

Literature

1. Austin J.L. (1962): *How to do things with Words*. Oxford
2. Bierwisch M. (1980): *Semantic Structure and Illocutionary Force*. Holland.

3. Eggs E. (1979): Eine Form des uneigentlichen Sprechens: die Ironie. Folia Linguistica 13: 413-435
4. Fernandez J.W. (1991): Beyond metaphor: theory of tropes in anthropology. Stanford University press.
5. Fernandez J.W. and Taylor Huber M. (2001): Irony in action: Anthropology, Practice and the Moral Imagination. Chicago
6. Friedrich P. (1970) Agrarian revolt in a Mexican village (anthropology of modern societies). Chicago
7. Geertz C. (1968): Thinking as a moral act: ethical dimensions of anthropological fieldwork in the New States. The Antioch Review 28(3): 139-158
8. Geis M.L. (1995): Speech acts and conversational interaction. Cambridge
9. Goatly A. (2012): Meaning and Humour (key topics in semantics and pragmatics). Cambridge
10. Grice H.P. (1957): Meaning. Philosophical review, 67
11. Grice H.P. (1975): Logic and conversation. In: P.Cole and J.L. Morgan, eds., 1975. Syntax and semantics 3: Speech acts. New York. pp.41-58
12. Haverkate W.H. (1984): Speech acts, speakers and hearers. Reference and referential strategies in Spanish. Amsterdam
13. Haverkate W.H. (1990): A Speech act analysis of irony. Journal of pragmatics 14: 77-109
14. Hymes D. (1967): On communicative competence. Philadelphia
15. Kaburise P. (2011): Speech act theory and communication: a univen study. Cambridge
16. Kierkegaard S. (1989): Parables of Kierkegaard (Kierkegaard's Writings). Princeton University Press.
17. Leonard H.S. (1959): Interrogatives, imperatives, truth, falsity and lies. Philosophy of Science 26: 172-186
18. Myers R. A. (1978): Irony in conversation. Ann Arbor, MI:University Microfilms International
19. Searle, J.R. (1969): Speech Acts: An essay in the philosophy of language. Cambridge

20. Searle J. R. (1962): Meaning and speech acts. Philosophical Review 71: 423-432
21. Searle J.R. (1976): A classification of illocutionary acts. Language in society 5 :1-23
22. Searle J.R., Kiefer F., Bierwisch (1980): M, Speech Act Theory and Pragmatics. (Studies in Linguistics and Philosophy) Holland
23. Tsohatzidis S.L. (1994): Foundations of Speech Act Theory: Philosophical and Linguistic Perspectives. Routledge. London

ირონიის პროპოზიცია და ილოკუცია სამეტყველო აქტში

ილონა კენკაძე

*თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის 1, 0179, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 599 912 950*

E-mail: kenkadzeilona@yahoo.com

რეზიუმე

ირონია როგორც ინტერდისციპლინარული კატეგორია, მოიცავს როგორც პროცესს ფორმის, მნიშვნელობის და კონტექსტის ერთობლიობის სახით და წარმოადგენს ფსიქოლინგვისტიკის, პრაგმატიკის, სოციოლინგვისტიკისა და კომუნიკაციის თეორიის ერთ-ერთ ცენტრალურ პრობლემას.

ირონიის დეკოდირების პროცესი და მისი კონოტაციის განსაზღვრა არ შეიძლება გასცდეს სამეტყველო აქტს. ამის გამო, თანამედროვე ლინგვისტიკაში პრაგმატიკის აპარატის მიმართებით, მეტყველების აქტები, რომლებიც ფოკუსირებას მოქმედის ინტენციაზე, კონტექსტზე, პროპოზიციაზე, ილოკუციონალურ ძალასა და სპეციფიკურ მეტყველების სიტუაციაზე აკეთებენ, აქტუალურ და მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს.

აქედან გამომდინარე, ირონიის თითქმის ყველა მკვლევარი მის სემანტიკურ, გრამატიკულ და პრაგმატიკულ სფეროებზე ამახვილებს ყურადღებას. ჩვენ ვეთანხმებით, რომ ირონია ვერბალური ურთიერთობების განსაკუთრებული სტრატეგიაა, რომლის დამახასიათებელი ნიშანია იმპლიციტურად „გააკრიტიკოს“ მსმენელი და აიძულოს იგი, შეიცვალოს შეხედულება რაიმე კონკრეტულ საკითხზე.

საკვანძო სიტყვები:

ირონია, სასაუბრო აქტი, ინტერპრეტაცია, წარმატებული კომუნიკაცია, პროპოზიცია, ილოკუციური ზემოქმედება, პრაგმატიკული სფერო, სპეციფიური კონტექსტი.

Пропозиции и иллокуции иронии в речевом акте

Кенкадзе Илона

Тбилисский государственный университет

Факультет гуманитарных наук

Пр. Чавчавадзе №36, 0179, Тбилиси, Грузия

Тел.: 599 912 950

E-mail: kenkadzeilona@yahoo.com

Резюме

Ирония, как междисциплинарная категория, которая состоит из сложного процесса ее выражения через форму, значение и контекст, является центральной проблемой психолингвистики, прагматики, социолингвистики, теории коммуникации.

Процесс декодирования иронии и ее коннотация не существуют вне речевых актов, поэтому в современной лингвистике, на основе концепций

прагматики, речевые акты, которые фокусируются на интенции говорящего, контексте, пропозиции, силе иллокуции и определенной речевой ситуации, становятся актуальными и значимыми.

Исходя из этого, почти все исследователи иронии делают акцент на ее семантической, грамматической и прагматической сфере. Наше мнение совпадает с положением, что ирония представляет собой определенную стратегию вербальных отношений, которые характеризуются экстралингвистической интенцией говорящего, раскритиковать реципиента для того, чтобы изменить его мнение.

Ключевые слова:

ирония, речевой акт, интерпретация, успешная коммуникация, пропозиция, влияние иллокуции, прагматическая сфера, специфический контекст.

ენისა და კულტურის მაკონსტრუირებელი როლი ეროვნული ხასიათის ფორმირებაში

ნანა სტამბოლიშვილი

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
ნინოშვილის ქ. №35, 6010, ბათუმი,
საქართველო

E-mail: n_stamboli@yahoo.com

ლიკა ფარტენაძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
ნინოშვილის ქ. №35, 6010, ბათუმი,
საქართველო

რეზიუმე

ენა ყველა დროში ითვლებოდა ეთნოსის იდენტიფიკაციის ყველაზე თვალსაჩინო მახასიათებლად. ჯერ კიდევ პითაგორე იძლეოდა რჩევას რომელიმე ხალხის ზნე-ჩვეულების შეცნობისთვის პირველ რიგში მათი ენის შესწავლის აუცილებლობის შესახებ. ფაქტია, რომ ენის საშუალებით ჩამოყალიბდა ადამიანთა მოდგმა, რადგან ენამ შეგვიქმნა ცნობიერება. ჩვენი ცნობიერება კი ჩვენი კულტურული(გონითი, სულისერი) ცხოვრების ამგები ფაქტორია. ენა არის წარსულისა და აწმყოს შემაკავშირებელი უმძლავრესი მამოძრავებელი ძალა და ის ეროვნული კულტურის შემადგენელი ნაწილი და მის აგებაში მონაწილე ფაქტორია.

ამიტომ ენისა და კულტურის კავშირი გარდაუვალია. ამასთან ენა ერთადერთი საშუალებაა, რომლითაც შესაძლებელია მენტალურ სფეროში შედგენა. აქედან გამომდინარე, ენა არა მარტო სამეტყველო ქმედებაა, არამედ ადამიანის მთელი შინაგანი სამყაროს სარკეა.

კავშირი ენასა კულტურასა და აზროვნე-

ბას შორის ურღვევია. რადგან ენა და კულტურა განსაზღვრავს და აყალიბებს ნაციონალურ მენტალიტეტს. ენა და კულტურა განსაზღვრავს და აყალიბებს ეროვნული თვითმყოფადობისა და ეროვნული ხასიათის ფორმირების საკითხსაც.

საკვანძო სიტყვები:

კულტურა, ენა, ნაციონალური ხასიათი, მენტალური სფერო.

შესავალი

ყოველ ერს გააჩნია ისტორია, რომელიც აღწერს ერის წარმოშობას, განვითარებასა და კულტურას, ერის დასაბამს დღემდე. სიცოცხლის რაობა და მისი წარმოშობა უდიდეს საიდუმლოს წარმოადგენს. დღეთს გარეშე ამ საიდუმლოს ახსნა, ვარაუდების სფეროს განეკუთვნება. რელიგიას, განურჩევლად რწმენისა, უდიდესი მნიშვნელობა აქვს და დომინანტური ადგილი უჭირავს პიროვნების, ეთოსის, ზოგადად ერის ჩამოყალიბებაში. ეტიმოლოგიური კვლევის ფონზე შეიძლება დავადგინოთ, თუ რამ განაპირობა რელიგიური სახელდების ჩვენამდე ამ ლექსემათა სახით მოღწევა, დამოკიდებულია თუ არა მსგავსი ტიპის სახელდება ოიკონიმების ჩამოყალიბებასა და განვითარებაზე.

ძირითადი ნაწილი

ცნება „ადამიანი“ გვესმის როგორც გარკვეული ნაციონალური მენტალიტეტის და ენის მატარებელი, რომელიც ურთიერთობაშია სხვა დანარჩენი ერების წარმომადგენლებთან. თანამედროვე მეცნიერებას აინტერესებს არა უბრალოდ ადამიანი, არამედ პიროვნება, კონკრეტული ენის მატარებელი. იგი განუწყვეტლივ დიალოგშია სა-

მყაროსთან, საკუთარ თავთან და ადამიანებთან. ენა ერთადერთი საშუალებაა, რომელითაც შესაძლებელია მენტალურ სფეროში შეღწევა. ენა არა მარტო სამეტყველო ქმედებაა, არამედ ადამიანის მთელი “შინაგანი სამყაროს სარკეა” (გ. ლაიბნიცი). და თუ ეს ასეა, მასში პირველ რიგში აისახება ადამიანი-პიროვნება, რომლის ერთ-ერთი კონცეპტი კულტურასთან კონტაქტებითაც განისაზღვრება.

ენა ყველა დროში ითვლებოდა ეთნოსის იდენტიფიკაციის ყველაზე თვალსაჩინო მახასიათებლად. ჯერ კიდევ პითაგორე იძლეოდა რჩევას, რომელიმე ხალხის ზნე-ჩვეულების შეცნობისთვის პირველ რიგში მათი ენის შესწავლის აუცილებლობის შესახებ.

ფაქტია, რომ ენის საშუალებით ჩამოყალიბდა ადამიანთა მოდგმა, რადგან ენამ შეგვიქმნა ცნობიერება. ჩვენი ცნობიერება კი ჩვენი კულტურული (გონითი, სულიერი) ცხოვრების ამგები ფაქტორია. ენა ხომ ერის კულტურული ფასეულობის თავისებური ანაბეჭდია. ანაბეჭდი არა მარტო იმისა, რაც არის, არამედ იმისაც, რასაც მატერიალური (არაენობრივი) შესაბამისი უკვე აღარ მოეპოვება. ენა არის წარსულისა და აწმყოს შემაკავშირებელი უმძლავრესი მამოძრავებელი ძალა და ის ეროვნული კულტურის შემადგენელი ნაწილი და მის აგებაში მონაწილე ფაქტორია.

ჰუმბოლდტი წერს: „ენის საშუალებით შესაძლებელია მოვიხილოთ ყველაზე მაღალი და ღრმა სფეროები და მთელი მრავალფეროვნება“. ენა არ არის მხოლოდ ურთიერთობის საშუალება, იგი სულის ემანაციაა ადამიანში, რომლის დროს დანაწევრებისა და სინთეზის შედეგად წარმოიქმნებიან სიტყვები, რომელთა მნიშვნელობა არის ცნება. იდეა იბადება სიტყვაში, ამდენად, ერთ ენაზე მეტყველ ადამიანებს ერთნაირი იდეები აქვთ, ხოლო სხვადასხვა ენაზე მოლაპარაკეთ – განსხვავებულები და ერთნაირიც.

ენას ძალუძს შექმნას ვერბალური ილუზიები, სიტყვიერი მირაჟი, რომელიც ცვლის რეალობას. ვერბალური ილუზიები დიდ როლს თამაშობენ სოციალური სტერეოტიპების შექმნაში. ენის წყალობით ადამიანი გამონაგონს რეალობად აღიქვამს, განიცდის და იაზრებს არარსებულს, იტანჯება და ტკბება. ყოველივე ეს შესაძლებელია ენის მეშვეობით და სხვა სემიოტიკურ სისტემებს შორის წამყვანი ადგილი უჭირავს ენას, რადგან ენობრივ ნიშანს ძალუძს კულტურის ექსპონატი გახდეს.

მხოლოდ ენა ანიჭებს რეალობას თავის რეალობას, რომელიც არსებობის თვისებაა. ენა ადამიანის კულტურული ყოფის საფუძველია.

კულტურა რთული ფენომენია, რთული მოვლენაა, რომელსაც აქვს კომუნიკაციური, ღირებულებითი და სიმბოლური ხასიათი. მაგალითად (ქვა, რომელიც ქუჩაში დევს, არ არის კულტურა, მაგრამ იგივე ქვა წინაპრის საფლავზე უკვე კულტურაა), რომელიც ადგენს ადამიანის ადგილს საზოგადოებაში.

კულტურა არ გადაიცემა გენეტიკურად, არამედ სწავლების გზით, რომელიც მოითხოვს სერიოზულ გონებრივ ძალისხმევას. მაგალითად, სხვა ქვეყანაში დაბადებულ და გაზრდილ, წარმოშობით ქართველს, მაგრამ ქართული ენის არმცოდნეს, წარმოდგენა არ ექნებოდა იმ რეალებზე, რაც არსებითი და მნიშვნელოვანია ქართველობის განსაზღვრისათვის, და, რაც არ უნდა თარგმნითი საშუალებები გამოიყენო, სხვადასხვა ენებზე სიტყვა „გენაცვალებს“ სტრუქტურულ-სემანტიკური ანალიზისა და ინტერპრეტაციისათვის, ქართული ენის არმცოდნე ისე ვერ აღიქვამს და ვერ გაიაზრებს ამ სიტყვის ცნებით მნიშვნელობას, როგორც ქართულ სინამდვილეში გაზრდილი და ქართულ სამეტყველო ნორმებს დაუფლებული (თუნდაც ტომით არაქართველი) პიროვნება. აქედან გამომდინარე, ენა და კულტურა განსაზღვრავს და აყალიბებს ნაციონალურ მენტალიტეტს.

კულტურა ტრადიციების შენახვის პროცესია, მაგრამ იგი აგრეთვე შეუწყვეტილად არღვევს მას განახლების მიზნით, და განუწყვეტილად ქმნის ახალ ფორმებს. ყოველივე აქედან გამომდინარე, კულტურა მემკვიდრეობითი ხსოვნაა კოლექტივისა, რომელიც ცოცხლობს მხოლოდ კულტურათაშორის დიალოგში. კულტურის ქვეშ იგულისხმება კოლექტიური არსებობის თამაშის წესები, სოციალური პრაქტიკის საშუალებათა ნაკრები, რომელიც ინახება კოლექტივის მესიერებაში და რომელიც გამომუშავებულია ადამიანთა მიერ, სოციალურად მნიშვნელოვანი პრაქტიკული და ინტელექტუალური ქმედებისათვის.

თანამედროვე მკვლევარი ერიკ ვულფი ეჭვქვეშ აყენებს თვით ცნებას “კულტურა” და ამბობს, რომ არ არსებობს დამოუკიდებელი კულტურა და რომ ყოველი კულტურა ურთიერთკავშირშია და ერთმანეთს კვეთს, ამასთან ზოგიერთი იცვლება და ზოგიერთი საერთოდ წყვეტს არსებობას. ჩვენ ვეთანხმებით ვულფის ამ მოსაზრებას ზოგადად კულტურების ურთიერთკავშირის, ურთიერთმიმართების შესახებ. მაგრამ კატეგორიულად გამოვრიცხავთ მის მოსაზრებას დამოუკიდებელი კულტურის არარსებობის შესახებ. ასეთ შემთხვევაში ყველაფერი ის, რაც კაცობრიობამ შექმნა ადამიანის ხელით და მისი უშუალო მონაწილეობით – პოეზიისა და პროზის შედევრები, ხელოვნებისა და არქიტექტურის სანიმუშო ძეგლები, რომლებიც მოცემული ერის ისტორიული წარსულის, მისი სულიერი და კულტურული ყოფის უტყვი მოწმეებია, რაც ერის სულიერ საგანძურს წარმოადგენს და მისი ეროვნული თვითმყოფლობის შენარჩუნებისა და მისი საკაცობრიო სივრცეში თვითდამკვიდრების საძირკველია, – ყოველგვარ ღირებულებას მოკლებულნი იქნებოდნენ და ადამიანები საერთოდ დაკარგავდნენ სხვადასხვა ერების მიერ შექმნილი შედევრების გაცნობის ინტერესს – კულტურა ხომ გულისხმობს მარადიულს, იდეალისაკენ სწრაფვას,

მშვენიერებისაკენ ლტოლვას, ქმნის მრავალფეროვნებას და ინდივიდუალურ განუმეორებლობას. სხვადასხვა ხალხის კულტურა ხომ ერთმანეთისაგან განსხვავდება არა მხოლოდ სამყაროს საკუთარი აღქმით, არამედ მისი მატერიალურ-სულიერი ფასეულობათა დაცვით.

მშობლიური ენა მჭიდროდ არის დაკავშირებული საზოგადოებაში ადამიანის ცხოვრების მრავალ მხარესთან. ადამიანის ცხოვრების მრავალი ასპექტი იმით განისაზღვრება, რომ ეს ადამიანი საზოგადოების წევრია. ამგვარი ასპექტების ერთობლიობა წარმოადგენს კულტურას. „კულტურა არის ის, რასაც ადამიანი ითვისებს როგორც საზოგადოების წევრი. ასე დანახული კულტურა მოიცავს ადამიანის ცხოვრებისა და ქცევის ფართო სფეროს, რომლის აშკარად გამოსატყუღ და უმნიშვნელოვანეს ნაწილს ენა შეადგენს [გამყრელიძე. 2003:461]

ერთ-ერთი ძირითადი და საღისეულის კითხვა ენათმეცნიერებაში ეხება ენის, კულტურისა და აზროვნების კავშირს. ამ საკითხების განხილვისას ენათმეცნიერებაში გამოიკვეთა ორი საპირისპირო ჰიპოთეზა.

ერთი მხრივ, არის მოსაზრება ლინგვისტური ფარდობითობის შესახებ. ამ ჰიპოთეზის თანახმად ადამიანის აღქმა და გამოცდილება ენის სპეციფიკური კონცეპტუალისაციის წყალობით ხდება. „სხვადასხვა ენა სხვადასხვაგვარად ახდენს გავლენას ადამიანის აზროვნებასა და გამოცდილებაზე. ამას უკავშირდება ლინგვისტური რელატივიზმისა და ლინგვისტური დეტერმინიზმის ცნებები. ლინგვისტური დეტერმინიზმი ნიშნავს, რომ ენას შეუძლია განაპირობოს აზროვნება, ხოლო ლინგვისტური რელატივიზმი (ფარდობითობა) ნიშნავს, რომ ეს განპირობებულობა უკავშირდება იმ კონკრეტულ ენას, რომელზეც პიროვნება მეტყველებს“ [გამყრელიძე. 2003:463].

ამ თეორიის თანახმად, ჩვენ ვხედავთ სამყაროს ჩვენი ენის საშუალებით. ედუარდ

სეპირი აღნიშნავდა, ადამიანი არსებობს არა მხოლოდ ობიექტურ სამყაროში და არა მხოლოდ სოციალური აქტივობა განსაზღვრავს მის ცხოვრებას, არამედ ადამიანზე მნიშვნელოვანწილად მოქმედებს ის კონკრეტული ენა, რომელიც მოცემულ საზოგადოებაში აზრის გამოსატვის და კომუნიკაციის საშუალებაა.

რეალური სამყაროს სურათი უმეტესად გაუცნობიერებლად აიგება ადამიანთა მოცემული ჯგუფის ენობრივი ნორმების საფუძველზე. ჩვენ გვესმის, ვხედავთ და აღვიქვამთ სინამდვილეს ამა თუ იმ კონკრეტული სახით იმის გამო, რომ ჩვენი საზოგადოების ენობრივი ნორმები განგვაწყოებს გარკვეული ინტერპრეტაციის ასარჩევად. აქედან გამომდინარე, სავარაუდოა, რომ სხვადასხვა ენა სხვადასხვაგვარ გავლენას ახდენდა ადამიანის აზროვნებასა და გამოცდილებაზე.

ენობრივი უნივერსალიზმი კი ეწინააღმდეგება პირველ ჰიპოთეზას. ამ ჰიპოთეზის თანახმად ადამიანის აზროვნება უნივერსალურია და ეყრდნობა ყველა კულტურის ძირითად პრინციპებს: თუ ენა ასახავს ადამიანის აზროვნებას, მაშინ ყველა ენა უნდა იყოს ერთნაირი.

ენის რელატიურობის ექსტრემალური პოზიცია აღიარებს მჭიდრო კავშირს ენასა და აზროვნებას შორის და ამიტომ აღინიშნება როგორც ენის დეტერმინიზაცია.

ენაში რელატიურისა და უნივერსალურის ურთიერთმიმართებასთან დაკავშირებით განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ვილჰელმ ფონ ჰუმბოლდტის იდეებს, რომლებმაც საგრძნობი გავლენა მოახდინეს XX საუკუნის ენათმეცნიერების განვითარებაზე.

ვილჰელმ ფონ ჰუმბოლდტის მიხედვით, მთელი კაცობრიობის დამახასიათებელი სინამდვილის ფაქტების ცნობიერების ფაქტებად გარდაქმნის უნარი რეალიზებულია არა „ზოგადადამიანურ ენაში“, არამედ კონკრეტულ ენათა მრავალფეროვან გამოვლინებაში. ხალხების ენობრივი კოლექტივები, ერები ერთმანეთისაგან განსხვავდებიან

სამყაროს ენობრივი ხედვით, (Weltanschauung) ენების საშუალებით რეალობის წვდომის გზებით. ენებს შორის განსხვავებებს განაპირობებს მსოფლხედვის (Weltbild) განსხვავება და არა მხოლოდ ენის ნიშნებსა და ბგერებს შორის არსებული განსხვავება.

ენის, კულტურისა და აზროვნების მჭიდრო კავშირის აღიარებას მიეყვართ ენისა და ნაციონალური ხასიათის ურთიერთდამოკიდებულების აღიარებამდე. ჯერ კიდევ ჰერდერი (1744–1803) ამტკიცებდა, რომ ენასა და ნაციონალურ ხასიათს შორის შინაგანი კავშირი არსებობს. მტკიცებულების საბაზს მას ისიც აძლევდა, რომ ენათმეცნიერებაში განსაკუთრებული ინტერესი გამოიწვია რომანტიკოსების ახალმა სულისკვეთებამ, რომელიც XVIII საუკუნის ბოლოს, განსაკუთრებით გერმანიაში დამკვიდრებულ კლასიციზმსა და გასული ეპოქების საძირკველში ღრმად მდებარე რაციონალიზმზე რეაქციას მოჰყვა. წამყვანი რომანტიკოსები უარყოფდნენ იმ თვალსაზრისს, რომ ლიტერატურული ხარისხის კანონი ყველა დროში კლასიკური ტრადიციების მეშვეობით დადგინდა. გერმანული სიძველისადმი ინტერესმა განაპირობა ძველი გერმანიკული ენების (გოთურის, ძველი ზემოგერმანულისა და ძველი ჩრდილოგერმანულის) ტექსტებისა და გლოსარების გამოქვეყნება და შესწავლა.

ჰერდერის შემდეგ, ვილჰელმ ფონ ჰუმბოლდტმა ამ თეზისს კონკრეტული ფორმა მისცა, სადაც ამტკიცებდა, რომ ცალკეულ ენას აქვს საკუთარი სტრუქტურა, რომელიც კონკრეტული ხალხის აზროვნებისა და გამოსატვის სტილს აირეკლავს და განაპირობებს. ეს რწმენა, ეროვნული ენისა და ეროვნული ხასიათის ურთიერთკავშირის შესახებ, რომელმაც მტკიცედ მოიკიდა ფეხი გერმანიაში, მოგვიანებით მთელი რიგი ბოროტი სპეკულაციების მიზეზი გახდა, რომელშიც ერთი მეორეს მიყოლებით სახელდებოდა ცნებები “რასა“ და „ენა“ (განსაკუთრებით სიტყვა „არიულის“ თვალსაზ-

რისით). მაგრამ ჩვენს მიერ განხილულ ეპოქაში იგი ინტერესს ამჟღავნებდა არა მარტო გერმანული ენის განვითარების ადრეული საფეხურებისადმი, არამედ საერთოდ ენობრივი განსხვავებულობის საყოველთაო აღფრთოვანებისა და მზადყოფნისათვის, ყველა ენა, მათ შორის ე. წ. „ბარბაროსული“ ენებიც, მისთვის განკუთვნილი ადგილის თანაზიარად განეხილათ. ამიტომ შემთხვევით არაა, რომ გერმანულ მეცნიერებს შედარებითი ფილოლოგიის დაარსების საქმეში გამორჩეული ადგილი უჭირავთ.

დასკვნა

ამრიგად, ენა ადამიანის კულტურული ყოფის საფუძველია. იგი კულტურული ფასეულობების თავისებური ანაბეჭდია. ანაბეჭდი არამარტო იმის, რაც არის, არამედ იმისაც, რასაც მატერიალური (არაენობრივი) შესაბამისი უკვე აღარ მოეპოვება. ენა არის წარსულისა და აწმყოს შემაკავშირებელი უმძლავრესი მამოძრავებელი ძალა. ის ეროვნული კულტურის შემადგენელი ნაწილი და მის აგებაში მონაწილე ფაქტორია. ამიტომ ენისა და კულტურის კავშირი გარდაუვალია. ამასთან ენა ერთადერთი საშუალებაა, რომლითაც შესაძლებელია მენტალურ სფეროში შეღწევა. აქედან გამომდინარე, „ენა არა მარტო სამეცნიერო ქმედებაა, არამედ ადამიანის მთელი შინაგანი სამყაროს სარკეა“ (Г. В. Лейбниц)

კულტურა არ გადაიცემა გენეტიკურად, არამედ სწავლების გზით, რომელიც მოითხოვს სერიოზულ გონებრივ ძალისხმევას. კულტურა ტრადიციების შენახვის პროცესია, მაგრამ იგი აგრეთვე შეუწყვეტლივ არღვევს მას განახლების მიზნით და განუწყვეტლივ ქმნის ახალ ფორმებს.

აქედან გამომდინარე, კავშირი ენასა, კულტურასა და აზროვნებას შორის ურღვევია. რადგან ენა და კულტურა განსაზღვრავს და აყალიბებს ნაციონალურ მენტალიტეტს. იგი განსაზღვრავს და აყალიბებს ეროვნული

თვითყოფადობისა და ეროვნული ხასიათის ფორმირების საკითხსაც.

ლიტერატურა

1. გამყრელიძე, თ. კიკნაძე, ი. შადური, ნ. შენგელია (2003): თეორიული ენათმეცნიერების კურსი. თბილისი
2. Beste G., Bremerich-Vos Albert U. A.(2006): Wissenspeicher Deutsch.. Berlin Cornelsen Verlag
3. Herder J.G. (1963): „Abhandlung über den Ursprung der Sprache“ In Th. Schippan (Hg) Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache 1992.
4. Gross H. (1998): Einführung in die germanistische Linguistik. München . iudium Verlag
5. Lyons J. (1995): Einführung in die moderne Linguistik. 8. Auflage. Verlag G.H. Beck München
6. Römer Ch., Matzke B. (2005): Lexikologie des Deutschen. Gunter Narr Verlag. Tübingen
7. Schippan T. (1992): Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Max Niemeyer Verlag. Tübingen
8. Вежбицкая А. (1997): Язык. Культура. Познание. М. С. 77-79

The Constructive Role of Language and Culture in Building of National Character

Nana Stambolishvili
Shota Rustaveli University
Humanitarian Department
35 Ninoshvili av., 6010, Batumi, Georgia
E-mail : n_stamboli@yahoo.com

Lika Phartenadze
Shota Rustaveli University
Humanitarian Department
35 Ninoshvili av., 6010, Batumi, Georgia

Abstract

The language has always been the best testimony in identification of ethnos.

In ancient times Pythagoras gave an advice about inevitability of language learning in recognition of the people's habits.

In fact, the existence of mankind was determined by a language, as it was created through our consciousness. Our conscious is constructing factor of our cultural life (intellectual and spiritual).

The language is motivating powerful force in binding Past and Present. The language is the Part of our national culture and the main factor of its forming.

According to this fact, the unity of language and culture is inevitable. The language makes it possible to get into the mental sphere. It is not only the speech creator but it is the mirror of a man's inside world.

The unity of language, culture and thinking determines and forms not only the national mentality, but national originality and character.

Keywords:

religious toponyms, theonyms, religious onyms.

Конструирующая роль языка и культуры в формировании национального характера

Стамболишвили Нана

Батумский государственный университет

им. Шота Руставели

Департамент гуманитарных наук

Ул. Ниношвили 35, 6010, Батуми, Грузия

E-mail : n_stamboli@yahoo.com

Фартенадзе Лика

Батумский государственный университет

им. Шота Руставели

Департамент гуманитарных наук

Ул. Ниношвили 35, 6010, Батуми, Грузия

Резюме

Во все времена язык оставался наиболее яркой идентифицирующей характеристикой этноса. Пифагор для познания нравов любого народа, советовал прежде всего изучить его язык. Столь же неоспорима связь языка с культурой, орудием и ипостасью которой он является.

С помощью языка и стал самим собой человеческий род, т. к. с помощью языка мы познали окружающий мир, оно является конструирующим фактором нашей культурной (разумной, духовной) жизни. Язык есть сильнейшая движущая сила, соединяющая прошлое с настоящим, он также является составной частью национальной культуры.

Вопрос о взаимоотношениях языка и культуры, языка и этноса, языка и народного менталитета часто является предметом исследования, т. к. язык является не только речевой деятельностью, но и отражает внутренний мир человека.

Связь языка, культуры и мышления устойчива. Поскольку язык и культура определяют и формируют национальный менталитет, они определяют и формируют национальную самобытность и национальный характер человека.

Ключевые слова:

культура, язык, национальный характер, ментальная сфера.

არატერმინოლოგიური წარმოშობის ფრანგული ფრაზეოლოგიური ერთეულების კლასიფიკაცია

ლოლიტა თაბუაშვილი
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი, საქართველო
ტელ. 599 468 184
E-mail: ltabuashvili@yahoo.fr

რეზიუმე

ფრანგული ფრაზეოლოგიური ერთეულების ნაწილი ეროვნულ საფუძველზეა შექმნილი. მათი წარმოშობის წყარო საკმაოდ განსხვავებულია და სხვადასხვა პერიოდს მოიცავს. ფრანგული ფრაზეოლოგიზმები ხალხთა ცხოვრების საზოგადოებრივ-ეკონომიკური და მატერიალურ-კულტურული სფეროებიდანაა აღებული, რომლებშიც ასახულია მათი ისტორია, ყოფა, კულტურა, სული და აზროვნების სტილი. ფრანგული ფრაზეოლოგიზმების ისტორიულ-ეტიმოლოგიურ კლასიფიკაციას ამავედროულად, ართულებს წარმოშობის წყაროების მრავალფეროვნება.

ქვემოთ განხილული კლასიფიკაცია არ შეიძლება განვიხილოთ როგორც ამომწურავი. იგი ასახავს ფრანგული ფრაზეოლოგიური ერთეულების წარმოშობისას მხოლოდ ძირითად, საკმაოდ მნიშვნელოვან წყაროებს.

საკვანძო სიტყვები:

ტერმინოლოგიური ფრაზეოლოგიზმები, არატერმინოლოგიური ფრაზეოლოგიზმები, კლასიფიკაცია, ქვეჯგუფი.

შესავალი

ფრანგული ფრაზეოლოგიური ერთეულები ორ დიდ ეტიმოლოგიურ კატეგორიად

იყოფა. ესენია:

1. არატერმინოლოგიური წარმოშობის ფრაზეოლოგიზმები;
2. ტერმინოლოგიური წარმოშობის ფრაზეოლოგიზმები.

არატერმინოლოგიური წარმოშობის ფრაზეოლოგიზმები რვა ჯგუფად იყოფა, რომლებიც თავის მხრივ ქვეჯგუფებად იყოფიან. საკმაოდ მრავალრიცხოვანია ტერმინოლოგიური ფრაზეოლოგიური ერთეულები. როგორც წესი, ისინი თავისუფალი სიტყვათწყობით ხასიათდებიან და უმეტეს შემთხვევებში პირდაპირი მნიშვნელობით გამოიყენებიან. ტერმინოლოგიური ფრაზეოლოგიზმებიც რამდენიმე ჯგუფად იყოფა.

სტატიაში განვიხილავთ არატერმინოლოგიური წარმოშობის ფრაზეოლოგიზმების რამდენიმე ჯგუფს.

ძირითადი ნაწილი

I. ბუნებასთან დაკავშირებული ფრაზეოლოგიზმები შემდეგ ქვეჯგუფებად იყოფა:

1. ფრაზეოლოგიზმები, რომელთა წარმოშობის წყაროს წარმოადგენს არაცოცხალი ბუნება. ამ ჯგუფში მოცემულია ისეთი გამოთქმები, რომელთა მნიშვნელობები დაკავშირებულია წყალთან, მიწასთან, ზღვასთან, ქვასთან, ნიადაგთან; მაგალითად:

eau f. - წყალი:

apporter (faire venir) de l'eau au malin - სხვის წისქვილზე წყლის დასხმა; ხელის მოთბობა;
se fondre en eau - ცრემლად დაღვრა, მღუღარების ფრქვევა;

troubler l'eau - საქმეების აწეწვა, ჩაშლა, კარტის არევა, წყლის ამღვრევა;

l'eau lui en vient à la bouche - ნერწყვი მოსდის, პირწყალი აღგება.

terre f. - მიწა:

battre (frapper) qn à terre – წაქცეულის ცემა;
sentir la terre – სიკვდილის პირას ყოფნა,
ცალი ფეხის სამარეში ქონა;

retomber sur terre q1 – ღრუბლებიდან მიწაზე დაშვება.

mer f. - ზღვა

vouloir sécher la mer avec une éponge – ცხრილით წყლის მოტანა, ზიდვა, ფუჭი შრომა;

prendre la mer – მოგზაურობა წყლით, ზღვით, ნაოსნობის დაწყება, ზღვაში გასვლა;

chercher qn par la mer et par terre (ან par terre et par mer) – ცა და დედამიწა შეაჯერა მის ძებნაში, ქვეყანა გადააბრუნა, შეძრა.

Pierre f. – ქვა:

Pierre d'achoppement – ლოდი შებრკოლებებისა;

apporter sa pierre à l'édifice – თავისი წილი აგურის დადება (საერთო საქმეში);

poser la première pierre – პირველი ქვის დადება.

terrain m. – ნიადაგი, გრუნტი, მიწა:

être sur son terrain – თავის სტიქიაში იყო;

terrain d'entente – საერთო აზრი, ენა;

aller sur le terrain – დუელი.

2. ფრაზეოლოგიური ერთეულები, რომლებშიც ბუნების მოვლენებია გამოსატული. მაგ.

vent m. – ქარი:

avoir vent et marée – ყველანაირი პირობები გქონდეს წარმატების მისაღწევად;

selon le vent – გარემოებათა მიხედვით, ვითარებას გააჩნია, ქარი საიდან დაუბერავს;

jeter à tous les vents – ქარს გატანება, მიმოფანტვა.

matin m. – დილა:

au matin de la vie – ცხოვრების გარიჟრაჟი, სიჭაბუკე;

être du matin – ადრე აღდგომა.

pluie f. – წვიმა:

pluie de chien – თავსხმა, კოკისპირული წვიმა;

parler de la pluie et du beau temps – უსაზნო საუბარი, აქეთურ-იქეთურზე საუბარი, ამ

მთისა, იმ ბარისა თქვეს;

après la pluie (vient) le beau temps – წვიმის შემდეგ გამოიდარებს.

tonnerre m. – ჭექა-ქუხილი :

au tonnerre de dieu – დასაკარგავში, ჯანდაბაში, ცხრა მთას იქით;

aller du tonnerre – შესანიშნავად, დაუბრკოლებლად, რისინ-რისინით მიდის;

attirer le tonnerre – თავი უბედურებაში ჩაიგდო.

3. ფრაზეოლოგიზმები, რომელთა წყაროს მცენარეული სამყარო წარმოადგენს. ამ ქვეჯგუფის გამოთქმები შეიძლება დაკავშირებული იყოს ბოსტნეულთან, ხილთან, ასევე ყვავილებთან და ხეებთან.

chou m. – კომბოსტო:

être dans les choux – გასაჭირში ჩავარდნა;

aller planter ses choux – სოფელში გადაბარგება, სოფლად განმარტობა;

tête de chou ჩერჩეტი, შტერი .

pomme f. – ვაშლი:

ridé comme une pomme (cuite) – დაჩამიხებული (სახე);

être dans les pommes – აცუნდრუკება, აღფრთოვანება;

tomber dans les pommes – გულის წასვლა, გრძნობის დაკარგვა.

rose f. – ვარდი:

cueillir les roses de la vie – ცხოვრებისეული ყვავილის კრეფა;

être dans les roses – კარგ ხასიათზე ყოფნა;

envoyer dans les roses ზღართანი გაადენინა;

noix m. – კაკალი:

en avoir noix ბევრი სამკაულის, ძვირფასეულობის ქონა;

noix dure à briser კერკეტი კაკალი;

ce sont des noix სისულელეა, ტყუილია, ფუჭი დაპირებებია.

sapin m.- ნაძვი:

se perdre entre trois sapins – გზა აერია;

s'habiller le sapin – ფეხი გაჭიმა, წერილი წაიღო, სული ამოხდა;

sentir le sapin – სიკვდილის პირასაა, ცალი

ფეხი სამარეში უდგას, ორი პარასკევი დარჩენია.

chêne m. – მუხა

fort comme un chêne მუხასავით ძლიერი;

payer en feuilles de chêne – მცირედით, უმნიშვნელო რაოდენობით თავის დაძვრენა, გადახდა.

II. ცხოველების, ფრინველების, მწერების და თევზების სამყაროსთან დაკავშირებული ფრაზეოლოგიური ერთეულები, ჩვეულები-სამებრ რაიმე ნიშნით უკავშირდებიან ცხოველს, მწერს, ფრინველს ან თევზს; მათი დაყოფა შესაძლებელია შემდეგ ქვეჯგუფებად:

1. ფრაზეოლოგიზმები, რომლებიც დაკავშირებულია შინაურ ცხოველებთან. ეს ქვეჯგუფი ყველაზე მრავალრიცხოვანია ; ეს იმით აიხსნება, რომ შინაური ცხოველები დიდ როლს ასრულებენ ადამიანის ცხოვრებაში :

chien m. – ძაღლი

en chien de fusil – მოკუნტული, ორად მოკეცილი, წელში ორად მოხრილი, ოთხად მოკაკული;

avoir du chien – ეშხიანი (ითქმის ქაღზე)

cela n'est pas tant chien – არც თუ ისე ურიგოა, არა უშავს რა.

cheval m. - ცხენი:

miser sur le mauvais cheval – ჭკუა წააგო, ანგარიში მოტყუედა, ანგარიში შეეშალა.

être mal à cheval – შავ დღეშია;

dîner (ან manger) avec les chevaux de bois – უსადილოდ დარჩენა.

Chat m. – კატა:

un chat écorché – ნათრევი კატა, ჯოჯოხეთის მაშხალა, ქვაზე დახატული ეშმაკი;

acheter chat en poche – სიტყვაზე ნდობა, თვალდახუჭული ნდობა, უნახავად შექენა რამისა;

conte du chat botté – ჯადოსნური ზღაპარი.

âne m. – ვირი:

être un âne parmi les singes – დაცინვის საგანი, მასხრად აგდებული, ქვეყნის სასაცილო.

bête comme un âne – ვირივით სულელი ;

vache f. ძროხა :

cela lui va comme un tablier à une vache ისე უხდება, როგორც ვირს კრიალოსანი;

manger de la vache enragée დიდ გაჭირვებაში, შავ დღეში, ხელმოკლედ ყოფნა.

2. ფრაზეოლოგიზმები, რომლებიც დაკავშირებულია გარეულ ცხოველებთან:

loup m. – მგელი:

vieux loup ბებერი გაიძვერა;

lièvre m. - კურდღელი:

sommeil de lièvre ფხიზლად სძინავს;

savoir où git le lièvre იცის, სად მარხია ძაღლის თავი.

lion m. – ლომი:

manger du lion ვისიმე წაქეზება, შეგულიანება, ცეცხლის შენთება ვინმესთვის ;

c'est l'ongle du lion შეუცვლელი, ტალანტი იგრძნობა მასში.

ours m. დათვი:

le pavé de l'ours დათვიური სამსახური;

tigre m. – ვეფხვი:

Jalou comme un tigre კატასავით ეჭვიანი;

cœur de tigre სასტიკი, გულქვა ადამიანი.

3. ფრაზეოლოგიზმები, რომლებიც დაკავშირებულია ტყის გადამფრენ ფრინველებთან :

merle m. - შაშივი:

merle blanc თეთრი ყვავი; მოუხელთებელი რამ;

bavard comme un merle – მოლაყბე, მოლაქლაქე;

siffler comme un merle – კარგად უსტვენდე.

hirondelle f. - მერცხალი :

au retour des hirondelles – ნაადრევ გაზაფხულზე;

une hirondelle ne fait pas le printemps – ერთი მერცხალი გაზაფხულს ვერ მოიყვანსო;

regarder voler les hirondelles – ყვავებს ითვლიდე.

4. ფრაზეოლოგიზმები, რომლებიც დაკავშირებულია მწერებთან:

mouche f. – ბუზი:

fine mouche – გაიძვერა, ეშმაკი ადამიანი;

faire d'une mouche un éléphant – გაზვიადება, ბუხის სპილდოდ გადაქცევა, კუდის გამობმა;
la mouche lui monte à la tête – ადვილად დი-
ხიანდება, წონასწორობას კარგავს.

Puce f. – ტილი:

Secouer les puces à qn – 1. დაჟეჟვა, მიბეგვა
(ვინმესი) ; 2. გამოლანძღვა;

mettre la puce à l'oreille – საზრუნავი, სადარ-
დებელი, თავის სატკივარი;

marché aux puces – ძველმანების ბაზრობა
ver m. – მატლი:

tirer les vers du nez à qn – საიდუმლოს გამო-
ძალვა;

comme un ver – დედიშობილა, უსახსროდ
ყოფნა;

ver rongeur – 1. სინდისის ქეჯნა; 2. შემფო-
თება.

5. ფრაზეოლოგიზმები, რომლებიც თევ-
ზის სახელწოდებებთანაა დაკავშირებული:

carpe f. – კარპი ; ჭანარი:

faire la carpe pamée; ისტერიული ადამიანი;
sot comme une carpe ბატივით შტერი;

s'ennuyer comme une carpe მოწყენილობის-
გან კვდება.

hareng m. – ქაშაყი:

maigre comme un hareng saur – გამხდარი,
ძვალი და ტყავი;

la caque sent toujours le hareng – კუზიანს სა-
მარე გაასწორებსო;

vivre d'un hareng – ცარიელ პურსა და
წყალზეა, ხმელ პურზე.

anguille f. - ანკარა:

souple comme une anguille – ცქვიტი, მარჯვე,
მოხერხებული;

nœud d'anguille – მახრხობელა ;

il y a anguille sous roche – საქმე რაღაცაშია,
აქ მარხია ძაღლის თავი.

დასკვნა

ამგვარად, ნაშრომში მოვახდინეთ არა-
ტერმინოლოგიური ფრაზეოლოგიური ერ-
თეულების დახასიათება. განვიხილეთ

ბუნებასთან და ბუნების მოვლენებთან და-
კავშირებული ფრაზეოლოგიზმები (3 ქვე-
ჯგუფი); ცხოველებთან, ფრინველებთან,
მწერებთან და თევზებთან დაკავშირებული
ფრაზეოლოგიზმები (5 ქვეჯგუფი). შეიძლე-
ბა დავასკვნათ, რომ არატერმინოლოგიური
ფრაზეოლოგიზმები ძირითადად ითარგმნება
არაპირდაპირი მნიშვნელობით და ასახავს
გაჭირვებას, დაცინვას, ირონიას, ეჭვს, შიშს
და ა. შ.

ლიტერატურა

1. А. Г. Назарян (1976): Фразеология совре-
менного французского языка, Москва
2. Dictionnaire plus de l'idée aux mots (2002):
Paris
3. Larousse agricole, sous la direction Marcel
Mazyer (2002): Paris
4. Bibiléichvili T. Darachvili L. Gatchava R.
(2010): Dictionnaire des locutions Français-géor-
gien, Tbilissi
5. სახოკია თ. (1950): ქართული ხა-
ტოვანი სიტყვათქმანი. თბილისი, საქ. მეც.
აკადემია
6. <http://nplg.gov.ge>

French Phraseological Units Classification with Nonterminological Origin

Lilita Tabuashvili

Tbilisi State University

Humanitarian science faculty

36, Chavchavadze ave., 0179, Tbilisi, Georgia

Tel.: 599 468 184.

e-mail ltabuashvili@yahoo.fr

Abstract

The major part of the phraseological units in French language arose on the national basis. The sources of their origin are extremely diverse and they go back to the different epochs. The means of age-old French phraseologisms are undertaken from the most varied spheres of the material-cultural and social-economic life of people, they are reflect its own history, lifestyle and culture, its spirit and means of thinking. At the same time, the versatility of the sources of origin complicates the historian-etymological classification of French phraseologisms.

Therefore the proposed classification cannot be considered as exhausting, it reflects only most important sources of the phraseological units origin in French language.

Keywords:

terminological origin phraseologisms, nonterminological origin phraseologisms, classifications, subgroups.

Классификация французских фразеологических единиц нетерминологического происхождения

Лолита Табуашвили

Тбилисский государственный университет

Факультет гуманитарных наук

пр. И. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия

Тел.: 599 468 184.

e-mail ltabuashvili@yahoo.fr

Резюме

Подавляющее большинство фразеологических единиц французского языка возникло на национальной основе. Источники их происхождения чрезвычайно разнообразны, они восходят

к разным эпохам. Образы исконно французских фразеологизмов взяты из самых различных сфер материально-культурной и общественно-экономической жизни народа, в них отражены его история, быт и культура, его дух и образ мышления. Вместе с этим, историко-этимологическую классификацию французских фразеологизмов осложняет многосторонность источников происхождения.

Поэтому предлагаемую классификацию нельзя рассматривать как исчерпывающую, она отражает только наиболее важные источники происхождения фразеологических единиц французского языка.

Ключевые слова:

фразеологизмы терминологического происхождения, фразеологизмы нетерминологического происхождения, классификация, подгруппа .

სვტოტრეპო

Curriculum Vitae

ციური ახვლედიანი

თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტი,
ემერიტუს-პროფესორი
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

სპეციალობა: ფრანგული ფილოლოგია, ესპანური და იტალიური ენები
კვალიფიკაცია: ფილოლოგი, ფრანგული, ესპანური და იტალიური ენების პედაგოგი
სამეცნიერო შრომები: 112 სამეცნიერო ნაშრომი, 6 მონოგრაფია, 8 სახელმძღვანელო
სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ენათმეცნიერება (ზოგადი და რომანული ენათმეცნიერება, ტიპოლოგიური და შედარებითი ენათმეცნიერება).

ქეთევან გაბუნია

თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, ფილოლოგიის დოქტორი, სრული პროფესორი
E-mail: keti_gabunia@yahoo.com

სპეციალობა: ფრანგული ფილოლოგია
კვალიფიკაცია: ფილოლოგი, ფრანგული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი
სამეცნიერო შრომები: 65 სამეცნიერო ნაშრომი, 6 სახელმძღვანელო და 1 მონოგრაფია
სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ტიპოლოგიური და შედარებითი ენათმცოდნეობა, სოციოლინგვისტიკა, ფსიქოლინგვისტიკა.

რუსუდან გოცირიძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, სრული პროფესორი, ოქსფორდის საუნივერსიტეტო საზოგადოების ასოცირებული წევრი
E-mail: rusudgo@yahoo.com

სპეციალობა: ინგლისური ენა და ლიტერატურა
კვალიფიკაცია: ფილოლოგი, ინგლისური ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი
სამეცნიერო შრომები: 35 სამეცნიერო ნაშრომი, 3 წიგნი (თარგმანი ინგლისურიდან) და ერთი კომპიუტერული სახელმძღვანელო
სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ბიზნეს-ინგლისური, მეთოდოლოგია, დიდაქტიკა.

ნინო გურგენიძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰუმანიტარული ფაკულტეტი, ევროპეისტიკის დეპარტამენტის დოქტორანტი
E-mail: ngourguenidze@yahoo.fr

სპეციალობა: ფრანგული ფილოლოგია

კვალიფიკაცია: ფრანგული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 3 მოხსენება, 3 სტატია

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ფრანგული ენა და ლიტერატურა, ენათმეცნიერება, ლინგვისტიკა.

მარინა ზორანიანი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი, ასოცირებული პროფესორი

სპეციალობა: ინგლისური ენა და ლიტერატურა

კვალიფიკაცია: ფილოლოგი, ინგლისური და ფრანგული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 37 სამეცნიერო ნაშრომი (მათ შორის 8 სახელმძღვანელო)

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ბიზნეს-ინგლისური, მეთოდოლოგია, პედაგოგიკა.

მარინე სიორიძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტის განათლების და მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ევროპეისტიკის დეპარტამენტი, რომანული ფილოლოგიის მიმართულების ასისტენტ პროფესორი, ფილოლოგიის დოქტორი

E-mail: msioridze@yahoo.fr

სპეციალობა: ფრანგული და იტალიური ენები და ლიტერატურა

კვალიფიკაცია: ფილოლოგი, ფრანგული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 30 სამეცნიერო ნაშრომი, 1 მონოგრაფია, 2 ლექსიკონი, 1 სახელმძღვანელო

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა, თარგმანის თეორია, ლინგვოკულტუროლოგია, პარემიოლოგია.

თამარ ქაცანაშვილი

თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასისტენტ-პროფესორი
E-mail: goglamisho@yahoo.com

სპეციალობა: ფრანგული ფილოლოგია

კვალიფიკაცია: ფრანგული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 8 სამეცნიერო ნაშრომი

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ფრანგული ენა და ლიტერატურა, ლინგვისტიკა, ლექსიკოლოგია.

ილონა კენქაძე

თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, დასავლეთ-ევროპული ენებისა და ლიტერატურის სასწავლო-სამეცნიერო ინსტიტუტის დოქტორანტი
E-mail: kenkadzeilona@yahoo.com

სპეციალობა: ინგლისური ფილოლოგია

კვალიფიკაცია: დოქტორანტი

სამეცნიერო შრომები: 2 სამეცნიერო ნაშრომი

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ინგლისური ენა და ლიტერატურა, ლიტერატურის თეორია, ლიტმცოდნეობა.

ნანა სტამბოლიშვილი

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ევროპისტიკის დეპარტამენტი, გერმანული ფილოლოგია
E-mail: n_stamboli@yahoo.com

სპეციალობა: გერმანული ენა და ლიტერატურა

კვალიფიკაცია: გერმანული და ინგლისური ენების მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 30 სამეცნიერო ნაშრომი

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ლექსიკოლოგია, სემანტიკა, ლინგვოკულტუროლოგია, სოციოლინგვისტიკა, ფსიქოლინგვისტიკა.

ლოლიტა თაბუაშვილი

თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ-
მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტი
E-mail: ltabuashvili@yahoo.fr

სპეციალობა: ფრანგული ფილოლოგია

კვალიფიკაცია: ფრანგული ენის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 4 სამეცნიერო სტატია და 3 ფრანგულ-ქართული ლექსიკონი

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ენათმეცნიერება, ლინგვისტიკა.

ჟურნალის რედკოლეგია

- მაია ჩხეიძე** – საქართველოს უნივერსიტეტი, ენების დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, სრული პროფესორი
- რუსუდან თაბუკაშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის დოქტორი, სრული პროფესორი
- ვიოლა ფურცელაძე** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
- ია ჩიქვინიძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- ჰანს რუდიგერ ფლუკი** – ბოხუმის უნივერსიტეტის პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი
- კულპაშ ბებიტოვა** – გუმილიოვის სახ. ევრაზიის ნაციონალური უნივერსიტეტის პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი (ქ. ასტანა)
- ტანია გრისჰამერი** – ფილოლოგიის მაგისტრი (DAAD)
- ქეთევან გაბუნია** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის დოქტორი, რომანული ფილოლოგიის მიმართულების ხელმძღვანელი, სრული პროფესორი
- ია ბურდული** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასისტენტ-პროფესორი
- მარია მიხაილოვა** – მოსკოვის ლომონოსოვის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრული პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, რუსეთის საბუნებისმეტყველო აკადემიის აკადემიკოსი
- სილვია ბოტევა** – სოფიის წმინდა კლემენტ ოპრიდელის სახელობის უნივერსიტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, პროფესორი
- ტატიანა მეგრელიშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- ალბა გრაციანო** – იტალიის ქ. ტუშის უნივერსიტეტი, ენების ცენტრის დირექტორი, პროფესორი
- ალესანდრა სპადაფორა** – იტალიის ქ. ტუშის უნივერსიტეტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ენების ცენტრი, ასოცირებული პროფესორი
- გიორგი ყუფარაძე** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

Редколлегия журнала

Маия Чхеидзе – Грузинский университет, руководитель департамента языков, доктор филологических наук, фулл-профессор

Русудан Табукашвили – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологии, фулл-профессор

Виола Пурцеладзе – Тбилисский Государственный Университет, доктор филологических наук, профессор

Ия Чиквинидзе – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологии, ассоциированный профессор.

Ганс Руддигер Флук – Профессор Бохумского университета, доктор филологических наук, профессор

Кульпаш Бейбитова – Профессор национального университета Евразии им. Гумилева (г. Астана), доктор филологических наук

Таня Грисхаммер – Магистр филологии (DAAD)

Кетеван Габуния – Тбилисский государственный университет, факультет гуманитарных наук, доктор филологии, руководитель направления романской филологии, фулл-профессор

Ия Бурдули – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологии, ассистент-профессор

Мария Михайлова – Московский государственный университет им. М. Ломоносова, доктор филологических наук, профессор, академик Российской академии естественных наук (РАЕН)

Сильвия Ботева – Софийский университет им. Святого Клементя Охридского, руководитель департамента романской филологии, профессор

Татьяна Мегрелишвили – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологических наук, ассоциированный профессор

Альба Грациано – Университет Туши Италии, директор центра языков, профессор

Алессандра Спадафора – Университет Туши Италии, доктор филологии, ассоциированный профессор центра языков

Георгий Купарадзе – Тбилисский государственный университет, факультет гуманитарных наук, доктор филологии, ассоциированный профессор

Scripta manent

Editorial board

Maia Chkheidze – Head of the Languages Department of Georgian University, Doctor of Philological Science, Full Professor

Rusudan Tabukashvili – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Liberal Arts Department, Doctor of Philology, Full professor

Viola Purzeladze – Tbilisi State University, Doctor of Philological Science, Professor

Ia Chikvinidze – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Liberal Arts Department, Doctor of Philology, Associated Professor

Hans Rudiger Fluck – Professor of the Borkhums University, Doctor of Philological Science

Kulpash Beibitova – Gumilev National Eurasian University (Astana), Doctor of Philological Science, Professor

Tanya Griskhamer – Master of Philology (DAAD)

Ketevan Gabunia – Tbilisi State University, Humanitarian Science Faculty, Head of the Direction in Romanian Philology, Doctor of Philology, Full-Professor

Ia Burduli – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Liberal Arts Department, Doctor of Philology, Assistant Professor

Maria Mikhaylova – Moscow State University, doctor of Philological Science, the academician of Russian Academy on the Nature Study (RANS)

Sylvia Boteva – Sofia University of Holy Klement Okhridsky, the leader of the Romanian Philology Department, professor

Tatiana Megrelishvili – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Liberal Arts Department, Doctor of Philological Science, Associated Professor

Alba Graziano – University of Tuscia, Italy, Language Center Director, Professor

Alessandra Spadafora – University of Tuscia, Italy, Language Center, Doctor of Philology

Georgi Kuparadze – Tbilisi State University, Humanitarian Science Faculty, Doctor of Philology, Associated Professor